

HISTORICKÝ ROMÁN O PRVNÍ ŽENĚ JINDŘICHA VIII.

Kateřina Aragonská
- Pravá královna -
ALISON
WEIROVÁ

ŠEST TUDOROVSKÝCH KRÁLOVEN

Kateřina Aragonská
- Prává královna -

Kateřina Aragonská

- Pravá královna -

ŠEST TUDOROVSKÝCH KRÁLOVEN

ALISON
WEIROVÁ

Přeložila Eva Křístková

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2016

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2016 Alison Weir

All rights reserved.

Z anglického originálu *Six Tudor Queens.*

Katherine of Aragon. The True Queen

(First published by Headline Review, Great Britain, 2016)

přeložila © 2016 Eva Křístková

Redakce textu: Zuzana Pokorná

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

Ilustrace na předšádce a obálce © Balbusso Twins

Grafická úprava obálky © 2016 Jan Matoška

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-874-2 (pdf)

Z celého srdce nejskvělejší a nejmilejší ze všech matek.

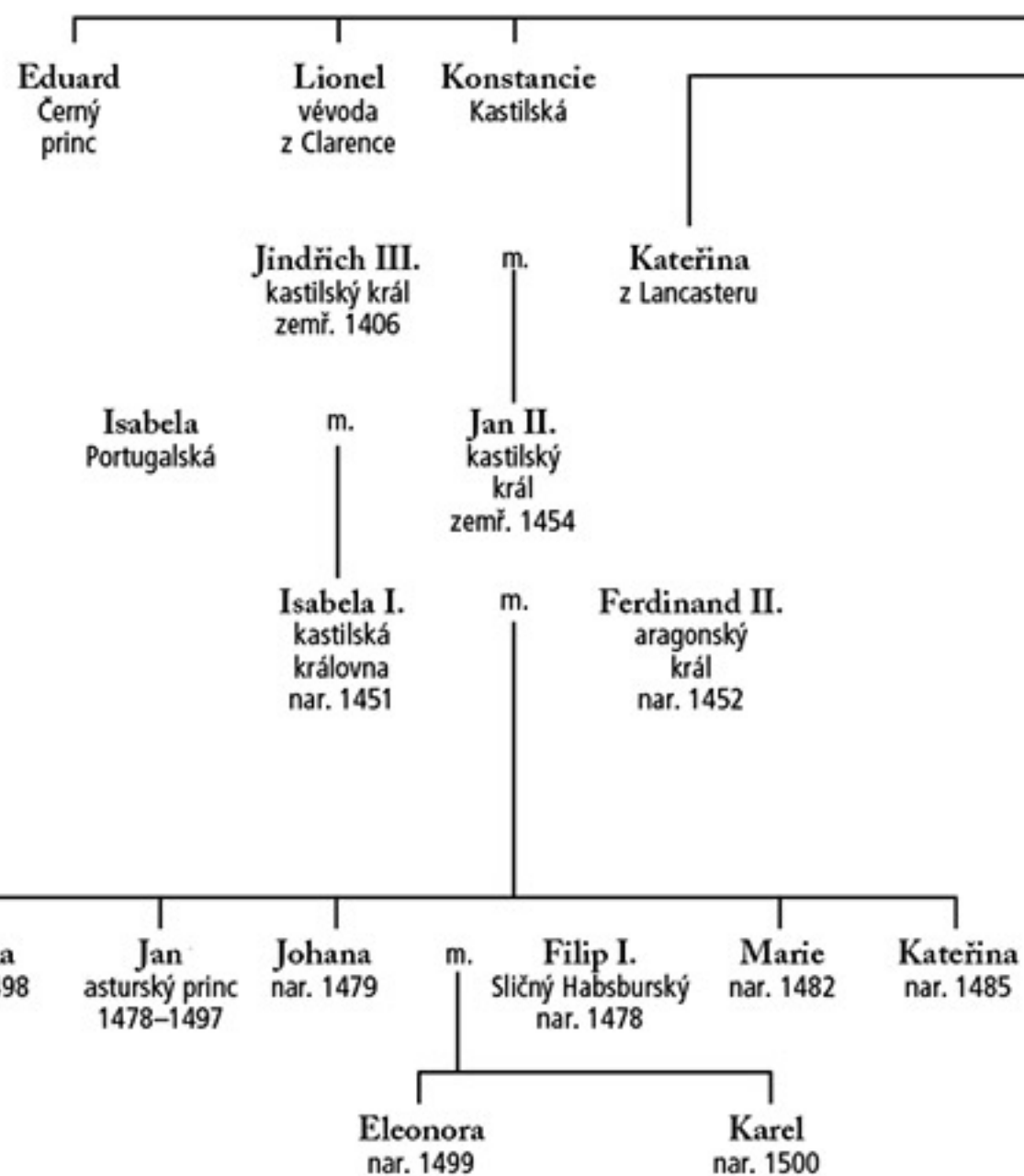
Kruh se uzavřel: tady vše začalo.

Tisíceré díky za tvoji důvěru ve mě
i za tvou bezpodmínečnou lásku a podporu.

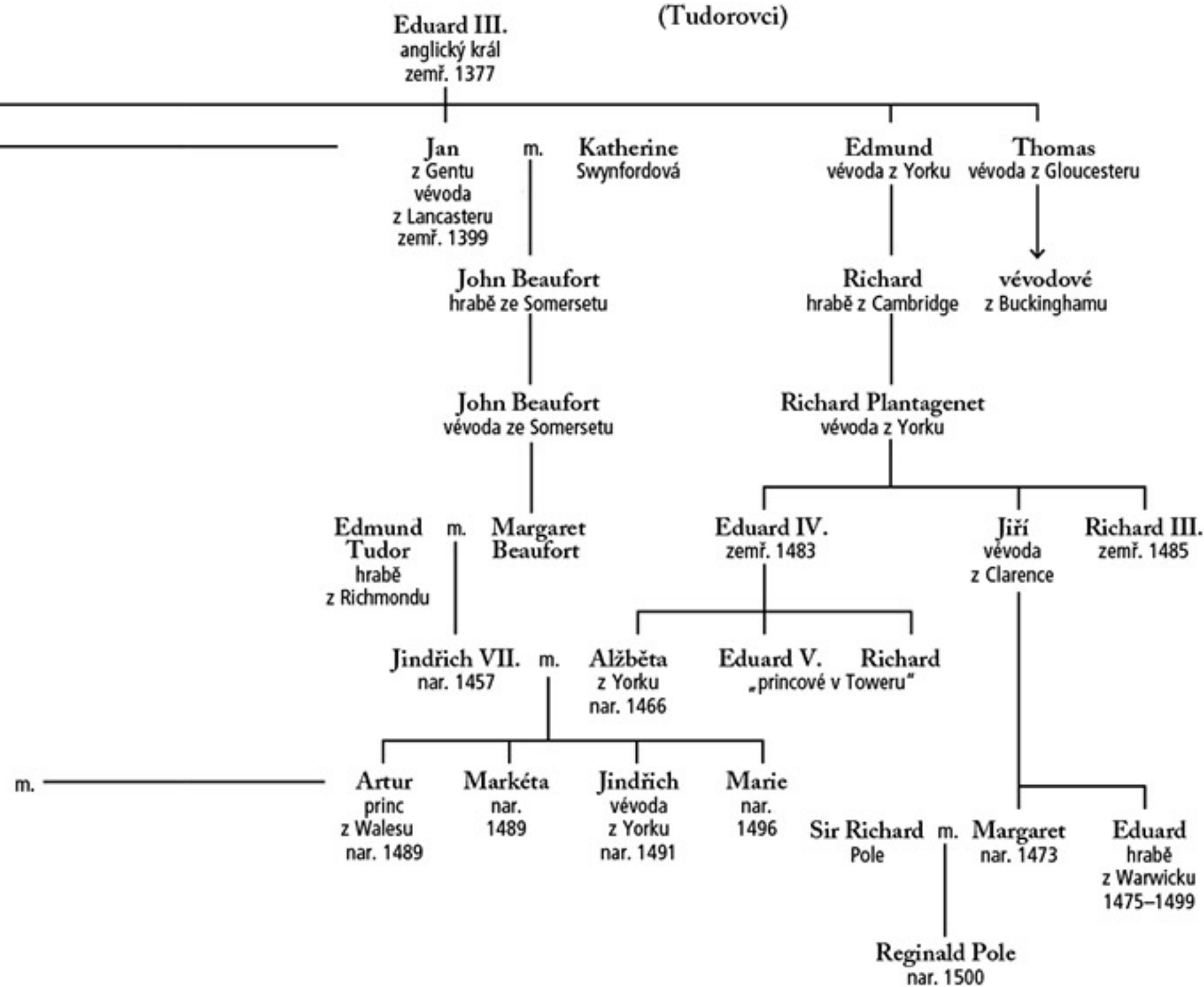
Bůh Ti žehnej.

Svou dceru jsem pokřtila po Kateřině,
neboť Kateřina byla bezúhonná a zásadová žena jako ty.

(Trastámarové)

(Tudorovci)

... rozvod.

Král ztratí ženu, která dvacet let
ho zdobila jak šperk a neztratila
nikdy lesk, ženu, jež ho miluje,
jak andělé milují dobré lidi,
ženu, co králi požehná, až na ni
dopadne strašná rána osudu.

William Shakespeare, *Král Jindřich VIII.*, 2. jednání, 2. scéna

Zelená se cesmína
ta nikdy barvu nemění.
Tak jsem já vždy neochvějně
věrnost zachoval své paní.

Král Jindřich VIII.

Část první
Princezna ze Španělska

Kapitola 1

1501

Pobřeží Anglie bylo teď blíž. Catalina stála u sloupkového zábradlí vysoko nad zádi lodi a prameny zlatorusých vlasů jí divoce šlehalý okolo tváře. Konečně zahlédla zelené a hnědavé pahorky i věže kostelíků se staveními schoulenými okolo nich. Hluboko dole, v závratném prostoru mezi kymácejícím se korábem a pevninou, uviděla šedé, zpěněné moře. Jak jinak to tu vše vypadalo než v La Coruñi s jejími teplými modrými vodami a mohutnými Herkulovými sloupy anebo v dramaticky rozmáchlém oblouku Laredského zálivu! Odteď bude všechno jiné.

Vedle ní stála její dvorní dáma a důvěrná přítelkyně Maria de Salinas.

„Už to nemůže trvat dlouho a budeme v přístavu,“ obrátila se k ní Catalina. „Když si jen vzpomenu, kolik let jsem snila o příjezdu do Anglie, nemohu uvěřit, že už jsem skoro tam. Díkybohu, že jsi se mnou, Mario. Nechtěla bych na to být sama.“ Nikomu jinému by se s tím svěřit nedokázala.

„A já jsem zase ráda, že je Vaše Výsost se mnou,“ odpověděla Maria. Byla o dva roky starší než Catalina a přátelily se po celý svůj život. Maria si stáhla čepec, jak to pro ni bylo typické, a nechala své havraní vlasy volně vlát ve větru. Skoro tančila vzrušením. Jak tak upřeně hleděla k pevnině před sebou, veliké černé oči jí jen zářily. Catalina si neustále opakovala, že i Maria jde do neznáma. Předpokládalo se jaksí samo sebou, že se pro ni i pro další dvorní dámy mladičké infantky najdou v Anglii urození manželé, nicméně tam, kde Catalina hleděla do budoucna s jistou úzkostí, Maria stěží krotila nedočkavost.

„Brzy už konečně na vlastní oči uvidím prince Artura,“ promluvila opět Catalina. Nesčetněkrát ji ujišťovali, že její snoubenec je zlatovlasý princ, krásný a zteplý, obdařený mnoha vynikajícími vlastnostmi, a že do něj Angličané vkládají mnoho nadějí. „Kéž bych se mu líbila.“ A kéž by se vše v dobré obrátilo.

„Soudě podle jeho dopisů se princ taky nemůže dočkat, až Vaši Výsost

uvidí. Jste šťastná, že budete mít manžela, který vás tak miluje.“ Maria se povzbudivě usmála – a nebyla v tom úsměvu ani špetka závesti.

„Jak mě ale může milovat, když mě nikdy neviděl?“ zapochybovala Catalina a bezděky tak odhalila obavy, které si dlouho nechávala jen pro sebe. „To se mu tolik zalíbil můj portrét?“ Dvorní malíř její matky, mistr Miguel, na něm dokonale vystihl její podobu.

„Na tom šlo stěží něco pokazit,“ odušila Maria. „Jste neobyčejně půvabná!“

„Vždyť je mu teprve patnáct!“ vyhrkla Catalina. „Je skoro o rok mladší než já. Asi mu řekli, co má psát, stejně jako mně. A...“ kousla se do rtu, „bojím se, že je na svůj věk nevypělý. Vzpomínáš, jak můj odjezd o rok odložili, prý dokud nebude na sňatek připraven, a pak jej znovu oddálili?“ To bylo dost podivné, věc vpravdě obestřená tajemstvím. Ani Marii se Catalina nemohla svěřit se svými podezřeními, že s Arturem možná není všechno úplně v pořádku – a že její příjezd do Anglie nakonec umožnila nějaká podivná dohoda. Cítila, že kdyby své obavy vyslovila nahlas, mohly by se naplnit. „Aspoň že jsem měla čas naučit se francouzsky!“ dodala živě. Manželka krále Jindřicha Alžběta z Yorku i jeho matka, lady Margaret, to výslovně požadovaly, protože samy španělsky ani latinsky neuměly. A trvaly na tom, aby si Catalina osvojila i lásku k vínu, neboť voda prý v Anglii není k pití. Způsobně uposlechla. Očekávala, že obdrží ještě řadu dalších podobných žádostí a instrukcí, které by ji připravily na život v Anglii, ale následovala už pouze jediná – a ta ji nevýslovně trápila.

„Král Jindřich chce, abych zapomněla na Španělsko,“ prozradila. „Podle něho prý budu šťastnější, když na něj nebudu vzpomínat. Doktor Puebla to napsal mému otci.“ Doktor Puebla byl stálý španělský vyslanec v Anglii a právě on tento sňatek dojednal.

„Král Jindřich to určitě myslí dobře, Výsosti,“ uklidňovala ji Maria.

„Na svou vlast nemohu *nikdy* zapomenout,“ prohlásila vášnivě Catalina. Vybavila si obrazy své rodné země a oči se jí zalily slzami. „Ale vynasnažím se být dobrou Angličankou.“ Zamrkala, aby slzy zadržela. „Je načas se připravit,“ pronesla rázně. A potom, v nápodobě tónu, jakým mluvívala její dueña, dodala: „Musím si neustále připomínat, že jakmile vkročím na anglickou půdu, nebudu už infantka Catalina, ale lady Kateřina, princezna z Walesu!“ Catalině doma řekli, že si musí poangličtit jméno, aby se zalíbila poddaným svého budoucího manžela, neboť jednoho dne, až král Jindřich zemře a princ Artur nastoupí na trůn, bude anglickou královnou.

Maria se rozesmála – Catalina promluvila úplně jako doña Elvíra! Catalině šibalsky svítl v očích, ale už když sestupovala s Mariou v patách po strmých schůdcích z lodní nástavby, v níž měly dámy z jejího doprovodu své kajuty, svědomitě si opakovala, že od této chvíle už bude o sobě uvažovat jen jako o Kateřině.

Kajuty byly přeplněné věcmi a neustále to v nich vrzalo. O pohodlí stěžít mohla být řeč a vzduch tu byl po čtyřech dnech na moři nepříjemně zatuchlý. Plavba průlivem našťestí proběhla v klidu na rozdíl od začátku cesty, kdy vyplouvali z La Coruñi. Bylo až k nevíře, že se na svou svatební cestu vydala už před více než pěti týdny, vzrušená představou, že jí brzy začne dlouho očekávaný nový život, a přece posmutnělá, že opouští rodnou zem i matku, kterou bezmezně milovala a ctěla.

Stesk po domově však po čtyřech dnech strávených na divoce rozbouřeném moři zcela ustoupil strachu, že všichni utonou, a děsu z nekonečného a chaotického dmутí vln. Kateřinu i její dvorní dámy nelítostně sužovala příšerná mořská nemoc. Dlouhé hodiny, jež chtěla věnovat zdokonalování angličtiny, proležela na břiše a s vypětím všech sil se přidržovala dřevěného lůžka, neboť loď pokaždé vylétla do výše a vzápětí se propadla do hlubin, a ona se v hrůze modlila, aby bouře už konečně ustala. Největší obavy měla z toho, že Bůh možná seslal vichřici jako trest za oblundný hřích, který umožnil její sňatek, a že se všichni do jednoho utopí. Zdálo se však, že Bůh si svou odplatu schoval na jindy. Kateřina nikdy nezapomněla, jak se jí ulevilo, když se kapitánovi jako zázrakem podařilo přistát v Laredu, a ve vši pokoře děkovala za čtyřtýdenní oddech v tamním přístavu, kde museli čekat, až se moře utiší. Jen s velkým sebezapřením pak nastupovala znovu na loď a děsila se myšlenky, že se opětovně vydává na milost nevypočitatelným vodám Biskajského zálivu i Anglického kanálu. Ty však byly tentokrát našťestí klidné, ji ale přesto stále trápila úporná mořská nemoc.

Kateřina a Maria našly doňu Elvíru v největší kajutě, kterou obývala sama Kateřina. Její duňa pocházela ze starobylého a váženého kastilského rodu, byla hluboce oddaná královně Isabele a odhodlaná stejně věrně sloužit i její dceři. V nepřítomnosti Kateřininy matky bylo teď slovo doni Elvíry v infantčině domácnosti zákonem. Tato přísná a pyšná žena blížící se šedesátce, s pohrdlivým výrazem v očích a britkým jazykem, byla příliš podezíravá, než aby dokázala poskytnout útěchu nezkušené dívce – a moc stará na to, aby si ještě pamatovala, jaké to je, být mladý a plný života! A přece jí

královna i přes všechnu její strohost a nekompromisní názory na život bezvýhradně důvěřovala a Kateřinu nabádala, že se musí zachovat stejně.

Kateřina pozorovala, jak se obtlouští doña Elvíra těžkopádně pohybuje v těsném prostoru kajuty a kritickým zrakem přehlíží čtvero šatů rozložených na lůžku a na cestovní truhlici – šatů z rudozlatého damašku, tkaného hedvábí, nejdražšího černého sametu a zlatohlavu. Královna Isabela nařídila, že její dcera musí odjet do Anglie oděná tak, jak se sluší na budoucí královnu, a vynaložila celé jmění za nákladnou a okázalou výbavu, jež měla reprezentovat všechnu moc a slávu Španělska. Truhly složené v nákladním prostoru lodi byly plné dalších nádherných rób, spodních rouch vroubených jemnou černou výšivkou i sametových čepců ozdobených zlatem, stříbrem a perlami. Ukřývaly noční košile lemované krajkami na léto a kožešinami na zimu; látkové punčochy i vrapované kytlice stejně jako tuhé a zdobné španělské spodničky vyztužené železnými obručemi, které rozšiřovaly Kateřininy sukně do podoby zvonu. V těžkých uzamčených truhlách se ukrývalo zlaté a stříbrné nádobí, jež bylo součástí věna, a její šperky. Kateřina až vykřikla úžasem, když jí matka ukázala skvostné náhrdelníky posázené drahými kameny, zdobné límce, zlaté řetězy, nádherné krucifixy i brože, jež si měla odvézt s sebou.

Královna Isabela položila přes natažené ruce své dcery překrásně vyšívané křestní šatečky. „Pro tvoje děti,“ řekla. „Modlím se, aby ti Bůh požehnal mnoha krásnými syny. Doufám, že v Anglii budeš po všech stránkách zdrojem štěstí.“

Při té vzpomínce se Kateřina málem rozplakala.

„Tyhle,“ ukázala dueña na damaškový šat. „Souhlasí-li ovšem Vaše Výsost.“

„Ovšemže,“ přikývla Kateřina. Matka ji poučila, že má ve všem všudy dát na úsudek doni Elvíry.

Trpělivě stála, zatímco jí tři její dvorní dámy – Maria de Salazar a sestry Isabela a Blanche de Vargas – vyslékly do spodničky a košile a poté jí oblékly bohatý spodní i svrchní šat, pevně jí je zašněrovaly na zádech a nakonec jí připnuly široké splývavé rukávce. Doña Elvíra osobně zavěsila Kateřině na krk těžký zlatý náhrdelník vykládaný drahými kameny a zdobený písmeny „K“ a motivy granátového jablka, které si princezna dala do znaku.

„Granátová jablka jsou symbolem plodnosti,“ poučila svou dceru královna Isabela. „Tvou první povinností vůči princí Arturovi bude dát mu syny.“

V době, kdy zlatník ten náhrdelník zhotovil, bylo Kateřině pouhých deset let a zajištění královského nástupnictví se jevilo jako velmi vzdálená budoucnost. Teď si však přála, aby o přivádění synů na svět věděla víc. Matka i dueña ji poučily, že povinností manželky je podvolit se ve všem manželově vůli a děti že se rodí z jeho rozkoše. Matka jí sice s mnoha odkazy na Písmo pověděla i něco málo o tom, jak děti přicházejí na svět, ale celou tu věc stále obestírala mnohá tajemství. Isabeliny očividné rozpaky i eufemismy, jichž při svém výkladu použila, zanechaly v Kateřinině duši zmatek a poznání, že slušní lidé o těchto věcech mluví jen velmi neradi. A přece bude během pouhých několika týdnů vdanou ženou a pozná pravdu.

Doña Elvíra zvedla dlouhý, nádherně lemovaný závoj z nejjemnějšího kmentu. „Její Veličenstvo nařídilo, aby Vaše Výsost chodila až do svého sňatku na veřejnosti zahalená,“ připomněla své svěřence, když jí rozčesala dlouhé vlasy a chystala se jí závoj upevnit na zlatě se lesknoucí kadeře. A tak když princezna vyšla z kajuty na palubu, aby se podívala, jak námořníci vyskakují z lodi na rušné molo a obtáčíjí tlustá lana kolem kamenných sloupků, aby loď upevnili ke břehu, uviděla Plymouth, shromážděné zástupy, jež ji přišly uvítat, i praporce vesele se třepotající v čerstvém větru vanoucím od moře skrze záhyby svého závoje pouze jako v mlze.

Jakmile byla lodní lávka na svém místě, lidé z jejího doprovodu začali vystupovat. V jejich čele kráčel velkolepě působící hrdina z bojů o Granadu hrabě de Cabra, jenž velel celé její eskortě. Po něm následoval Kateřinin první komoří don Pedro Manrique, manžel doni Elvíry, za ním druhý komoří Juan de Diero, Kateřinin kaplan Alessandro Geraldini, tři biskupové a po nich se na břeh vyrojil zástup dvorních dam, úředníků, urozených pánů i služebnictva. Ti všichni se hrnuli ven z lodi ve svém nejlepší oblečení a livrejích. To aby nikdo nemohl tvrdit, že španělští králové – Jejich nejkatoličtější Veličenstva král Ferdinand a královna Isabela – poslali svou dceru do Anglie nedostatečně zaopatřenou.

Kateřina vystoupila jako poslední, doprovázená doňou Elvírou, jejíž mohutné tělo halily nekonečné lokte zeleného damašku a černého sametu a jejíž šedé vlasy zakrývala objemná kápě. Kateřina, která na tento okamžik čekala celý svůj život, nemohla uvěřit, že konečně nastal. Kráčela sebevědomě a s důstojnou grácií. Dobře si uvědomovala, že reprezentuje své rodiče i celé Španělsko – největší velmoc křesťanského světa. Před ní se zvedla mohutná vlna hlasů, které ji s jásotem vítaly, a když vstoupila na pevnou

zem, byť po čtyřech dnech strávených na rozhoupaném moři poněkud nejistým krokem, zaplavil ji triumfální pocit prostoupený posvátnou bázní. Toto je země, kde bude jednou královnou. Dej Bůh, aby jí byla hodna stejně jako neznámého prince, svého manžela.

Starosta města Plymouthu s váženými konšely, všichni oděni do slavnostních, šarlatově rudých rouch lemovaných kožešinou, už na ni čekali a na uvítanou se jí hluboce klaněli.

„Vítejte, Vaše Výsosti!“ zvolal starosta zplna hrdla. „Vítejte v Anglii!“

„Děkuji vám, dobří mužové,“ odpověděla Kateřina jejich jazykem a kývla hlavou. Nacvičila si ta slova ještě na palubě lodi. Angličtinu sice moc neovládala a měla silný španělský přízvuk, ale byla odhodlaná si tu řeč osvojit.

Zástup zaburácel uznáním. Někteří lidé civěli s otevřenými ústy na tmavé maurské služebníky v jejím španělském doprovodu, ale většinou jen natahovali krky a navzájem se strkali, aby na svou novou princeznu lépe viděli. Kateřinu uvádělo do rozpaků, že její příjezd vyvolává takový rozruch, ačkoli dobře znala mínění svého otce, že by se anglický král měl pokládat za šťastného, že se mu podařilo získat pro syna španělskou nevěstu.

„Vaši Výsost by nemohli uvítat radostněji, ani kdyby byla spasitelem světa,“ zvolal jeden pán z Kateřinina doprovodu. Doña Elvíra se zamračila. Muži by neměli princeznu oslovovat tak důvěrně. Avšak i přísnou dueňu vrěle přijetí její svěřenky potěšilo.

„Jeho královská Milost vás srdečně pozdravuje,“ ujal se opět slova starosta. „A těší se, že vás v Londýně osobně uvítá i s princem Arturem. Nyní však, když dovolíte, Vaši Výsost čeká velká oslava.“

Kateřina si připadala lehce dezorientovaná. Země se jí stále ještě houpala pod nohama. Nesměla však dopustit, aby to neblaze ovlivnilo dobrý dojem, kterým chtěla zapůsobit. „Poděkujte, prosím, za mě starostovi,“ obrátila se na dona Pedra Manriqueho, který uměl trochu anglicky. „Bude mi ctí být jeho hostem.“

Za jejími zády už se ozýval křik námořníků – posádka vykládala z lodi její výbavu. Hrabě de Cabra bedlivě sledoval muže vynášející na břeh truhlice, jež obsahovaly sto tisíc španělských korun – první splátku jejího věna. Jeho povinností bylo je za všech okolností střežit.

Starosta, který jen zářil a dmul se pýchou, s očividným potěšením doprovodil Kateřinu středem jásajících zástupů na hostinu, kterou pro ni město uchystalo. Její první dojmy z Plymouthu i jeho obyvatel ji trochu zaskočily.

Ve Španělsku byla zvyklá vídat bílé kamenné fasády domů obklopující stinná vnitřní patia, ale tady stály namačkány na sebe pevné hrázděné domy, z nichž některé – ty bohatší – měly v oknech lesklé kosočtvercové skleněné tabulky a nad posledním patrem většiny z nich byly vidět doškové střechy vyčnívající daleko nad úzké, přelidněné ulice. Chladný vzduch v rušném přístavu prostupoval všudypřítomný pach ryb. Užasle zírala, jak ženy bez okolků vítají vracející se námořníky polibkem na ústa – na veřejnosti! To by ve Španělsku, kde ženy vedly téměř klášterní život a považovaly se za šťastné, směly-li ze svých balkonů zahlédnout byt jen záblesk vnějšího světa, nikdo nestrpěl.

V krásném domě, jemuž se tu říkalo Palác, se už mezitím shromáždil výkvět šlechty a významných osob Devonu. Všichni ti lidé nyní uctivě stáli u dlouhých stolů prohýbajících se pod tíhou pokrmů. Když Kateřina se členy svého doprovodu vstoupila do síně, hluboce se jí ukláněli. Pak se rozezněly fanfáry a hodovníci odříkali modlitbu.

Kateřina sotva něco pozřela. Ještě pořád se jí trochu zvedal žaludek, jídlo vypadalo i chutnalo nezvykle a pro ni byl navíc problém dopravit cokoli do úst, neboť se jí stále pletl do cesty spuštěný závoj. Navíc jí bylo nepříjemné účastnit se hostiny s tolika neznámými muži, kteří ji zvědavě okukovali, protože ve Španělsku se soukromí vysoce urozených dívek přísně střežilo. Takhle to ale očividně v Anglii chodí, říkala si, a ona si na to bude muset zvyknout. A tak prostřednictvím svého komorníka odpovídala na komplimenty ze všech stran a usilovně se snažila být zdvořilá. Nezapomínala, jak její matka vždy a za všech okolností dbala, aby se lidé jakéhokoli postavení cítili v její přítomnosti příjemně. Když pak nastal čas, aby se s laskavými obyvateli Plymouthu rozloučila, věděla, že si ji oblíbili pro ni samu a nikoli proto, kým je.

Její nejnaléhavější potřebou bylo vzdát díky Bohu za šťastné přistání v Anglii. Na odchodu z Paláce se proto otázala, zda by tu v okolí mohla navštívit nějaký svatostánek. Starosta ji ochotně zavedl do chrámu svatého Ondřeje, kde pro ni drobný, obtloustlý a nemálo rozrušený kněz odsloužil mši. Klečela, naplněna nezměrnou radostí, a modlila se k Všemohoucímu, aby na ni nedopadla jeho zloba za utajený hřích, který v jejím zájmu spáchali jiní, a aby ve zbytku Anglie pořídila stejně dobře jako v Plymouthu.

Před kostelem už na ni čekala koňská nosítka obklopená jízdou devonských šlechticů připravených doprovodit její dvůr do Exeteru, kde se měl té

noci ubytovat. Kateřina by ráda zůstala v Plymouthu a odpočívala, ale starosta předal doně Elvěře list od doktora Puebly, v němž stálo, že anglický král touží spatřit princeznu co nejdříve a načekal se už dost dlouho, takže ona i její lidé musí co nejrychleji spěchat na severovýchod do Londýna. Nasedla tedy do nosítek, a když se pohodlně uvelebila v hedvábných vyšívaných polštářích, nařídila doña Elvíra, která uměla dobře anglicky, zatáhnout kožené závěsy v okénkách, neboť španělská etiketa velela, že dokud nebude královská nevěsta vdaná, nikdo jí nesmí pohlédnout do tváře.

Kateřině se nedařilo usnout. Korouhvička na věži mariánského kostela, který stál hned vedle exeterského děkanství, vytrvale skřípala a vrzala, až Kateřina poslala sloužícího, aby si stěžoval. To ale nebyl jediný důvod jejího bdění. Po pouhých dvou dnech, jež strávila v této cizí zemi, se přistihla, jak pláče do polštáře, naplněna nepřemožitelnou touhou být zase doma ve Španělsku a vídat se s matkou. A když pomyslela na to, jak se asi musí cítit královna Isabela, když teď od ní odešlo i poslední z jejích dětí, rozplakala se ještě víc. „*Madre, madre!*“ štkala.

Kam až její paměť sahala, byla matka v jejím životě rozhodující osobou, třebaže ji často zaměstnávaly státní záležitosti a války. Španělsko stovky let okupovali Maurové, ukrutní a barbarští nevěřící sprážení s ďáblem. Kateřinu pronásledovali v jejích dětských snech a děsili ji podobně jako El Roba-Chicos – zloduch, který prý odnáší děti v pytlí.

Příběhy o vládících křesťanských královstvích španělského poloostrova, kteří po dlouhá staletí chrabře bojovali proti Maurům a svou zemi jim kousek po kousku vyrvali zpět, sála Kateřina už s mlékem své kojné. Vyprávěli jí i tom, jaká to byla sláva, když se její otec, aragonský král, oženil s její matkou, kastilskou královnou, čímž tyto dva panovníci spojili pod svou vládou celé Španělsko. Oba horlivě usilovali o vyhnání Maurů ze země a v roce 1492 jim konečně padlo do rukou i poslední království nevěřících, Granada.

Kateřině bylo tehdy šest let, ale jasně si pamatovala, jak s rodiči, bratrem Janem i sestrami překročila řeku Vega a naplněna posvátnou bázní hleděla upřeně před sebe, kdy uvidí veliký stříbrný kříž krále Ferdinanda vztyčený na vrcholu strážní věže paláce Alhambra a vedle něj španělskou královskou standartu. To byl signál, že královský průvod může vstoupit do města. Nikdy nezapomene na výkřiky „Za krále Ferdinanda a královnu Isabelu!“, které se linuly z hrdel stovek rozradostněných diváků, anebo na otce

a matku, jak padli na kolena, aby vzdali díky Bohu, že jim dopřál tak slavného vítězství.

Poté žili všichni královští sourozenci spolu – smutná Isabela, vždy v černém vdovském šatu a truchlící pro krále Alfonse Portugalského, který byl jejím manželem pouhých sedm měsíců, než si ho po pádu z koně vzala krutá smrt; asturský princ Jan, hýčkaný dědic trůnu – „můj andílek“, jak mu říkala matka; výbušná Johana, největší kráska v rodině, vášnivá a toužící stát se nevěstou; povolná Maria a nejmladší ze všech, Kateřina. Byly to šťastné roky. Kateřina i její sestry žily po dobytí Granady v Alhambře. Pro děti byla stará pevnost magickým místem a ony nic nemilovaly víc než prozkoumávat stará palácová křídla s jejich hýřivě barevnými dlažbami a podivuhodnými maurskými arabeskami, pohodlné pavilony, klenutá patia i vodní zahrady s jezírky a chladivými fontánami v místech, kde mívali kalifové svoje harémy. A z oken paláce Generalife, kam se kdysi sultáni uchýlovali na léto, bývaly úchvatné výhledy na pohoří Sierra Nevada.

Křesťanské princezny jen zřídkakdy opouštěly svůj slunný domov a výjimku představovaly jen velké státní oslavy, na nichž se vyžadovala jejich přítomnost. Kateřina palác opouštět ani netoužila. Kdykoli si teď vzpomněla na ty dlouhé, lenivé dny v Alhambře, kdy se budoucnost zdála tak vzdálená a jí stačilo jen hrát si na nádvořích nebo se uchýlit ke studiu, znovu se rozplakala. Je smutné, uvědomí-li si člověk, jak byl šťastný, až když je jeho štěstí minulostí!

Královna Isabela, která byla přesvědčena, že princeznám prospěje dobré vzdělání, jmenovala Kateřininým preceptorem zbožného Alessandra Geraldiniho. Naučil ji číst a psát, vštípil jí znalost latiny i starověkých klasiků a dal jí knihy s náboženskou tematikou, aby si vybrousila ducha a osvojila ctnost. Teď s ní přijel do Anglie jako její kaplan. Od své dueni se naučila vyšívát a tančit a poznala všechny taje španělské výšivky. Dopustila by se hříchu pýchy, kdyby o sobě tvrdila, že toto umění skvěle ovládá, ale nedalo se popřít, že se v něm velmi dobře vyzná.

Období kolem jejího sedmého roku bylo fascinující. Nedlouho po pádu Granady se do Španělska vrátil Kryštof Kolumbus se zprávou, že za Atlantickým oceánem objevil nový svět. Jeho plavbu financovala královna Isabela a právě na španělský dvůr přivezl tento muž zlato i domorodce, jichž se na své cestě zmocnil. Cizokrajně odění divoši tmavé pleti však vypadali nemocně a vyděšeně – neboží pohanští tvorové. Kateřině se líbili spíš krásní ptáci

a rostliny, které jí Kolumbus ukazoval. Oči mu přitom plály, jako by doufal v mnohé další plavby. Její učitel jí pak působivými slovy vysvětlil, jak nesmírný význam objev Kryštofa Kolumba má, neboť když teď východní Středomoří ovládají Turci, je životně důležité najít nové obchodní trasy, které by obnovily spojení na východ. A jednoho dne, řekl jí otec Alessandro s pohledem zasněně upřeným do dálky, se snad do tohoto krásného nového světa podívá i on sám.

Než došla řada na ni, musely se provdat a opustit domov všechny Kateřiny starší sestry. Bylo jí deset, když celá nedočkavá odjela do Flander Johana, aby se tam provdala za arcivévodu Filipa Sličného, vévodu Burgundského. Od té doby byl rodinný život v Alhambře o poznání klidnější. Infantka Isabela toužila vstoupit do kláštera a utopit svůj žal v modlitbách, ale král Ferdinand o tom nechtěl ani slyšet a vypravil ji zpátky do Portugalska, kde se provdala za nového krále Manuela, bratrance svého zesnulého chotě. Tři léta nato už ale byla mladá Isabela mrtvá, Maria provdaná za jejího ovdovělého manžela a Kateřina zůstala doma sama.

To všechno se odehrálo nedlouho po velké tragédii, která její rod postihla. Od té doby stále ještě truchlila pro svého krásného, rytířského bratra Jana, který zemřel před čtyřmi lety v rozpuku mládí – v pouhých devatenácti letech. Žal jejích rodičů pro jejich andílka byl neutišitelný. Křehký Jan byl krátce ženat s temperamentní mladou Markétou Rakouskou, sestrou arcivévody Filipa, a Kateřině se doneslo, že zemřel v důsledku přílišného vypětí v manželském loži. Dost dobře nechápala, co to znamená, ale bolestně si uvědomovala – stejně jako každý jiný ve Španělsku –, že země zůstala bez mužského dědice a dalším v nástupnické linii je nyní nervově labilní a nešťastná Johana, která byla už od dětství vrtošivá a již manžel svými věčnými zálety proměnil život v peklo.

Královna Isabela v těch letech zestárla, usouzená strastmi a žalem. Její kdysi hebká pleť jako by napuchla a zbrázdila se vráskami, její modrozelené oči pohasly samým smutkem. Pro Kateřinu však její zbožná matka zůstávala dokonalým vzorem křesťanské královny. Někteří lidé tvrdili, že ženy by neměly vládnout a poroučet mužům, ale Isabela je všechny vyvedla z omylu. Nejenže energicky spravovala svoje království, ale velela i vojskům a vedla je do boje; a nezastavila ji ani její ženská křehkost. Kateřina se dozvěděla, že matka porodila její sestru Marii během tažení proti Maurům a po pár dnech odpočinku už byla opět v sedle.

Isabela měla opravdu jen málo času, který by mohla věnovat rodině, ale

své děti vždy milovala. Soustavně pečovala o jejich blaho, a kdykoli mohla, osobně dohlížela na jejich vzdělávání. Vždy za nimi pevně stála, zatímco jejich prohnaného otce Ferdinanda, jemuž šlo především o vlastní prospěch, zajímaly pouze výhody, jež mu jeho děti mohou přinést. Kateřina byla vychována v úctě a poslušnosti k otci, ale nemilovala ho, tak jako milovala matku. Isabela byla pro ni vším a Kateřina byla odhodlána řídit se ve všem všudy jejím příkladem.

Dojalo ji proto, když jí matka krátce před rozloučením (Bože, dej, ať to není navždy, modlila se Kateřina) řekla: „Ty, Catalino, se mi ze všech mých dětí nejvíc podobáš. Kež bys byla v životě šťastnější.“ A Kateřina si v té chvíli byla jista, že tomu tak bude, jestliže ji budou provázet matčiny modlitby.

Nechtěla myslet na okamžik, kdy si budou muset říct sbohem. Tolikrát své loučení odložily, až si pomalu začínala myslet, že k němu nikdy nedojde. Pak ale nevyhnutelně přišel onen obávaný den, kdy před matkou naposledy poklekla, aby přijala její požehnání, a kdy ji naposledy pozvedly její milující ruce a sevřely ji v objetí. Při vzpomínce na to se znovu rozplakala steskem.

Té noci měla u ní službu dvorní dáma Francesca de Cáceres. Spala na pryčce u Kateřininych nohou, tmavé kučery rozhozené po polštáři. Probudila se, posadila se a protřela si své mandlové oči.

„Výsosti? Co je? Proč pláčete?“

Kateřina neměla Francesku ani zdaleka tak ráda jako Mariu, ale potřebovala se někomu svěřit.

„Asi se mi stýská po domově,“ řekla, popotáhla nosem a snažila se uklidnit. „Francesko, chybí ti matka?“

„Jistě, Výsosti,“ odpověděla Francesca. „Myslím, že by bylo nepřírozené, kdyby mi nechyběla.“

„Myslíš, že své matky ještě někdy uvidíme?“ zeptala se Kateřina.

„Teď možná nějakou dobu ne, Výsosti. Ale princ Artur třeba jednoho dne zatouží navštívit Španělsko anebo si královna Isabela bude přát podívat se do Anglie.“

Kateřina si smutně pomyslela, že nic z toho není příliš pravděpodobné. Nevzpomínala si, že by její matka někdy opustila Španělsko. A znovu se jí zmocnila potřeba být s ní. Jestli to se mnou půjde takhle dál, pomyslela si, tak se nejspíš zblázním. Její babička byla šílená – ještě se dobře pamatovala, jak jednou navštívili starou královnu Isabelu na ponurém hradě Arévalo

a jak ji slyšela mluvit o tom, že ji pronásledují duchové. Pro mladičku Catalinu to byl děsivý zážitek, na který nikdy nezapomněla. A o její sestře Johaně se teď proslýchalo, že je stále nevyrovnanější, propadá záchvatům zuřivosti a napadá dámy u vlámského dvora jenom proto, že na nich náhodou ulpí Filipův zrak. Dobrý Bože, dej, ať neskončím jako ona, modlila se tiše Kateřina.

V duchu se přiměla myslet na prince Artura. Celý svůj život o něm uvažovala jako o svém manželovi, třebaže byli oddáni v zastoupení teprve přede dvěma lety a pak znovu před rokem – jen pro jistotu, že spojenectví je nezvratné. Král Jindřich VII. teď chystal státní banket a svatební oslavy tak velkolepé, že podobné Anglie ještě nezažila, přestože na něho její rodiče naléhali, ať se ve svých výdajích mírní, protože nechtěli, aby jejich dcera způsobila království, které se má stát jejím domovem, jakoukoli ztrátu. Král však trval na svém a Kateřina snadno uhodla proč. O toto manželství usiloval proto, aby zpečetil svou svrchovanost, neboť své království získal právem dobyvatele a nyní potřeboval odlesk slávy mocného Španělska, aby legitimitu toho titulu upevnil. Obrovské částky vynaložené na oslavy jejího příjezdu jsou tedy jen nepatrnou cenou za uznání ze strany Ferdinanda a Isabely.

Věděla, jaké starosti jejímu otci dělalo, že anglický král nesedí pevně na svém trůnu. Jindřich sice v bitvě u Bosworthu porazil krále Richarda, ale do Španělska se doneslo, že v zemi zůstalo ještě mnoho příbuzných mrtvého panovníka, kteří by si mohli činit nárok na korunu nebo se jí zmocnit v boji. A objevili se i pretendenti, kteří se pokusili Jindřicha z trůnu sesadit. Ferdinand však Kateřinu předešlého roku ujistil, že v Anglii nezůstala už ani kapka sporné královské krve, jež by mohla Jindřicha ohrozit. Nechtěla se domýšlet, co to znamená, a snažila se to vypudit z hlavy. Nedokázala však zapomenout, co všechno se proslýchalo o způsobech, kterými si Jindřich Tudor svůj trůn zajistil...

Znovu pomyslela na Artura, jaký asi bude. Portrét zobrazoval růžolícího mladíka s očima jako šterbiny, těžkými víčky a našpuhlenými rty. Vypadal tak mladě, tak zženštile a úplně jinak, než jak si představovala vznešeného hrdinu, o jakém lidé mluvili. Avšak portréty často lžou. Koneckonců stejně jako lidé, našeptával jí její vnitřní hlas.

Neposlouchala ho a nevěnovala mu pozornost. Tohle byly noční představy a ráno bude všechno vypadat jinak. Korouhvička už našťestí ztichla, Francesca sotva slyšitelně pochrupávala a Kateřina se rozhodla, že učiní totéž. Otočila se, pevně zavřela oči a snažila se myslet pouze na příjemné věci.

V Dogmersfieldu byla Kateřina už tak promrzlá, že se nedokázala přestat třást. V horní komnatě biskupského paláce hořel v krbu obrovský oheň šlehaající až do komína a ona si k němu nechala přistavit stůl, aby si mohla v teple popisovat anglické věty, ale zatímco z jedné strany, z té obrácené k ohni, jí bylo příjemně, zbytek těla měla na kost prokřehlý. A když ji potřeba donutila vstát a použít prevét, který se nacházel ve výklenku v protějším rohu místnosti, rozjektaly se jí zuby zimou. Teplo z krbu nestačilo prohřát kamenné zdivo. Se vši rozhodností se hlásila přicházející zima a ona se víc než kdy dříve snažila netoužit po návratu do teplého Španělska. Jak jen vydrží dlouhé měsíce toho studeného, lezavého počasí?

V ložnici s vysoko plápolajícím ohněm bylo jen nepatrně tepleji. Maria jí rozšněrovala šat a právě jí odestýlala lože, když zdola zaslechly hlasitý klapot velkého množství koňských kopyt dopadajících na kamennou dlažbu. Všude zavládl čilý ruch a shon a poté k nim dolehl zlostný mužský hlas rozléhající se ozvěnou.

O pár minut později vtrhla do ložnice doña Elvíra. Obvykle přísnou tvář měla zrudlou rozčilením a její vzpřímená postava se ježila vzteky. Prudce oddechovala.

„Je tu král s princem Arturem,“ oznámila ochraptělým hlasem. Kateřina se zachvěla vzrušením, ale doña Elvíra si toho nevšímala. „Jeho Veličenstvo se chová nemístně!“ soptila. „Řekli jsme mu, že Vaše Výsost už se odebrala na lože, ale on prohlásil, že vás chce vidět. Pověděla jsem mu, že vy se teď s nikým setkat nemůžete, že to není vhodné, ale on mě jenom zpražil pohledem, jako bych vás chtěla před ním schovávat.“

Dost na tom, že se král rozzlobil. Ještě horší bylo zjištění, že úsudek doni Elvíry vůbec není tak bezchybný, jak Kateřina odjakživa věřila. Měla pocit, jako by se jí náhle pod nohama rozkývaly samotné základy jejího světa. Urazit krále hned při prvním, životně důležitém setkání bylo prostě nemyslitelné. Její budoucnost ležela v jeho rukách. On tu byl všemocný, jak měla právě ona ze všech lidí na světě nejlepší možnost vědět. Co si doña Elvíra myslí?

„Jestli to Jeho Veličenstvo nařizuje, tak za ním musím jít,“ řekla. „Mario, zašněruj mě, prosím.“

Maria vykročila a chystala se uposlechnout, ale doña Elvíra ji zlostným gestem zarazila.

„Vaše Výsost zůstane tady!“ prohlásila rezolutně, očividně šokována neče-

kaným vzdorem své svěřenky. „Tenhle anglický král je neurvalý neotesanec. Vzdor všemu, co jsem měla podle vaší královské matky očekávat, nemá vůbec žádnou úctu ke španělským zvyklostem! Chtěl po mně, abych mu vysvětlila, proč nechci dovolit, aby se s vámi setkal, a když jsem mu to řekla, tak se zeptal: ‚Co je s princeznou? Je snad škaredá nebo chromá?‘ Výsosti, jen s velkým sebezapřením to po něm opakuji, ale měla byste to vědět.“

Situace se každým okamžikem vyhrocovala. Doña Elvíra si musí uvědomit, že jsou v Anglii a ona nemůže za každou cenu trvat na španělském ceremoniálu. Hrozilo, že duenina nesnesitelná pýcha zmaří výsledek dlouhých let trpělivých a zdvořilých diplomatických jednání.

„Řekla jsem mu, že ve Španělsku musí být mladá dáma zahalená, když ji představují nějakému muži,“ pokračovala. „A zopakovala jsem mu, že už jste se odebrala na lože. Víte, co mi na to odpověděl?“

Kateřiny se zmocnila úzkost.

„Prohlásil, že tohle je Anglie a že se na vás podívá, i kdybyste třeba ležela v posteli. Hanba! Přijeli jsme mezi barbary!“

„Tak dost, doño Elvíro!“ zarazila ji Kateřina pevně. „Král je můj tchán a tohle je *jeho* království. Jsme povinny uposlechnout jeho rozkazů a dodržovat anglické obyčeje. Snažně vás prosím, nemyslete si o mně nic špatného, ale musím učinit, jak nařizuje.“

Doña Elvíra se na ni podívala, jako by ji právě uškla zmije. Na okamžik zavládlo napjaté ticho a potom dueña prohlásila: „Nejsem hlupák, Výsosti. Neměla jsem odvalu se s ním dál přít, ani trvat na slušném chování, a tak jsem mu řekla, že Vaši Výsost vidět může. Neměla jsem na vybranou, jak správně říkáte. Mario – zašněruj ten šat a přines závoj.“ Když takto obnovila svou autoritu, vzala do ruky hřeben a začala jím nepřilíši šetrně rozčesávat Kateřininy vlnité, zlatavě rusé vlasy sahající jí až do pasu.

Kateřina stála, trpělivě vše snášela a prohlížela se v zrcadle. Ať si dueña říká, co chce, požádá-li ji král, aby snála závoj, udělá to. Matka se o tom určitě dozví – doña Elvíra je v psaní zpráv neúnavná –, ale Kateřina věřila, že to pochopí. Isabela by jistě chtěla, aby se královu přání podvolila. Dlouze hleděla na svůj obraz v zrcadle a srdce jí prudce bušilo. Ještě stále se chvěla – a nejen chladem ve své komnatě. Mohla jen doufat, že se bude králi i princí Arturovi líbit. Půvabná, oválná tvář; rozhodná a drobná brada; něžné šedé oči, jemné rty a jasné líce.

„Bude-li Jeho Veličenstvo trvat na tom, abyste sundala závoj, Výsosti,

pamatujte, co jsem vás učila o pohledu očí,“ pronesla upjatě doña Elvíra. „Mějte je cudně sklopené, jak se sluší na ctnostnou pannu! Nezvedejte je.“

Kateřina byla v mžiku hotová, závoj na hlavě. Maria po ní ještě hodila spikleneckým úsměvem a vzápětí už sbíhala po schodech dolů poklonit se králi a pozvat jej nahoru do komnaty své paní.

Už za malou chvíli, za pouhý okamžik, stane Kateřina tváří v tvář osudu. A hle, do její komnaty vchází uhlazený hrabě de Cabra, úslužně se uklání a spolu s ním se ve dveřích objevuje vysoký muž středního věku v jezdeckém úboru, kožených holínkách a zahalený do teplého, huňatého pláště. Má ostře řezanou tvář, výrazný orlí nos a šedivější, světle hnědé vlasy, jichž na jeho kožešinovém límci leží poskromnu. Svýma bystrými očima si ji téměř lačně prohlíží. Nádherné kožešiny a sametový baret zdobený drahými kameny dosvědčují, že to je beze vší pochybnosti Jeho Milost král Jindřich VII. Anglický, první panovník z rodu Tudorovců. Kateřina padla na kolena a členové jejího doprovodu následovali jejího příkladu.

„Vítejte v mém království, princezno Kateřino,“ promluvil král, a zatímco hrabě de Cabra překládal, vykročil, vzal ji za ruce a pozvedl ji na nohy. Měl vysoký, nicméně mužný hlas, téměř melodický. Řekli jí, že po otci mu v žilách koluje velšská krev a Velšané jsou proslulí svou láskou k hudbě.

Než stačila odpovědět, král její ruce pustil, zvedl ji závoj – a usmál se.

„Královští vyslanci nelhali,“ pronesl viditelně potěšen. „Slyšel jsem už mnohé o bohatství Španělska, ale tady je jeho největší poklad. Vaše Výsost je zde dvojnásob vítána pro svou krásu i půvabnou tvář.“ A než stihl don Pedro Manrique jeho slova přeložit, pozvedl její ruce ke rtům a políbil je.

„Děkuji, Vaše Milosti,“ odříkala Kateřina větu, kterou si předem nacvičila. A bez ohledu na doňu Elvíru s její kamennou tváří si dodala odvahy a usmála se.

„Říkali mi, že vůbec nevypadáte jako typická Španělka,“ pokračoval král. „Soudě podle vašich rusých vlasů patříte do rodu Lancasterů jako já a Artur. U všech všudy, vypadáte stejně anglicky jako my! Příbuzenství je zjevné, neboť všichni pocházíme z Jana z Gentu a krále Eduarda III.! Nemohl jsem pro svého syna vybrat vhodnější nevěstu.“

„Na svou anglickou královskou krev jsem nesmírně pyšná,“ pronesla Kateřina španělsky. „Jmenuji se po své prababičce Catalině z Lancasteru.“

„Gentově vlastní dceři! Výborně, výborně. Ale nedovolte starci, aby vás zdržoval od setkání s vaším manželem!“ prohlásil král rozverně, o krok

ustoupil a za jeho zády se objevil mladík stojící ve dveřích a obklopený několika urozenými pány.

Kateřininou první reakcí byl úlek, ačkoli si dala záležet, aby se nepřestala usmívat. Byl to chlapec z portrétu, jen o trochu starší, a přece jiný. Princ Artur byl vysoký, měl kaštanově hnědé vlasy jako jeho otec a sebejisté vystupování obvyklé u těch, kdo se narodili jako princové, ale jeho vyhublost nedokázalo zakrýt ani teplé cestovní oblečení. Doslova na něm viselo. A i při svitu svíce Kateřina viděla, že jeho tváře vůbec nejsou růžové, nýbrž bílé s narudlými skvrnami.

Znovu poklekla. Artur se na ni nejistě usmál, dvorně se jí uklonil a zvedl ji ze země. Ruce měl studenější než ona. Potom se sklonil a lehce se dotkl svými rty jejích, tak jak to viděla dělat lidi v Plymouthu. Už jí řekli, že v Anglii je to zvykem. Na doňu Elvíru se neodvážila ani podívat.

Artur se jí latinsky zeptal, zda měla příjemnou cestu. Hlas měl slabý a melodický. Ujistila ho tímž jazykem, že ano.

„Všude v Anglii se mi dostalo vřelého přijetí,“ dodala.

„Slyšel jsem, že loď Vaší Výsosti málem ztroskotala,“ řekl Artur. „Všichni jsme se vylekali a velmi se nám ulevilo, když došla zpráva, že jste ve zdraví přistála.“

„Bylo to hrozné,“ připustila Kateřina a pohlédla mu do obličeje v naději, že zahlédne jiskřičku vřelosti, jakýkoli náznak toho, že mu připadá přitažlivá.

„Nu, teď jste tedy zde,“ odpověděl Artur. Rozpačitě se na sebe usmáli, protože si v danou chvíli už neměli co dalšího říct. Zachránil je král, který poslal pro víno, aby toto šťastné shledání zapili, a rozhovořil se o velkolepých svatebních oslavách, jež chystal.

Artur mluvil málo. Třebaže se zdvořile optal, zda je pohodlně ubytována a co si myslí o anglickém jídle, a choval se k ní pozorně, Kateřinu znervózňovala jeho odtazitost. Ve srovnání se srdečným uvítáním krále Jindřicha se k ní její manžel choval vlažně. Musela myslet na dopisy, které jí posílal a v nichž ji ujišťoval, že se už nemůže dočkat jejího příjezdu. Bylo až k nevíře, že je psal on. Srdce se jí sevřelo úzkostí. Zklamala ho snad? Necítila v něm žádnou vášeň, nic z vřelých citů, jaké své nevěstě od první chvíle projevoval její bratr Jan. Zato však v Arturovi vycítila něco, co odhalila, byť se zpožděním, i u Jana – příznaky podlomeného zdraví. Artur opravdu vypadal tak nezdravě, až se začala obávat, že má nějakou hroznou nemoc. A přece to byl mladý muž, jehož byla povinna milovat jako svého manžela. Matka jí řekla, že je jen na ní, aby si získala jeho lásku.

„Musíte být po cestě velmi unavený, můj pane,“ řekla a ihned ji napadlo, že latina působí dost nabubřele, a tak si v duchu předsevzala, že se co nejrychleji naučí anglicky. „Je zima a země je pro jízdu na koni tvrdá.“

„Jsem promrzlý až do morku kostí, Vaše Výsosti,“ přiznal Artur. „Anglie vám musí po Španělsku připadat velmi chladná.“

„To ano, ale už jsem si ji zamilovala,“ odpověděla Kateřina. Nebyla to tak docela pravda, protože během své dlouhé cesty z ní z uzavřených nosítek viděla velmi málo, pouhé záblesky, když se poodhalily závěsy – ale říci to bylo diplomatické, a dá-li Bůh, bude to pravda. „Pojďte blíž k ohni, můj pane,“ navrhla. Neušlo jí, jak král s potěšením sleduje, že spolu míří komnatou ke krbu. Artur přijal sklenku vína, lokl si a rozkašlal se.

„Netrápí Vaši Výsost nic?“ zajímala se Kateřina.

„Jen zimní nastuzení, nic víc,“ odpověděl a znovu se rozkašlal.

„Pak tedy doufám, že vám brzy bude lépe,“ pronesla vesele.

„Vaše Výsost je nesmírně laskavá,“ řekl Artur. „Odpusťte, že jsem vás neuvítal tak vřele, jak bych měl. Vyčerpala mě jízda do Easthampsteadu, kde jsem měl sraz se svým královským otcem, a odtud zase zpět. Brzy se snad trochu vzpomatuji a budu vám, doufám, lepším společníkem. Opravdu *jsem* rád, že jste tady.“ Začervenal se a Kateřina k němu ihned pocítila sympatie. Očividně si spletla únavu a možná i plachost s lhosejností. Svět se náhle opět zhoupl. Všechno je na dobré cestě.

Než se všichni odebrali na lože, byla půlnoc. Kateřina se skvěle bavila. Na královu žádost povolala své hudebníky, aby jemu i Arturovi zahráli, a za velebných zvuků hoboju a pozounů tančila se svými dámami pomalé, vznešené *pavaniglie*, kde je každý krok na dvě doby. Artur, který po víně a zákuscích maličko pookrál, se toužil zapojit, a tak ho se svými dámami naučila elegantní *baja*. A když jim pak všichni zatleskali, pozvedl její ruku ke rtům a políbil ji.

Následujícího rána už vypadal při loučení o něco lépe.

„Sbohem, má paní,“ řekl. Stále mluvil latinsky. „Těším se, až vás zase uvidím v Londýně.“ A sklonil se, aby jí políbil ruku. Pak se jeden druhému uklonili a on odešel za svým otcem a jeho družinou. V hloubi srdce se za něj, toho nebohého, hubeného a chorého chlapce, modlila, aby mu Pánbůh vrátil zdraví.

Kapitola 2

1501

Brzy se už budou blížit k Londýnu. Dnes večer se ubytují na noc v Kingstonu a nazítrí v paláci canterburského arcibiskupa v Lambethu, kousek na jih od velké řeky Temže. Stále se drželi jejího toku a postupovali jemně zvlněnými pahorky hrabství Surrey. Zimní krajina byla pustá a nebe zachmuřené s náznakem sněhu ve vzduchu. Kateřina, zachumlaná ve svých nosítkách do kožešin, které ji lechtaly na bradě, netoužila po ničem jiném, než aby se už konečně aspoň trochu ohřála.

Vtom zdáli zaslechla dusot velkého množství koní. Jezdci se blížili. Kateřina vykoukla škvírou v kožených závěsech a uviděla, že všichni – vpravdě celá armáda – jsou oděni v červeno-černém stejnokroji a v jejich čele jedou dva nádherně oděni páni: mladý muž a chlapec. Oba seděli pyšně a zpřímá v sedlech. Když se přiblížili, mladý muž – okázale nastrojený a dosti při těle, v sametovém plášti lemovaném sobolinou – pokynul ostatním, aby zastavili.

„Pánové, hledáme princeznu z Walesu,“ zavolal. „Jeho Milost král nás poslal, abychom její družinu doprovodili do Lambethu.“

„Tady jsem,“ zvolala Kateřina a roztáhla závěsy v nosítkách, zatímco hrabě de Cabra přispěchal, aby překládal.

Muž i chlapec ihned sesedli z koní, smekli čapky s perím a poklekli do prachu cesty.

„Edward Stafford, vévoda z Buckinghamu, k vašim službám, má paní,“ květnatě zvolal okázale oděný mladý muž. „A mám tu čest představit vám prince Jindřicha, vévodu z Yorku, králova druhorozeného syna.“

Kateřina sklouzla pohledem k chlapci, který klečel vedle něho. Byl to statný hoch s plnými růžovými tvářemi. Oči měl jako šterbiny a rty podobné těm Arturovým, ale tady veškerá podobnost končila. Tam, kde byl Artur bledý a hubený, byl jeho bratr podsaditý a kypěl zdravím; dokonce i vkleče z něho sálala vitalita a sebejistota. Nebylo pochyb, že je princ.

Kateřina oba požádala, aby povstali, a neuniklo jí, že roucho prince Jind-

řicha je nádherně šarlatové a lemované hermelínem. On sám se na ni zeširoka usmíval, drzoun jeden nezvedený!

„Vítejte v Anglii, Vaše Výsosti,“ řekl. Hlas měl ještě nezmutovaný, a přece z něj bylo cítit autoritu. „Můj bratr princ vám posílá pozdravení a pověřil mě, abych vám vyřídil, že netrpělivě počítá dny, které vám zbývají do svatby.“ Smělý pohled prince Jindřicha svědčil o tom, že být na bratrově místě, počítal by ještě netrpělivěji. Jak starý je ten hoch? Určitě nemůže být o pět let mladší než Artur, jak jistojistě kdesi zaslechla. Chová se, jako by mu bylo šestnáct, a ne pouhých deset.

„Jen co si Vaše Výsost udělá v nosítkách pohodlí, odvedeme vás do Kingstonu,“ promluvil znovu vévoda z Buckinghamu. „Blíží se noc a vy budete nepochybně vděční za teplé přístřeší. Kdybyste něco potřebovali, stačí zavolat.“

Kateřina poděkovala, zatáhla kožené závěsy a znovu se uvelebila v kožšinách. Pomyslení na prince Jindřicha ji lehce znervózňovalo. Byl to hezký chlapec s nepopíratelným kouzlem a i za tak krátkou chvíli, kdy si vyměňovali zdvořilosti, zcela ovládl situaci. Artur byl naopak rezervovaný a ostýchavý a ona nedokázala přestat myslet na to, jak jinak by možná všechno probíhalo, kdyby byla zasnoubená s jeho bratrem. Prožívala by více vzrušení? Větší bázeň? Připadala si nevěrná, jen když na to pomyslela. Jak ji může něco takového napadat u desetiletého dítěte? Přesto nebylo těžké vidět v chlapci budoucího muže. A se znepokojením si uvědomovala, jak snadno by mohl svého staršího bratra Artura zastínit. Dej Bůh, ať princ Jindřich není příliš ctižádostivý.

Kateřina stála tak klidně, jak jí vzrušení dovolovalo, zatímco ji doña Elvíra a její dvorní dámy upravovaly k slavnostnímu vjezdu do Londýna. Samy už byly oblečené do nádherných španělských rób ozdobených zlatými šperky a výšivkami a teď své paní pomáhaly vstoupit do spodničky vyztužené železnými obručemi. Poté jí zašněrovaly kytlici, jak nejtěsněji to šlo, a přes ni jí navlékly těžký sametový šat se zvonovými rukávy a širokou nabíranou sukní.

Kateřina se kritickým zrakem prohlížela v zrcadle a zachytila Mariin pohled. Její přítelkyně se nenápadně usmívala.

„Vypadám v tom širší než delší. Na takové oblečení jsem moc malá. Proč si nemůžu vzít anglické šaty?“

Doña Elvíra byla v šoku. „Protože jsou nepatřičné, Výsosti!“ opáčila ostře. Netajila se svým pohoršením nad anglickými dámami v hluboce vystřižených,

přiléhavých oděvech bez vyztužených spodniček. „A tenhle šat vám vybrala vaše královská matka. Byl ze všech nejdražší!“ Doña Elvíra měla mizernou náladu. Faldy podbradku se jí jen trásly. Už prohrála boj o nosítka. Kateřina si prosadila, že pojedje Londýnem na koni, aby ji lidé viděli. Trvala na tom a nedala jinak – ale doña Elvíra byla odhodlaná obnovit svou autoritu.

„A tohle si taky musíte vzít!“ nařídila. „Tohle“ byl malý klobouček s plochým dýnkem a širokou krempou podobný kardinálskému klobouku. Dueña ho posadila Kateřině na hlavu přes zdobný benátský čepec a uvázala jí ho pod bradou šňůrkou ze zlaté krajky. Nikdo se díkybohu nezmínil o závoji. Listopadová obloha byla naštěstí jasná a nebyla ani moc velká zima. Kateřina si pomalu zvykala na anglické podnebí a usoudila, že jízdu městem zvládne bez pláště. Chtěla pro obyvatele Londýna vypadat co nejlépe. Bude to její velký den. Král, královna ani princ Artur při něm nebudou hrát žádnou oficiální roli.

Členové Kateřinina španělského doprovodu – prelátí, hodnostáři, grandí i rytíři, všichni na její počest bohatě odění – vytvořili před velkými vraty Lambethského paláce dlouhý průvod. Venku už na ni čekal kůň v překrásné čabrace veselých barev a s nádherným sedlem. S pečlivě váženou důstojností zůstala stát vedle něj. Směrem k ní vykročil ošklivý, přihrblý a drobný člověk s řídkým plnovousem, nosem jako skoba a v plášti ze žlutého damašku. Doña Elvíra jí ho škrobeně a s přezíravým výrazem ve tváři představila jako doktora de Pueblu. Doktor se hluboce a neobvykle zdvořile uklonil a Kateřina mu podala ruku k políbení. Jako vyslanec jejího otce u dvora krále Jindřicha se o tento den velmi zasloužil – možná víc, než kdy dokáže dohlédnout. Zajímalo by ji, jak dalece byl účasten zákulisních dohod, které tento sňatek umožnily. Nepochybně má svá tajemství. Přesto nebylo pochyb, že složitá jednání vedl i završil dovedně, a tak předpokládala, že by mu měla být vděčná. A co víc, litovala ho, že je tak zmrzačený a nepřitažlivý, a doufala, že to není důvod, proč se dueña proti němu tak zatvrdila.

„Budu Vaši Výsost doprovázet,“ řekl Puebla. Tu poctu si zasloužil.

Jakmile Kateřina nasedla a drobný, nahrbený doktor se s jistými obtížemi vyškrábal na svého hřebce, dal se průvod slavnostně do pohybu a ujížděl podél řeky do Southwarku. Puebla Kateřinu cestou upozorňoval na londýnské pamětihodnosti. Na druhém břehu Kateřina uviděla slavné Westminsterské opatství vypínající se nad vzosnými vrcholky střech Westminsterského paláce.

„Tam bývají korunováni angličtí králové, Výsosti,“ usmál se doktor

Puebla. „A dále na téže straně můžete při břehu vidět paláce šlechty i Strand – ulici, která vede do City.“ Těch paláců bylo mnoho a všechny měly pěkné zahrady svažující se k vodě. Za nimi, vedle templářského chrámu, jak jí doktor prozradil, stály soudní dvory Temple Inns a obrovský klášter černých bratří dominikánů, Black Frairs.

Siluetě City vévodila katedrála svatého Pavla, velkolepá stavba s mohutnou věží a bezkonkurenčně největší chrám uprostřed moře nižších věží a věžiček. A po její pravici stál další velký klášter, převorství St Mary Overy. Hned za ním uviděla Londýnský most s krámkou a domy namačkanými po obou jeho stranách a dokonce i s vlastní kaplí!

Kateřina cítila stále více sympatií k doktoru Pueblvi, který jí byl – jak se ukazovalo – zasvěceným a zábavným průvodcem a jehož nešťastný zjev tak kontrastoval s jeho přátelskou povahou.

„Most spojuje City se surreyským břehem Temže,“ vysvětloval, když po něm přecházeli a prodírali se lidskou tlačenicí. Na konci mostu se tyčila mohutná věž s bránou a tou Kateřina vjela do samotné londýnské City.

Okamžitě ji obklopily davy dychtivých a zvědavých obyvatel města, kteří se navzájem strkali, jen aby na ni dobře viděli. Kamkoli se podívala, visely z oken vysokých a výstavných hrázděných domů barevné prapory a tapiserie a jí až zaléhaly uši od nekonečného, radostného vyzvánění zvonů ze stovek londýnských kostelů. Velkolepé ovace byly ohlušující, třebaže se jí nemálo dotklo, když si všimla, jak se někteří prostí lidé smějí oblečení členů její družiny, ukazují si na pokřtěné Maury a pokřikují: „Támhle jdou Etiopové – vypadají úplně jako pekelní ďáblové!“

Její postup brzdil sběh lidu a šestkrát během cesty musela zastavit, aby obdivovala složité živé obrazy inscenované na její počest. Tohle město musí být opravdu bohaté, když si může dovolit tak štedrá vydání za nádherné scény ozdobené křiklavě barevnými heraldickými štíty, kde herci přestrojení za světce či mytické hrdiny hlasitě velebí hudbou i verši svou budoucí panovníci. Při pohledu na strašlivého velšského draka dřepícího na vrcholu umělého hradu se jí až zatajil dech a velmi se jí ulevilo, když jí prozradili, že to má být Cadwaladr – legendární velšský prapředek nynějšího krále.

Průvod se sunul po Fenchurch Street, odtud na Cornhill a nakonec do Cheapside. Tady Kateřina zahlédla krále Jindřicha s princem Arturem, jak ji sledují z okna velikého městského domu. Král zvedl ruku na pozdrav a princ se jí uklonil. Spolu s nimi tam stála buclatá dáma s laskavou tváří

a v lomeném sametovém čepci s dlouhými cípy, která se na ni usmívala. To musí být královna Alžběta, napadlo Kateřinu. Alžběta si dopisovala s její matkou a ujišťovala ji, jak je nadšená vyhlídkou, že bude mít Kateřinu za dceru, a jak láskyplně o ni bude pečovat. Kateřina se na setkání s ní těšila. Ta žena jí připadala okouzlující.

Jízdní průvod zastavil před složitým kamenným křížem, kde Kateřinu oficiálně uvítal londýnský starosta v čele početné deputace městských notáblů v rouchách podšitých kožešinami a s těžkými zlatými řetězy na krku. Byli tam konšelé a šerifové ze City i představitelé bohatých cechů.

Slova se ujal starosta a doktor Puebla překládal. „Vaší Výsost by mohlo zajímat, že tento kříž nechal postavit král Eduard I. na počest své milované choti, královny Eleonory Kastilské, jež patřila k předkům Vaší Výsosti. Když zemřela, dal král vztyčit třináct takových křížů na každém z míst, kde se průvod s jejím tělem cestou do Westminsteru na noc zastavil. Modlíme se, aby manželství Vaší Výsosti s naším princem bylo stejně šťastné.“

Poté, co starosta a měšťtí hodnostáři skončili se svými projevy na její počest, odebral se Kateřinin průvod do katedrály svatého Pavla, kde se měla za dva dny vdávat. A zde konečně, v chladu rozlehlé chrámové lodi, poklekla k velkolepému díkůvzdání, jež bylo vrcholem celodenních oslav.

Večer po návratu do Lambethu přijala s povděkem pohár vína a vybídla své dámy, aby se s ní posadily ke krbu. Všechny byly vzrušené a plné dojmů ze všeho, co toho dne viděly.

„Ty živé obrazy!“ zvolala Isabela de Vargas. „Musely krále stát majlant.“

„Byly úžasné,“ souhlasila Kateřina. Pak zahlédla Mariino pozvednuté obočí a rozesmála se. „Taky sis toho všimla? Dámy, v jednom z těch živých obrazů mi ‚archanděl Gabriel‘ připomínal, že mou hlavní povinností je rodit děti, protože právě kvůli tomu dal Bůh lidstvu schopnost prožívat rozkoš smyslů. A v jiném z těch obrazů se zase přede mnou zjevil muž oblečený jako náš Pán a řekl mi: ‚Požehnáno budiž tvoje luno; tvé potomstvo rozmnožím a rozhojním.‘ I kdybych to nevěděla předem, nezůstala by ve mně ani špetka pochybností o tom, co se tu ode mne očekává. Ale, ach, stejně jsem se červenala! Ve Španělsku by to takhle veřejně nikdo nevyslovil!“

Její tchyně, královna Alžběta, Kateřinu přijala v Baynard's Castle na břehu Temže ve velké komnatě ověšené tapisériemi a plně uklánějících se dvorních dam, jež svíraly v rukou vyšívané.

„Ani ta nejvřelejší slova nemohou vyjádřit radost, s jakou zde Vaši Výsost vítám,“ pronesla královna francouzsky, pozvedla Kateřinu z úklony a políbila ji na obě líce. Voněla po růžích a ambře.

„Velmi jsem toužila Vaši Milost spatřit,“ odpověděla Kateřina klopotnou angličtinou, kterou si v posledních několika dnech pilně procvičovala. Hodně už rozuměla, co lidé říkají, ale mluvit tím jazykem bylo pro ni mnohem obtížnější.

„A já jsem zase toužila spatřit Vaši Výsost. Pojďme se posadit, ať se blíže seznámíme,“ řekla královna a odvedla Kateřinu k vypolštářovanému sedátku v okenním výklenku. Její lesklé rusé vlasy i jemná pleť na první pohled svědčily o tom, že Alžběta z Yorku bývala ženou veliké krásy. Ještě stále byla krásná, ale tvář měla pobledlou a vypadala unaveně.

„Doufám, že jste pohodlně ubytována,“ zajímala se.

„Ano, Vaše Milosti, děkuji,“ odpověděla Kateřina.

Alžběta se na ni usmála. „Odted' mě považujte za svou matku, dítě. Budete-li cokoli potřebovat nebo vás bude něco trápit, přijďte za mnou a já udělám, co bude v mých silách, abych vám pomohla. Mám jistý vliv na krále. Brzy se seznámíte i s jeho matkou, lady Margaret. Ta se také nemohla dočkat vašeho příjezdu. Jejím nejvroucnějším přáním je vidět všechny naše děti šťastně usazené a zajištěné.“

Kateřina znala lady Margaret z vyprávění. Až do Španělska dolehla její pověst vzdělané a hluboce zbožné dámy.

„Vaše Výsost se už seznámila s mým synem Jindřichem,“ pokračovala s úsměvem královna. „Je to rošťák! Artura jsme poslali z domu, když byl ještě dítě – na hrad Ludlow na velšském pomezí, aby se naučil vládnout svému knížectví. Je to dobrá průprava pro královský úřad – ale stejně bylo velice těžké se s ním rozloučit. Jindřich naopak vyrůstal spolu se svými sestrami v mé péči. Markéta a Marie se vám budou líbit. Markéta není o mnoho mladší než Vaše Výsost a má se stát skotskou královnou.“

„A princezna Marie?“ otázala se Kateřina.

„Té je teprve pět,“ odvětila královna. „Musíme počkat, co jí osud přichystá. Měla jsem ještě dvě děti, ale běda, Bohu se zlíbilo vzít si je k sobě. Edmund zemřel teprve loni. Bylo mu rok a čtvrt.“ Hlas se jí zachvěl.

Byl to Boží úradek? přemýšlela rychle Kateřina. Že by hříchy otců dopadaly na nejmladší generaci? Bez ohledu na etiku se předklonila a položila dlaň na Alžbětinu ruku.

„I moje matka přišla o dvě děti – miminka. A když zemřel můj bratr Jan, byla k neutěšení.“

„Musel to být ten nejtěžší kříž,“ povzdechla si královna. „I my tady v Anglii jsme byli zdrceni žalem, když jsme se tu zprávu dozvěděli.“ Stiskla Kateřině prsty. „Ale mluvmе o veselejších věcech, protože vy se zítra budete vdávat a všude propuknou velkolepé oslavy a veselice! Lady Guilfordová mi prozradila, že ráda tančíte. Byla na králově večírku v Dogmersfieldu a viděla, jak skvělá jste tanečnice.“

„Miluji tanec,“ zvolala Kateřina.

„Umíte i nějaké anglické?“ zeptala se královna a vstala.

„Ne, Vaše Milosti.“

„Pak vás jich tedy pár naučím!“ Alžběta zatleskala, vybídla své dámy, ať odloží vyšívání, a povolala hudebníky. Kateřinu okouzlovala její vřelost a bezprostřednost. Její matka tak neformální nikdy nebyla, ani v přítomnosti svých dětí. Brzy už královna a její dámy Kateřinu naučily ladně plout po hladké dlažbě podlahy v krocích *branle* nebo hopsat v živém *saltarellu*. Byl to nádherný večer. Už dlouho se tak skvěle nebavila.

Když se připozdilo a nadešel čas rozloučit se s královnou, vzala ji Alžběta za ruce.

„Vím, že budete Arturovi dobrou ženou,“ řekla. „Mějte s ním trpělivost a buďte k němu laskavá. Zdraví mu příliš neslouží a není ve své kůži. Je přesvědčen, že si dělám zbytečné starosti, ale všichni se vroucně modlíme, aby se co nejdříve uzdravil.“ Mluvila lehkým tónem, ale Kateřina vycítila v jejím hlase obavy.

„Vím, že se uzdraví,“ řekla, aby královnu utěšila. „V Dogmersfieldu mi sdělil, že už mu začíná být lépe.“

Alžběta ji políbila. „Bůh vám žehnej za vaše laskavé srdce,“ řekla.

Byla už půlnoc, když se Kateřina vrátila do Lambethského paláce k posledním přípravám na svatební den. Všechno *bude* v pořádku. Poklekla k modlitbě, aby poděkovala Všemohoucímu i svaté Panně za všechna jejich požehnání, naplněna útěsným vědomím, že tu bude královna Alžběta, jež jí pomůže připravit se na roli, kterou bude jednoho dne hrát, a zasvěti ji do tajů života u anglického dvora.

Spánek přicházel jen přerušovaně. Kateřina byla příliš rozrušená, než aby se dokázala uvolnit. Zítra už bude vdaná a zasvěcena do dalšího tajemství. Vyhledka na slavnostní obřady i na to, co bude následovat po nich, ji zcela

pohltila. Nakonec už jen klidně ležela a neházela sebou a nepřevalovala se. Po nějaké chvíli vstala, svezla se na klekátka a dlouho se vroucně modlila, aby jí Bůh dal sílu naplnit vše, co se od ní očekává.

Ve svůj svatební den, 14. listopadu léta Páně 1501, vstala Kateřina velmi časně a nechala se ustrojít do svatebního šatu. Byl celý z těžkého bílého a zlatého saténu a se širokou našasenou sukní. Přečísané zlaté vlasy měla rozpuštěné na znamení svého panenství. Na hlavu jí doňa Elvíra vsadila zlatou korunku ozdobenou drahými kameny a přes ni nadýchaný hedvábný závoj lemovaný po obvodu třpytivou zlatou bordurou, perlami a drahokamy. Když na sebe Kateřina pohlédla do zrcadla, uviděla obraz nádherné, zářivé ikony, a když pak vyšla z Lambethského paláce, zaslechla, jak přítomní členové jejího dvora vydechli obdivem.

„Princ Artur je vskutku šťastný muž, má-li takovou nevěstu,“ poznamenal doktor de Puebla a uctivě se uklonil. „Všichni jsme na Vaši Výsost nesmírně pyšní.“

Doňa Elvíra za jejími zády si pohrdavě odfrkla. Kateřina se otočila, ale už jen letmo zachytila přezíravý pohled, kterým její dueña vyslance zpražila. Teď však nebyl čas zaobírat se tím, proč se dueña tváří tak znechuceně, neboť u mola čekala flotila říčních lodí, jež měla Kateřinu a její doprovod odvézt do Toweru, kde se královský průvod řadil.

Nábřeží Temže již od brzkého rána lemovaly početné zástupy. Lidé mávali a provolávali slávu, ale když se před ní z ranní mlhy pomalu vynořila stará pevnost tyčící se nad vodní hladinou, Kateřina jen stěží potlačila chvění. Právě v tento slavný den se jí nechtělo myslet na to, co o Toweru slyšela. Jakmile se loď přiblížila ke Královniým schodům a ona malou postranní brankou vstoupila do hradu, soustředila svou mysl spíše na radostné uvítání velitele hradní posádky. Ten ji uvedl na prostorné turnajové prostranství pod mohutnou bílou věží nazývanou Caesarova, protože tu – jak jí velitel sdělil – postavil sám Julius Caesar. Tady už čekali král a královna se svými družinami, aby se odtud všichni společně vydali do chrámu svatého Pavla. Kateřina se hluboce uklonila a Jindřich i Alžběta ji objali.

„Vaše Výsost je vskutku nádherná nevěsta!“ zvolala královna.

Král si Kateřinu měřil uznalým pohledem. „Nemohli jsme si přát lepší,“ poznamenal. „Velmi pohledná!“

Kateřina se zapřýla. Sám Jindřich oděný v rudém sametu, lesklém pan-

cíři zdobeném diamanty a perlami a s opaskem vykládaným rubíny působil přímo oslnivě.

Do katedrály jela Kateřina v otevřeném kočáře spolu s královnou a před nimi na bílém koni majestátně ujížděl král. Ulice lemovaly jásající zástupy a na domech se dosud skvěla výzdoba zhotovená pro její slavnostní vjezd do města přede dvěma dny. V kašnách teklo proudem víno a ona užasla, když jí královna řekla, že je zadarmo pro všechny obyčejné lidi, aby i oni mohli oslavovat.

„Dnes se budou veselit a zítra bude mnohé bolet hlava,“ poznamenala suše Alžběta.

Tlačenice u chrámu svatého Pavla byla obrovská, vyzvánění zvonů ohlušující. Průvod zastavil u přilehlého biskupského paláce, v němž už na ně čekala lady Margaret. V tmavém šatu, bílém starodávném čepci a vdovském závoji působila dosti zasmušile a její dlouhá hubená tvář vypadala přísně, ale jen co se při pohledu na Kateřinu spokojeně usmála, hned se celá proměnila. A když Kateřina nedovolila, aby před ní tato ctihodná stará dáma poklekla, zalily se lady Margaret oči slzami.

„Milá princezno, je pro nás požehnáním, že vás tu máme,“ řekla a Kateřinu políbila. Král souhlasně přikyvoval.

„Pojďte, paní matko,“ řekl. „Musíme zaujmout svá místa.“ A doprovodil královnu i lady Margaret ke dveřím, jež vedly přímo do chrámu, zatímco Kateřinu ponechal na chvíli o samotě s jejími dámami. Maria jí krátce stiskla ruku. Kateřina se zhluboka nadechla a zvedla bradu. Vzápětí se otevřely dveře a vešel mladičký princ Jindřich. V šatu ze stříbřité látky se zlatě vyšitými růžemi vypadal naprosto božsky. A opět jej obestírala aureola sebejistoty, která na ni prve tak mocně zapůsobila.

„Přišel jsem, abych Vaši Výsost doprovodil do chrámu,“ řekl, poklekl a políbil jí ruku. Poté rychle vstal a nabídl jí rámě. Protože byla drobná, byli oba skoro stejně vysokí a ona si naléhavě uvědomovala, jak je jí blízký i jak silnou má paži. Byl to vskutku pozoruhodný hoch.

Za zvuků trub, pozounů a šalmajů vyšli z biskupského paláce. Lidé doslova zešíleli, když Kateřinu uviděli, svolávali na její hlavu požehnání a řičeli nadšením. U západních dveří na ně čekala královnina sestra Cecily z Yorku, aby nevěstě nesla vlečku, a za ní, po celé délce západní lodi, stály v řadách anglické šlechtičny – musela jich být stovka a všechny byly skvostně oděné.

Svatební hosté už se shromáždili uvnitř katedrály. Od západních dveří až po transept vedl hlavní chrámovou lodí vyvýšený chodník pokrytý červeným kobercem z česané příze, aby se všichni stali svědky sňatku, který tudorovské dynastii přinese slávu a zajistí jí věčné trvání. Jakmile se rozezněly trouby, princ Jindřich znovu nabídl Kateřině rámě, vystoupili společně po schůdcích na lávku a pomalu vykročili. Po jedné straně zahlédla krále s královnou, jak dění sledují ze soukromí své zamřížované lóže, a na druhé straně uviděla londýnského starostu se staršími města.

Vpředu, tam, kde se chrámová loď křížila s transeptem, stálo ještě vyšší pódium a k němu ze všech čtyř stran vedly schůdky. Na pódiu již čekal canterburský arcibiskup oděný do nádherného slavnostního pluvíálu a zdobné mitry a připravený vykonat obřad. Za ním se tísnily řady biskupů a opatů – církevních kníží, jež přišla formálně dohlédnout, aby bylo španělské spojenectví náležitě stvrzeno a oni je posvětili. U paty pódia stál Artur, vysoký a důstojný, a přece ve svém vatovaném kabátci z bílého saténu takový nějaký schoulený. Když Kateřina přišla blíž, uklonil se, tvář bledou a netečnou, a ona na jeho pokyn nechala prince Jindřicha stát a vystoupala po jedné schůdkách nahoru, zatímco on vyšel po druhé. A tam se, před zraky Boha i celého světa, jak se zdálo, stali mužem a ženou.

Po svatebním obřadu utvořili canterburský arcibiskup a všichni kněží slavnostní procesí a vedli Artura i Kateřinu k hlavnímu oltáři, kde se sloužila velká svatební mše. Po ní kráčeli novomanželé ruku v ruce po vyvýšeném chodníku chrámovou lodí nazpět, aby poklekli před královskou lóží a vyprosili si požehnání od krále i královny, kteří jim je slavnostně udělili. Kateřina si všimla, že si lady Margaret, jež seděla za nimi, otírá oči, opět jednou přemožena svými city.

Byl to zvláštní pocit, být konečně vdaná. Všechno jí připadalo jakési neskutečné. Když s Arturem sestoupili z pódia a kráčeli chrámovou lodí, po očku na něho pohlédla. Jak tak s klidnou grácií kýval napravo nalevo, vyzařovala z něj neosobní královská vznešenost. Pak ale zachytil její pohled, usmál se a ten úsměv se ještě prohloubil, jakmile vyšli z chrámových dveří pozdravit davy, jež propukly v radostný jásot. Několik okamžiků stáli před chrámem a odpovídali na ohlušující zdravice, dokud se k nim nepřipojil král s královnou. Potom Artur na otcův pokyn zvedl ruku.

„Dobří lidé,“ zvolal, „nechtě je vám známo, že dnešního dne dávám své

manželce, lady Kateřině, jako věno třetinu svých příjmů, které mám jako princ z Walesu.“

Ozval se souhlasný pokřik. „Ať žije král Jindřich! Ať žije princ Artur!“ volali lidé a trouby, pozouny i šalmaje znovu slavnostně zaduly. Tehdy Kateřina náhodou zachytila pohled prince Jindřicha, který upřeně pozoroval svého bratra, a v jediném prchavém okamžiku postřehla v jeho očích čirou a zlovolnou závist. Vmžiku to bylo pryč a on se opět zářivě usmíval, mával a ukláněl se davům, jako by všechnen ten jásos patřil jemu. Napadlo ji, že je celkem přirozené, aby Jindřich žárlil na bratra, který ho ve všem všudy převyšuje, ale stejně bylo znepokojivé zhlédnout v očích tak malého chlapce tolik nepřátelství.

Na to však ihned zapomněla, když Artur vzal její ruku do své vlhké a studené dlaně a ona zhlédla na jeho čele lesklou vrstvu potu. Nevypadal ani trochu dobře a ona se začala strachovat, zda vůbec všechny ty slavnostní ceremonie a veselice vydrží. Dělal jí starost, že ještě pořád trpí tou svou záhadnou chorobou, nad kterou před deseti dny tak přezíravě mávl rukou. Teď ale nebylo kdy trápit se obavami, neboť ji vedl za princem Jindřichem, jenž měl tu čest kráčet v čele dlouhého průvodu zpět do biskupského paláce, kde všechny čekala svatební hostina.

Jakmile Kateřina vešla do síně, málem se srazila se starostou a konšely, kteří všichni natahovali krky, jen aby na ni dobře viděli. Všude se rozléhal halas a smích. Hluboce na ni zapůsobilo, když zjistila, že nejen královská rodina, nýbrž i celá společnost bude jíst ze zlatých mís vykládaných perlami a drahokamy. Ve světle svíců se myriády šperků i těžké zlaté řetězy vznešených hostů oslnivě třpytily a vrhaly mihotavé odlesky. Zdálo se, že hostina nebere konce. Za zvuků fanfár přistával na stolech chod za chodem a víno teklo proudem. U královské tabule seděla Kateřina na čestném místě po královi pravici a hned vedle ní usedl vtipný don Pedro de Ayala. Tento muž se měl stát vyslancem jejích rodičů ve Skotsku, ale před pár lety přijel s diplomatickým posláním do Londýna a už tam zůstal.

„Líbí se mi tu, Výsosti,“ řekl jí. „Zdejší klima svědčí mému zdraví, kdežto ve Skotsku je už pro Španěla příliš chladno. A král Ferdinand a královna Isabela samozřejmě pokládali za výhodné mít mě v době předcházející vašemu sňatku tady v Londýně.“ Z jeho slov Kateřina vyrozuměla, že don Pedro vůbec nemá v úmyslu ujmout se svých povinností ve Skotsku, a v podstatě jí naznačil, že když je teď vdaná, mohl by dostat svolení vrátit

se domů. Zdálo se, že angličtí dvořané i král jej chovají v oblibě, avšak neuniklo jí, že doktor Puebla na něj ze svého podřízenějšího místa dále od královského stolu zle zahlíží. Nebylo třeba zvláštní fantazie, aby se člověk dovtípl, že Puebla, stálý vyslanec Jejich nekatoličtějších Veličenstev v Anglii, musí trpět pocitem, že ho don Pedro vyhodil ze sedla.

Král přátelsky rozprávil se svým nejbližším okolím, se zájmem se dohadoval ceny vystavených mís a nahlas uvažoval, jak se ten který pán dokázal tak skvostně vyparádít, když se opoždí s placením daní. Královna usměřňovala hovor, aby se točil kolem obřadu a toho, jak byl dojemný a jak skvělé jsou pokrmy na stole. Kateřina zdvořile souhlasila, třebaže si v duchu říkala, že anglické jídlo je mnohem fádnější a zdaleka ne tak rozmanité jako bohaté krmě, na jaké byla zvyklá ve Španělsku. Tady to byla samá pečená masa a slané koláče s tvrdou kůrkou!

Princ Jindřich nemluvil o ničem jiném než o turnajích a slavnostech, které se měly v nadcházejících dnech konat na počest královského sňatku. Dychtil se jich zúčastnit, ale král nakonec řekl ne, a to velmi důrazně. Jindřich je na ně příliš mladý. Princ chvíli trucoval, ale pak jeho sestra Markéta pronesla nějaký vtípek a on byl hned zase samý úsměv. Kateřina si Markétu – živou a svěhlavou dvanáctiletou dívku s kaštanovými vlasy – velmi oblíbila a doufala, že ještě nějakou chvíli potrvá, než ji jako nevěstu skotského krále pošlou na sever. A napadlo ji, že královně Alžbětě bude její dcera bolestně chybět, neboť bylo zjevné, že ty dvě jsou si velice blízké.

Artur mluvil velmi málo a šťoural se v jídle. Kateřinu napadlo, jestli je při vyhlídce na nadcházející svatební noc stejně nervózní jako ona. Věděla, co je její povinností, a on to dozajista věděl taky, ale pomyslení na to, že každý v této přeplněné síni ví, co budou s Arturem za chvíli dělat, bylo sklíčující a uvádělo ji do rozpaků

„To je ale skvělý oběd,“ pronesla svou lámanou angličtinou v opětovné snaze zapříst s ním hovor a zjistit, co mu vlastně je. A znovu si všimla, jak je zpocený. Kouř z krbu uprostřed síně ho dráždil ke kašli. Ví Bůh, jak se asi cítí, říkala si.

„Připadá vám, že je tu horko?“ otázala se.

„To opravdu je, má paní,“ souhlasil Artur. „Dal bych nevím co za to, kdybych už mohl ležet v posteli.“ Na okamžik se zarazil, když si uvědomil, co řekl, ale potom se – konečně – usmál. V tom okamžiku napětí povolilo a Kateřina se nervózně zachichotala. Král i královna se předklonili, aby zjistili, co se děje.

„Myslím, že přichází chvíle na trochu zábavy,“ prohlásil král a pokynul sloužícím, aby sklidili ze stolů. „Velmi by nás potěšilo, kdyby nám princezna a její dámy předvedly nějaké španělské tance.“

„I mě by to potěšilo, pane,“ připojil se Artur.

Služebnictvo stáhlo ubrusy a vyneslo stoly a hudebníci se usadili na gale-rii. Kateřina sestoupila z královského pódia a pokynula svým dámám, aby ji následovaly. V sevřené formaci a za doprovodu šalmajů i pomalých, rytmických úderů bubnu předvedly dívky všem přítomným *pavanigliu*. Kateřina, která důstojně kráčela a elegantně se ukláněla, dobře věděla, že na ní spočívají oči všech přítomných. Uvědomovala si, že ji Artur pozoruje, cítila upřený pohled krále Jindřicha a neuniklo jí ani to, že princ Jindřich na ní visí očima a pomalu nedokáže klidně sedět.

Když tanec skončil, ozvaly se výkřiky „Bravo! Bravo!“ Poté začala Kateřina tančit na počest královny *branle*, který ji Alžběta předešlého dne naučila. Alžběta nadšeně tleskala, a když se Kateřina vrátila na pódium, kde stál královský stůl, objala ji a políbila.

„To bylo velmi pěkné, paní,“ pochválil ji Artur.

„Teď je řada na vás, Arture,“ ozval se král.

V prvním okamžiku se zdálo, že Artur odmítne, ale potom poslušně vstal. Kateřina čekala, že ji odvede k tanci, ale on se od ní odvrátil, uklonil se před jednou z dvorních dam své matky a vzal ji za ruku. Kateřině zrudly tváře. Přivádělo ji do rozpaků, že ji princ takhle přehlíží a zavrhuje. Nečekala, že by s Arturem tančila, když byli ještě snoubenci, ale teď byli muž a žena a tohle byl jejich svatební den! To *ona* je nevěsta, a ne nějaká lady ta a ta. Nikdo však neshledával na Arturově volbě partnerky nic divného, a tak si Kateřina pomyslela, že tohle asi bude nějaký další bizarní anglický obyčej. Ostatně její ponížení – alespoň tak to cítila – netrvalo dlouho, protože Artur se k ní hned po prvním tanci vrátil.

„Budete ještě tančit, můj pane?“ zeptala se s nadějí v hlase.

„Jsem už trochu unavený,“ odpověděl k jejímu zklamání. „Moc často netančím.“

„Zato já ano,“ zvolal princ Jindřich, vyskočil, stáhl svou sestru z pódia do kola a tam se s ní zatočil v živém *dompe*. Všichni nadšeně tleskali, a když tanec skončil, princ zvolal: „Ještě!“ Odhodil plášť a jal se s Markétou vytáčet skočné *saltarello*, přičemž se za potlesku svých rodičů i milující babičky neuvěřitelně předváděl. Tehdy si Kateřina pomyslela, jak je to zvláštní, že

nikdo z nich nenavrhl, aby si Artur právě ve svůj svatební den zatančil se svou nevěstou.

Již před svým odjezdem ze Španělska Kateřina věděla, že v Anglii existuje něco jako obřad ukládání na lože, kdy svatební hosté ženicha a nevěstu doprovodí do jejich komnaty, kněz jejich loži požehná a teprve poté všichni odejdou a zanechají novomanžele o samotě. Věděla o tom, ale děsila se toho a doufala, že doña Elvíra, obvykle velmi rezolutní, pokud šlo o cokoli, co se jí jakkoli nezamlouvalo, bude protestovat. Dueña však mlčela. A když Kateřina projevila výhrady proti tomu, aby byla tak nedůstojným způsobem veřejně vystavena na odiv, doña Elvíra ji překvapila.

„Vaše královská matka s tím souhlasila a vy byste její názor neměla zpochybňovat. Chtěla, aby ten veřejný obřad proběhl a celý svět tak mohl vidět, jak spolu uléháte jako muž a žena, aby pak o tom neexistovaly žádné pochybnosti.“

Kateřina už víc neřekla, protože si uvědomila, že pokud je to přání její matky, bude dueña neoblomná. Pokaždé se však při pomýšlení na to zachvěla odporem, a když král nechal přinést svažené víno a oplatky, což ohlašovalo konec večerních oslav, věděla, že obávaná chvíle přichází. Za normálních okolností bývala střidmá, ale teď přijala velký pohár sladkého kořeněného vína a vypila jej do dna v naději, že tím utiší pocuchané nervy. Maria jí šeptem a se smíchem v hrdle prozradila, co jí řekla její vdaná sestra – že to poprvé může bolet...

Když král povolal Artura k sobě, vypadala princova bezkrevná tvář ztrhaně a unaveně. Ti dva opustili síň v doprovodu houfu urozených pánů a za výbuchů srdečného smíchu. I královna vstala a pokynula Kateřině, aby ji následovala. Doña Elvíra i ostatní dámy se tlačily za nimi. Nahoře, v rozlehlé svatební komnatě, stála velická sloupková postel s načechránými polštáři a jemnými prostěradly, překrytá přehozem lemovaným hermelínem a poházeným suchými okvětními plátky růží a vonnými bylinami. Záhlaví zdobil nově namalovaný, pozlacený anglický královský znak.

Kateřina stála a celá se chvěla, zatímco královna osobně pomáhala doně Elvíře s jejím svlékáním.

„Není čeho se bát,“ ujišťovala Kateřinu s povzbudivým úsměvem.

Doña Elvíra se zamračila. „Princezna byla poučena a ví, co je její povinností, Veličenstvo.“

Alžběta pozvedla obočí. „Mělo by jít o víc než o pouhou povinnost,“ poznamenala. „Nu, dcero, máte na sobě dost zvláštní oblečení.“

„To je spodnička s obručemi,“ vysvětlovala Kateřina. „Takové nosíme ve Španělsku pod šaty.“

„Když jste tu teď vdaná, budete chodit oblékaná po anglicku,“ pronesla pevně královna.

„S radostí,“ odvětila Kateřina.

Z očí doni Elvíry sršely blesky. Rozvazovala stuhý držící Kateřininu spodničku a zlostně za ně trhala. „Podržte mi tu noční košili,“ vyštěkla na Mariu.

Maria si s Kateřinou vyměnila významný pohled a uctivě uchopila dlouhý noční šat z nejjemnějšího batistu a s výšivkou okolo hlubokého výstřihu i širokých rukávů. Doña Elvíra stáhla své svěřence spodní košili. Chvilí tam Kateřina stála nahá a červenala se, než jí dueña natáhla přes hlavu noční šat. Poté jí rozčesala vlasy, zatímco její dámy ji lehce postříkaly vodou ovoněnou rozmarýnem a materídouškou.

Královna vzala Kateřinu za ruku a pomohla jí na lože.

„Opřete se o polštáře, drahá,“ radila jí. Kateřina udělala, jak královna řekla, a přetáhla si pokrývku přes prsa. Tehdy přiskočila doña Elvíra a spěšně jí rozprostřela vlasy kolem ramen jako vějíř. Kateřina by se vsadila, že dueni královnina přítomnost vadí a dělá všechno pro to, aby dala jasně najevo, že tou správnou osobou, která má svou svěřenku uchystat na lože, je ona.

V hloubi duše si povzdechla. Královna Isabela trvala na tom, že doña Elvíra s ní po jejím sňatku v Anglii zůstane a bude jí v cizí zemi přítelkyní i oporou, ale Kateřina začínala mít pocit, že věci tak jednoduché nebudou. Zjišťovala, že se svou dueňou nedokáže navázat bližší vztah, neboť ta – i přes svou poctivost a bdělost – rozhodně nepatří k nejsympatičtějším ze všech smrtelnic, a obávala se, že bude docházet ke sporům. Na tyto úvahy teď však nebyla vhodná chvíle, neboť za okamžik už zaslechla zvuky blížících se hlasů; Arturův příchod oznamoval bujarý smích.

Kapitola 3

1501

Kateřina se málem propadla hanbou. Když zaslechla princův hlas, jak se vychloubá, že je náležitě rozvášněn, což se setkal s výbuchem zemitého mužského smíchu, cítila, jak se jí horká krev hrne z hrudi do tváře.

„Do toho, chlapče, jen do toho!“

„Za Anglii a svatého Jiří!“

Artur, jehož vedl otec, vstoupil do ložnice. Na sobě měl široký noční úbor ozdobený u krku výšivkou s motivy červených a bílých lancasterských a yorských růží. Za ním se tlačili muži z královny družiny a chlápnyma očima hltali nevěstu ležící na loži. Kateřině znachověly líce, když princ Artur odhrnul pokrývku a ulehl vedle ní. Leželi strnule půl metru od sebe, zatímco přítomní pozvedali poháry a pronášeli košilaté přípitky. Princ Jindřich vypadal ze všech nejopileji. Bylo nad slunce jasnější, že si dopřál přílišného množství vína. Královna viděla, jaké rozpaky Kateřina prožívá, a vzala krále za paži. Jindřich přikývl.

„Uvolněte cestu pro Jeho Milost canterburského arcibiskupa!“ zvolal. Páni se neochotně rozestupovali, aby nechali preláta projít, a když ten zvedl ruku, aby novomanželům požehnal, a prosil Boha, aby učinil svazek prince a princezny plodným, rozhostilo se v komnatě hluboké ticho.

„Amen!“ řekl král. „A nyní, pánové a dámy, musíme ponechat tyto dva mladé lidi spolu o samotě. Pěknou dobrou noc vám oběma!“ Vzal královnu za ruku a vedl ji ven, zatímco druhou rukou táhl pryč prince Jindřicha. Společnost se zdráhavě trousila za nimi. Poslední kráčela doña Elvíra, která sfoukla všechny svíce v komnatě až na jednu, vyšla ze dveří a zavřela za sebou.

Kateřina ležela a srdce jí bušilo. Slyšela, jak Artur polkl. Byl očividně stejně nervózní jako ona. Ticho se prohlubovalo.

„Jste unavená, Kateřino?“ zeptal se náhle.

„Trošku, pane,“ odpověděla s vědomím, že nesmí vypadat, jako by se vyhýbala jeho pozornostem.

„Já jsem vyčerpaný,“ přiznal. „Dokázal bych prospat třeba celý týden.“ Rozkašlal se.

„Jste nemocný, můj pane?“ otázala se starostlivě Kateřina.

„To nic není. Jen ten kašel pořád přetrvává.“ Obrátil se k ní čelem a povzdechl si. „Netvařte se tak vyděšeně,“ řekl, vztáhl ruku a položil jí dlaně na rameno. „Pro mě je to taky poprvé.“

Nevěděla, co má dělat. Isabeliny narážky jí praktickou stránku věci objasnit nedokázaly.

Artur si ji přitáhl k sobě. Ucítila na své tváři jeho vlhký dech. Teď jí vyhrnul noční košili. Ztěžka dýchal. Potom odvrátil tvář a zakašlal.

Cítila, jak se jemně dotýká jejích nader. Potom se jeho ruka svezla níž k tajemnému místu mezi nohama. Tváře jí hořely vzrušením. Ležela bez hnutí a všechno to snášela, aniž věděla, jestli má něco dělat ona sama. Najednou na ni Artur nalehl a ona se v duchu připravovala na bolest, která měla následovat.

Artur se k ní tiskl a byl stále vzrušenější, ale nic dalšího se nedělo. Takhle jí milostný akt nepopisovali. Mělo by dojít k jakémusi spojení, to věděla. Avšak po několika minutách zápolení a marného snažení, kdy jejich zpotčená těla zůstávala přilepená na sebe, byť ne tím správným způsobem, se Artur svalil na postel, divoce se rozkašlal a Kateřina zahlédla v měsíčním světle jeho ubohý, ochablý úd, jak mu bezmocně spočívá na stehně, než si Artur stáhl noční košili a zůstal celý udýchaný ležet.

„Promiňte,“ řekl. „Není mi dobře.“

„To nevadí,“ zašeptala Kateřina.

„Zřejmě ne.“ Vůbec nemohl popadnout dech. „Ať si otec říká na veřejnosti, co chce, vím, že si ještě nepřeje, abychom měli děti.“

Kateřina se k němu udiveně otočila. Tohle protířečilo všemu, co jí kdy říkali.

„Chce, abychom naše manželství naplnili, ale potom spolu ještě několik let nežili,“ vysvětloval Artur. Jeho dech se pomalu zklidňoval. „Obává se, že jsem ještě moc mladý, abych s vámi uléhal. Říká, že by mi to zničilo zdraví, zvlášť s ohledem na ten kašel.“

Kateřinu bodlo u srdce. „Král má pravdu. Můj bratr zemřel v devatenácti letech od přílišného holdování manželským hrátkám.“

„To je jeden z důvodů, které otec uvedl, když mi nařídil čekat. Je až moc úzkostlivý, protože mi poslední dobou nebývalo dobře. Pořád mu říkám, že si nemá dělat starosti, ale on si je dělá a je neoblomný. Nemůžu ho neposlechnout. Je to král.“

Kateřina mlčky pozorovala Arturovu siluetu na pozadí světla svíce. Jeho tvář ležela ve stínu, a tak nedokázala říct, jestli jej toto otcovo rozhodnutí mrzí nebo ne. Vlastně měla tak trochu dojem, že je vděčný za nějakou výmluvu, proč nemohl splnit svou manželskou povinnost. Král Jindřich má ovšem pravdu. Artur je nemocný, vážně nemocný. Nepochybně je pro manželské lože nezpůsobivý. A je rovněž jasné, že stůně už nějakou chvíli. Proč, ach Bože, proč jí o tom neřekli?

„Vědí to mí rodiče?“ zeptala se.

„Jistě. A jsou s tím srozuměni.“ Právě oni by měli být – po tom, co se stalo Janovi.

„Pak se tedy i já ráda podřídím všemu, co král nařizuje,“ řekla Kateřina. „Máme... máme předstírat, že jsme manželé?“

„Přesně to král poroučí. Máme spolu strávit pár nocí, abychom se vyhnuli řečem. A myslím, že musíme nechat svět uvěřit, že jsme po všech stránkách mužem a ženou.“ Odmlčel se. „Po pravdě řečeno, jsem rád, že jsem se dnes v noci moc nepředvedl, protože se obávám, že i kdyby mě nezaskočil ten úporný kašel, asi bych vás žalostně zklamal. Jsem totiž hrozně unavený.“ Byla to samozřejmě lež, kterou si zachraňoval tvář, neboť to vzdal, ještě než se dostavil záchvat toho strašlivého kašle. A teď ho stihl další, ještě horší a delší.

„To nevadí,“ opakovala Kateřina, když kašel ustoupil. „Já jsem taky unavená. Byl to dlouhý den a já budu ráda, když se trochu vyspím. Víte, kdy má král v úmyslu nechat nás...“

„Až se uzdravím a možná ještě nějaký čas poté. Podle něj bychom měli počkat. Říká, že máme před sebou celý život.“

Následujícího rána vstal Artur velmi časně a zmizel do své soukromé komnaty hned vedle. Tam už na něj čekali jeho páni, aby mu ochotně pomohli s oblékáním.

Kateřina, jíž se nechtělo z vyhřáté a pohodlné postele – a kdo by měl novomanželce za zlé, když si ráno po svatební noci trochu poleží? –, slyšela, jak ti muži mluví, ale nerozuměla všemu, co říkají.

„Willoughby, podejte mi sklenici piva.“ To byl Artur. „Mám dnes sucho v hrdle, protože jsem byl v noci v samém srdci Španělska. Mít manželku je příjemné rozptýlení!“ A několikrát to opakoval, až se Kateřina – jež pochopila smysl těch slov – začala bát, že ta lež vyjde najevo.

Zaslechla trochu tlumeného smíchu a nějaké necudné řeči, při kterých si ucpala uši, a potom se hovor stočil na nadcházející rytířská klání a sázky, jež se budou uzavírat. Nakonec dveře princovy komnaty bouchly a rozhostilo se ticho. Kateřina se převalila na bok a upadla do dřímoty. Dnes se nebudou pořádat žádné dvorské zábavy; budou mít s Arturem možnost strávit nějaký čas v soukromí, než se zase objeví na veřejnosti. Ležela a vybavovala si, co Artur řekl, a snažila se upamatovat na své reakce. Ano, ulevilo se jí. Vzdor důvěrným chvilčkám, které spolu prožili, mezi nimi přetrvávala jistá odtazi-tost. Artur si možná drží odstup, protože se necítí dobře. Anebo si ten odstup drží záměrně, protože ví, že ji nedokáže učinit doopravdy svou.

Přesto si nemohla pomoci a cítila se tak trochu podvedená. Jak jinak by vypadala její svatební noc – a jak jiná budoucnost by ji čekala – s tím správným mužem v loži. Co si lidé pomyslí, až budou ubíhat měsíce a po dědici ani vidu? Hanba za to padne na ni, jako by svou povinnost nesplnila ona. Král to však pochopí, tím si byla jista, protože se strachuje o synovo zdraví, což je samozřejmě ten největší problém. Ví snad Jindřich něco, co Kateřina neví? Nebo je jen opatrný? Je to rozšafný a chladně uvažující muž, řekl jí jednou otec – svůj k svému. Tou myšlenkou se utěšovala. Kdyby byl Artur opravdu vážně nemocný, jistě by po něm ani nechtěli, aby své manželství naplnil.

O něco později vstoupila do komnaty doña Elvíra s Franceskou de Cáceres.

„Dobré jitro, Výsosti,“ řekla doña Elvíra. „Doufám, že jste se dobře vyspala. Francesko, rozdělte oheň a pomozte své paní s oblékáním, až budete hotová. Vráť se později.“

Kateřina se posadila a chvíli si protírala oči. Teď musí začít s velkým předstíráním.

„Dobré jitro, Francesko,“ pozdravila útlou dívku havraních vlasů, která se skláněla ke krbu. „Je načase vstát.“ Odhodila pokrývky a spustila bosé nohy na podlahu pokrytou rákosovou rohoží. „Župan, prosím,“ poručila a natáhla se pro sametové pantoflíčky. Pak si všimla, že Francesca upřeně hledí na postel.

„Co je?“ zeptala se.

„Nic, Výsosti.“ Francesca se rychle vzpamatovala.

„Ne, něco přece. Dívala jste se na prostěradlo.“

Francesca zrozpačitěla. „Výsosti, nemohla jsem si nevšimnout, že je čisté.“

„Samozřejmě že je čisté,“ odpověděla udiveně Kateřina.

„Ale nemělo by být. Matka mi řekla, že poprvé dívka vždycky krvácí.“
Francesce zrůžověly tváře.

„Krvácí? A proč?“

„To proto, že má protrženou panenskou blánu, Výsosti.“

To dávalo smysl a vysvětlovalo to, proč by měl být milostný akt poprvé bolestivý. Kateřina si teď jasně uvědomovala, že ve své nevědomosti s Arturem na tento aspekt vůbec nepomysleli.

Horečně přemýšlela. Artur říkal, že by se měli chovat, jako by byli jedno tělo, ale výslovně jí nezakázal, aby řekla pravdu těm, kdo jí mohou pomoci. A brzy přijde doña Elvíra. Sama je vdaná a jejímu ostrážimu zraku máloco unikne.

Kateřina se zoufale potřebovala někomu svěřit. „Francesko,“ řekla a hlas se jí zadrhával v hrdle. „Mezi mnou a princem Arturem k ničemu nedošlo.“

Francesku to šokovalo. „Výsosti, to... to je mi líto.“

Kateřina měla na krajíčku. Takhle si to nepředstavovala. „Obávám se, že princ Artur možná nikdy nebude schopen něco se mnou mít,“ pronesla mdle. „Je příliš nemocný, příliš slabý.“

Francesca na ni mlčky zírala.

„Aha, Výsosti,“ pronesla nejistě. „O tom by asi měla vědět doña Elvíra.“

„Ale povím jí to *já*. Musím se ovšem spolehnout na vaši diskrétnost.“

„Ano, Výsosti.“

Kateřina už dál mlčela. Děsila se chvíle, kdy bude muset probrat tu záležitost s dueňou. Doña Elvíra měla dospělého syna, ale Kateřina si ji vůbec nedovedla představit při aktu jeho početí!

Nakonec se dueňa přihnala a Francesku propustila. Stála tam a probodávala Kateřinu očima.

„Výsosti, musím se zeptat, protože to vaše královská matka bude chtít vědět. Je mezi vámi a princem z Walesu všechno v pořádku?“

„Naprosto,“ odpověděla Kateřina.

„Myslím tím... měla bych to říci jasně... bylo vaše manželství naplněno?“

Kateřina cítila, jak se červená. „Ne. Princi nebylo dobře.“ A vysvětlila, co nařídil král.

Doña Elvíra se zmařčila. „Člověk může lásce Jeho Veličenstva k synovi a jeho péči o něj jen tleskat,“ pronesla neurčitě.

Poslední, co Kateřina chtěla od rozhořčené Marii slyšet, bylo, že Francesca de Cáceres nelenila a všem španělským dvorním dámám prozradila, že princezna je dosud panna.

„Vyříd' jí i všem ostatním,“ řekla Kateřina s nově nabytou autoritou vdané ženy, třebaže jen podle jména, „že dozvím-li se, že kterákoli z nich někde zopakovala, co jsem důvěrně sdělila Francesce, oznámím to králi.“

Potom se už jen modlila, aby se toho žádná neodvážila, protože i ona měla držet jazyk za zuby.

Uběhlo čtrnáct dnů turnajů, slavností, dvorských masek a bálů plných zábav, barev, smíchu a vzrušení.

Předešlého dne se dvůr přestěhoval do zbrusu nového paláce v Richmondu. Kateřině, která k němu připlouvala po Temži v čele flotily říčních lodí, připadal zámek jako pohádkový přelud vznášející se v mlze nad řekou. Král se usmíval, když viděl, jak žasne nad fantastickými věžemi a věžičkami zakončenými báními, nad lesem pozlacených větrných korouhviček i nad velikými okny s drobnými kosočtvercovými sklíčky v okenních tabulích, v nichž se odráželo zimní slunce. Pyšně jí prozradil, že palác vybudoval podle vlastních představ poté, co ten předchozí vážně poničil požár. S ostatními členy královské domácnosti v patách ji osobně provedl po širokých cestách, jež ústily na rozlehlá nádvoří s tryskajícími fontánami, a ukázal jí nádherné zahrady, líbezné sady i stinná loubí. Všude naráželi na symboly vymalované jasnými barvami – růže, padací mříže, erby – a pozlacené sochy fantastických zvířat.

„To vše má být samozřejmě nanejvýš působivé,“ vysvětloval Jindřich. „Lidé čekají od krále velkolepost. Velkolepost znamená moc. Mám-li velké paláce, musím být dost bohatý, abych mohl financovat velké armády!“ Kateřina si všimla, že princ Jindřich dychtivě hltá každé otcovo slovo.

„Bohatství však může spočívat i v hloubce mysli,“ poznamenal princ Artur. „Není většího pokladu než vědění.“

„Proto také přijímám u svého dvora tolik učenců,“ řekl král. „To na lidi působí dvojnásob!“

Vstoupili do paláce a Kateřina zalapala po dechu, když uviděla azurové stropy podobné nebesům a ozdobené dalšími a dalšími tudorovskými emblémy, skvostné tapiserie i nástěnné malby se spoustou červení a zlácení,

z nichž mnohé zobrazovaly krále v nadživotní velikosti. Na stěnách viselo i množství portrétů. Nikdo, kdo viděl Richmond, nemohl skrýt své ohromení.

Právě zde se následujícího dne smutně rozloučila s hrabětem de Cabrou a ostatními španělskými grandy, kteří ji doprovázeli do Anglie.

„Nyní se vrátíme domů, Výsosti, a budeme králi i královně vyprávět, jak velkolepé byly vaše svatební oslavy,“ řekli a jeden po druhém jí políbili ruku. Potom odjeli a další pouto se Španělskem se přetrhlo.

Trochu sklíčená a plná stesku po domově vyhledala později Artura v naději, že se s ní třeba bude chvíli věnovat hudbě nebo se projdou v zahradách, ale on řekl, že je unavený a chce odpočívat. Ve snaze setrást alespoň něco z nepolevujícího strachu o něj propustila své dámy a odebrala se do královské knihovny, kam si podle králových vlastních slov mohla kdykoli zajít. Po vzrušujících událostech předchozích čtrnácti dnů vládlo v ten den všude nezvyklé ticho. Slavnosti a zábavy stačily zahnat její melancholii, ale dnes jí všechno připadalo smutné a šedivé a Kateřina opět jednou zatoužila po své vlasti a po matce.

Vybrala si latinskou knihu o astrologii, posadila se ke stolu, že si ji prohlédne, ale kniha byla nudná, nudná, nudná! Chtě nechtě musela pořád myslet na Artura a propadala úzkostem, protože mu očividně nebylo ani o trochu lépe. Zahlédla krále, královnu i lady Margaret, jak po něm s obavami pokukují, a pochopila, že i oni o něho mají starost. Trá pilo ji, že on zjevně nestojí o její společnost. Napadlo ji, že by mohla přisednout ke svým dámám a věnovat se nějakou chvíli vyšívání, aby přišla na jiné myšlenky, ale nedokázala se k tomu přimět. Zničehonic ji zaplavila vlna zoufalství. Copak je jí souzeno trávit život v tomto království jako v nějakém vyhnanství? Manželka nemanželka, dcera bez matky... Zmocnil se jí hluboký žal. Zabořila tvář do dlaní a rozeštkala se.

Vtom ucítila na rameni čísi ruku. Zaraženě vzhledla. Byl to král a znepokojeně na ni hleděl.

„Co je vám, dítě?“

Chtěla vstát, ale on to nepřipustil.

„Povězte mi, co vás trápí,“ řekl. „Nepřijali jsme vás dobře?“

„Přijali,“ plakala. „Vy jste mě, pane, přijal velmi srdečně. Já jen... že se mi stýská po matce a po domově!“

K jejímu překvapení ji král Jindřich objal kolem ramen. „Ubohá Kateřino, ze všech lidí vám právě já nejlépe rozumím. Sám jsem byl od svých pěti let

psancem a vyhnancem a svou matku jsem po mnoho let neviděl. Myslíte, že nevím, jaké to je, žít mezi cizinci? Samozřejmě že to vím! Svůj osud ale nezměníme. Přece byste se nechtěla vrátit domů k matce a otci a zklamat všechny jejich naděje! Řekl bych, že jste z pevnějšího těsta, nemám pravdu?“

Kateřina k němu vzhledla závojem slz a přikývla. Věděla, co jí chce říct.

„Dojala mě vaše krása, vaše příjemné vystupování i důstojné způsoby,“ pokračoval. „Vím, že se budete snažit plnit svou povinnost s radostí a od srdce, jakkoli bude těžká. A pamatujte, Kateřino, můžete si být jista, že ve mně vždy najdete druhého otce, který bude dbát o vaše štěstí.“

„Děkuji, pane,“ hlesla a napadlo ji, oč snadnější je mluvit s králem než s Arturem. „A odpusťte mi. Mám starost o prince Artura. Je nemocný.“

Králova paže okolo jejích ramen ztěžkla a jeho ruka ji pevně sevřela. „Nestrachujte se. Doktorů říkají, že to není kašel, ale zimnice, která může trvat i týdny a vracívá se. Nesmíte si připouštět starosti. Všechno dobře dopadne, uvidíte. Teď si osušte oči a pošlete pro své dámy, protože já mám pro vás překvapení.“

Kateřina se nechala přesvědčit, a zatímco čekali, až dorazí její dvorní dámy, Jindřich jí ukázal některé z knih ve své knihovně: skvostně iluminované rukopisy, nové tisky s překrásnými dřevorezy i drobné svazky s náboženskou tematikou s vyšívkami na deskách a přezkami z tepaného zlata. Takto rozptýlena se uklidnila a ještě víc ji rozradostnilo, když služebníci přivedli králova zlatníka a ten dostal příkaz, aby své trpytivé zboží rozložil na stůl.

„Můžete si vybrat, kolik kousků chcete,“ řekl jí král. Oči se jí zalily slzami vděku za jeho laskavost. Ve snaze nevypadat chamtivě si z pokladů před sebou vybrala náhrdelník z perel a safírů, rubínový a zlatý kříž a zlatý řetěz na krk. Král kývnutím hlavy její výběr schválil a potom vyzval její nadšené dámy, ať si ze zbývajících kousků vyberou i ony. Kateřina nechápala, jak si mohou lidé o králi myslet, že je skrblik; slýchala to opakovaně od svého otce během jeho vleklého smlouvání o její věno. A hle, kolik Jindřich utratil za její uvítání i za svatbu! A jak velkorysou štedrost dnes projevil!

O dva dny později ale začala přemýšlet, zda neměl Ferdinand přece jen pravdu. To když za ní přišel don Pedro de Ayala a vyprosil si pár chvil jejího vzácného času. Procházeli se pečlivě upravenou zahradou, zahaleni v teplých pláštích, aby k nim nepronikl prosincový chlad.

„Vaše Výsost zajisté ví, že král Jindřich již obdržel první splátku vašeho

věna,“ začal don Pedro. „Potíž je v tom, že chce zbytek. Na radu doktora Puebly požádal vašeho komořího, aby mu předal zlaté a stříbrné nádobí i truhlici s vašimi šperky, ale – jak jistě víte – tato část vašeho věna není splatná ještě celý rok.“ Kateřinu poučili, že se nemá dotýkat čehokoli z pokladu, který přivezla ze Španělska, nic z něj nepoužívat a vše předat králi, ale teprve až jí to otec nařídí.

„Doktor Puebla to ví ze všech nejlíp,“ řekla Kateřina. „To on sjednával svatební smlouvu! Já jsem ohledně toho od krále Ferdinanda nedostala žádné příkazy.“

„Ani já,“ přikývl don Pedro. „A komoří Vaší Výsosti králi řekl, že je povinen nevydávat ani nádobí, ani šperky. Pravda je taková, že Jeho Milost anglický král by raději uvítal jejich ekvivalent v mincích. To, co vám teď musím říct, mi přijde nanejvýš nechutné. Obávám se, že doktor Puebla s ním tajně intrikuje a hodlá Vaší Výsost přesvědčit, aby nádobí i šperky používala, a až přijde čas, král je odmítne přijmout s odůvodněním, že nejsou nové, takže váš otec bude nucen poslat mu namísto nich peníze v téže hodnotě.“

„To by pak ale otec zaplatil dvakrát!“ opáčila Kateřina.

„Jistě,“ přitakal don Pedro. „A doktor Puebla králi řekl, že vy s jeho plánem souhlasíte.“

„Já? To je lež!“

Kateřině to všechno připadalo divné. Nemohla uvěřit, že by vyslanec jejího otce být i jen pomyslel na tak obojetnou pletichu, natož aby se jí účastnil.

„Proč by to dělal? Vždyť jedná jménem mých rodičů. Proč by navrhoval něco, co je tak nepokrytě proti jejich i mým zájmům?“

„Protože touží zavděčit se anglickému králi. Zmanipulovali ho a on už zapomněl, komu by měl být loajální! Proto jsem považoval za svou povinnost informovat o tom Vaší Výsost. Doña Elvíra o té záležitosti ví. Souhlasila, že vy byste o ní měla vědět taky.“

„Doña Elvíra doktorovi Pueblovi nevěří,“ poznamenala Kateřina.

„Doña Elvíra je moudrá žena. Nevěří mu právem.“

„Jsem ráda, že jste mi o tom pověděl,“ řekla Kateřina.

„Jeho Milost vás chce vidět,“ oznámil jí don Pedro. „Požádal mě, abych vám vyřídil, že se k němu máte okamžitě dostavit.“

Kateřina se ještě celá třásla vzteky i úzkostí, ale zamířila rovnou ke králi. Uvedli ji do jeho pracovny. Tam našla Jindřicha, jak se snaží zabránit své opičce, aby mu roztrhala účetní knihu.

„Pust', Peterkine!“ nařizoval a položil zvíře na zem. „Už mi ji jednou zničil, víte, Kateřino? Celý dvůr se tím bavil. Vím, co o mně říkají – a dobře mi tak!“ Úsměv jej opustil. „Chtěl bych se vám omluvit,“ řekl. „Nesmírně mě mrzí, že jsem vašeho komořího požádal o vydání nádobí a šperků. Nerad bych měl pověst osoby, která se dožaduje svého předčasně. Chci vás poprosit, abyste napsala králi Ferdinandovi a královně Isabele a vysvětlila jim, že jsem byl doktorem Pueblou podveden.“

Kateřina sebrala všechnu svou odvahu. Musela jednat opatrně, aby krále neobvinila ze spoluúčasti na podvodném spiknutí. „Pane, don Pedro mi řekl, že doktor Puebla navrhoval, abych používala nádobí i šperky, které jsem přivezla, aby pak pro vás byly nepřijatelné. Musím zdůraznit, že jsem o tom plánu nic nevěděla ani jsem k němu nedala svolení.“

Jindřich se zamračil. „Ani já, Kateřino.“ Vstal a začal přecházet po komnatě. „Je to absurdní nápad.“ Odmlčel se. „Něco takového by pro mě samozřejmě bylo neobyčejně výhodné, ale byl by to podvod a já bych s tím nikdy nesouhlasil. S podmínkami svatební smlouvy jsem spokojen.“ Posadil se na kraj psacího stolu a přitáhl si své kožešinové roucho blíž ke štíhlému tělu. „Velmi se zlobím na doktora Pueblu, že mi poradil, abych vás o ty věci požádal zrovna teď, a král Ferdinand by měl vědět, jak si jeho vyslanec počíná. Nikdy mi však nenavrhoval, abyste své nádobí a šperky používala. Možná jste si všimla, Kateřino, že mezi doktorem Pueblou a donem Pedrem vládne veliká zášť, a že cokoli jeden řekne, použije ten druhý proti němu. Dáte-li na mou radu, nebudete tomu věnovat přílišnou pozornost, neboť se obávám, že vše pochází z pouhé žárlivosti. Mějte na paměti, že don Pedro by se tu rád stal stálým vyslancem.“

Kateřina odcházela a v duchu si slibovala, že na to už nebude myslet, ale stejně ji trápilo pomyšlení, k jakým dalším problémům ta nenávisť mezi doktorem Pueblou a donem Pedrem povede. Bylo zřejmé, že doktoru Pueblovi už věřit nemůže – ale může věřit donu Pedrovi? A co víc, říkal jí král Jindřich pravdu?

Toho večera propustila své dámy a požádala doňu Elvíru, aby se s ní šla posadit ke krbu. Tam jí vylíčila, co všechno se za ten den stalo.

Duenina tvář připomínající kulatý měsíc se zachmuřila.

„Výsosti, proti králi neřeknu ani slovo, ale doktor Puebla je zlý člověk, který svým panovníkům, vašim rodičům, vůbec není oddán.“

„Existuje ale nějaký důkaz jeho zrady?“

„Don Pedro byl u toho, když král s doktorem Pueblou tu věc probírali. Může to dosvědčit.“

„Král to popírá.“

„Jsou to oba lháři – on i doktor Puebla,“ vzplála doña Elvíra.

Kateřina na ni zpřímá pohlédla. „O králi nesmíte říkat takové věci. A já je nesmím poslouchat.“

Doña Elvíra zrudla. „Prosím Vaši Výsost za prominutí,“ zamumlala tónem, který byl všechno jen ne pokorný.

Kateřina se rozhodla, že nebude opakovat, co řekl král o žárlivosti mezi oběma vyslanci, a jen poznamenala: „Myslím, že jste doktora Pueblu nikdy neměla ráda – od samého počátku a zaručeně ještě předtím, než se stalo tohle. Proč?“

„Je to Žid!“ Hrdá kastilská krev doni Elvíry byla ve varu. „Prolhaný *converso*! Měli ho vyhnat ze Španělska jako všechny ostatní, když padla Granada.“

Kateřina si vzpomněla na dekret, který tehdy vydali její rodiče, i na velký exodus židů, jenž následoval. Ferdinand a Isabela byli odhodláni očistit svou zemi ode všeho kacířství.

„Mnozí z úředníků mého otce se rozhodli, že se dají raději pokřtít, než aby odešli do exilu, a doktor Puebla byl jedním z nich.“

„Pokrytci to jsou! Všichni! Jednou Žid, vždycky Žid! Pokaždé znovu odpadnou. A tenhle doktor Puebla je navíc i nízkého původu.“

Kateřina už mlčela. Dospěla k přesvědčení, že úsudek doni Elvíry podbarvují hluboce zakořeněné předsudky. Jistěže někteří Židé učinili ve věci přestupu ke křesťanství ryze účelové rozhodnutí, ale Kateřina znala i několik jedinců, kteří svou novou víru vzali velmi vážně. A nevšimla si, že by doktor Puebla nedodržel náboženské zvyklosti.

V duchu si povzddechla. Přizpůsobovat se novému životu bylo dost obtížné i bez toho, aby se musela zabývat nechutným a malicherným pletichařením a intrikami, jež ji obklopovaly. A bylo prakticky nemožné rozhodnout, kdo má pravdu a kdo lže. Celkem vzato měla tendenci věřit spíš donu Pedrovi.

Dvůr se přestěhoval na hrad Windsor – mohutnou, stovky let starou pevnost, odkud byl úchvatný výhled na okolní krajinu. Kateřina a Artur dostali přiděleny komnaty v horní části středověkého královského křídla, z jehož oken shlíželi na dosti smutný vinohrad. Jedenáct čtverečních stop velká

postel se zlatým a stříbrným baldachýnem a hedvábnými závěsy však byla nádherná. Člověk by se v takovém loži mohl i ztratit a Kateřina si opravdu připadala ztracená, neboť v něm spala sama.

Arturovi nebylo o nic lépe a Kateřině se zdálo, že ještě více zhubl. Také kašel se mu zhoršil a on si navíc stěžoval, že se v noci strašlivě potí. Přesto svou chorobu dál zlehčoval a odmítal si vážnost svého stavu přiznat. Při hostině v obrovské síni svatého Jiří si Kateřina všimla, jak královna svého syna starostlivě pozoruje, a zaslechla, jak ji Artur, který skoro nejedl, ujišťuje, že už je mu lépe, zlepšuje se mu chuť k jídlu a kašel polevuje. Zda královna slyšela jen to, co chtěla slyšet, už Kateřina nevěděla.

„Neměl byste se poradit s lékařem?“ odvážila se ho jednou zeptat.

„Už jsem se radil se spoustou doktorů!“ odsekl Artur. „Nic mi není. Přestaňte se strachovat!“

Ale to ona nemohla. Viděla lidi, kteří trpěli zimnicí, ale žádný z nich nekašlal. Artur se potil, pravda, a bolívala ho i hlava, ale horečky měl stále, nejenom občas.

Svěřila se se svými obavami vlastnímu lékaři, doktoru Alcarazovi.

„Takhle to už dál nejde,“ řekla, když mu popisovala Arturovy příznaky. Doktor jí vážně naslouchal.

„Jeho Výsost princ Artur mi připadá trochu moc hubený a to, co jste mi pověděla, mi dělá starost. Nemohu však stanovit diagnózu, aniž bych ho vyšetřil, a také si nemohu dovolit zpochybňovat úsudek anglických lékařů. Budu ale Jeho Výsost diskrétně pozorovat, kdykoli se mi naskytne příležitost.“ Odmlčel se. „Odpusťte, má paní, ale bylo by moudré nenapínat jeho síly tím, že byste spolu uléhali.“

„V tom s vámi král souhlasí,“ přiznala Kateřina a cítila, jak jí rudnou tváře. „Řídíme se jeho příkazy. Naše manželství je pouze formální.“

„To je velmi moudré, Výsosti,“ přikývl doktor Alcaraz.

Jednoho dne po večeri povolal král Kateřinu do své pracovny. Vzhledem k tomu, že tam byl i doktor Puebla, pochopila, že půjde o něco důležitého.

„Posaďte se, dítě.“ vyzval ji Jindřich, zvedl ze země Peterkina, posadil si ho na klín a začal ho drbat za ouškem. „Princ Artur, jak se brzy dozvíte, se bude muset vrátit na Ludlow, aby se dál učil vládnout svému velšskému knížectví. Je to skvělá příprava pro roli krále.“

Kateřina se zděsila. Ludlow, jak jí Artur prozradil, se nacházel sto pade-

sát mil daleko od Londýna – a on to musel vědět, protože tam od svých sedmi let žil. Už už se chystala protestovat, že mu není dost dobře, aby mohl cestovat, zvlášť teď, uprostřed zimy, ale přece jen se krále bála a nechtěla vypadat, že zpochybňuje jeho rozhodnutí. Artur je koneckonců jeho syn. Král proto musí vědět, jak na tom je se zdravím, a nepochybně předem zvážil všechna rizika i nebezpečí.

Jako by jí četl myšlenky, Jindřich řekl: „Dlouze jsem o tom s Arturem hovořil a dospěli jsme k závěru, že by se měl po skončení svatebních oslav vrátit na Ludlow. Řekl jsem mu ale, že pokud se necítí dobře, může počkat do jara. On ale trvá na tom, že musí jet na Ludlow.“

To je celý Artur, pomyslela si Kateřina. Svého mladého manžela znala už poměrně dobře a vážila si jeho odhodlání nepřipustit, aby si o něm kdokoli mohl myslet, že není schopen plnit povinnosti, jež na něho bude klást královský úřad.

„Otázka zní,“ pokračoval král, „zda chcete jet s Arturem, nebo byste raději zůstala tady s královnou a princeznou Markétou, přinejmenším přes zimu. Pokud jde o mě, myslím, že byste jezdit neměla. Mám totiž pocit – protože vím, že o tom s vámi sám mluvil –, že Artur není dost starý na to, aby mohl dostat volnou ruku, pokud jde o plnění manželských povinností, a že i vy byste měla ještě chvíli počkat, než spolu začnete žít. Moji rádcové s tím vzhledem k útlému věku mého syna souhlasí. A všichni se zároveň obávají, že pro vás jako pro Španělku může být zima na velšském pomezí těžko snesitelná. Nechtěli bychom, aby si vaši královští rodiče mysleli, že jsme vás nutili odejít, zvlášť kdyby to mělo špatný vliv na vaše zdraví.“

Kateřina mlčela. O tomhle musí rozhodnout král. A zřejmě se už rozhodl, že by měla zůstat.

„Nepřeji si nicméně urazit krále Ferdinanda a královnu Isabelu tím, že bych vás s Arturem držel v odloučení,“ dodal. „A tak jsem se pro jistotu poradil s donem Pedrem de Ayala a doňou Elvírou. Oba naléhali, abyste zůstala u dvora. Opravdu teď nevím, co si mám myslet. Povězte, Kateřino, jaký je váš názor?“

Povšimla si, jak doktor Puebla při zmínce o donu Pedrovi a doně Elvíře vrtí hlavou.

„Vaše Milosti,“ vložil se do hovoru, „má rada zní, že princezna by měla jet,“ řekl. Nepřekvapilo ji to – nesouhlasil by s nimi už z principu.

Nemohla se ubránit dojmu, že ji zaplétají do stále nepřehlednější strate-

gické hry, a oč opravdu jde, uniká jejímu chápání. Uvítali by její rodiče, aby to rozhodnutí učinila ona? Možná, že králova starost o ni je opravdu to hlavní, o co mu jde, ačkoli věděla, že král se bojí především o svého syna a zřejmě má obavy, že jakmile spolu na svém odlehlém hradě zůstanou sami, upadnou v pokušení zapomenout na jeho příkaz čekat. Přesto jí nepřestávalo vrtat hlavou, zda to vše přece jen nějak nesouvisí s otázkou jejího věna. Pokud by ji král poslal na Ludlow a ona zjistila, že potřebuje používat své zlaté a stříbrné nádoby i příbory, mohli by její rodiče namítnout, že ji k tomu donutil. Kdyby ale odešla na Ludlow dobrovolně a učinila tak s vědomím, jaké to může mít následky, byla by to její chyba, nebo snad ne?

„Podřídím se rozhodnutí Vašeho Veličenstva,“ řekla.

A při tom v danou chvíli zůstalo. „Uvažujte o tom,“ řekl ještě Jindřich. „Promluvíme si o tom později.“

Zašla za svým kaplanem, otcem Alessandrem, a požádala jej o radu.

„Přáním vašich královských rodičů je, abyste nebyli odloučeni, jak může potvrdit doktor Puebla,“ pravil kaplan. „Pokud by se tak stalo, nesli by to nelibě.“

Kateřina, hluboce rozpolcená, o jeho slovech usilovně přemýšlela a modlila se za vnučnutí. Chtěla se rozhodnout správně – ale jaké rozhodnutí *je* správné?

Čtyři dny se trápila nekonečnými úvahami a stále nevěděla, jak králi odpovédět. Potom za ní přišel princ Artur.

„Otec si přeje vědět, jak jste se rozhodla,“ řekl. „Jistě víte, jak by mě potěšilo, kdybyste odešla na Ludlow se mnou.“

Navedli ho, aby mi to řekl, pomyslela si Kateřina. „Rozhodnutí je na Jeho Veličenstvu,“ stála si na svém.

„Ale co chcete vy, Kateřino?“

„Chci učinit vše k jeho i vaší spokojenosti.“

Artur si povzdechl a odešel. Toho dne u večere se k ní král naklonil a se zarmouceným výrazem pronesl: „Říkám to s bolestí v srdci, Kateřino, ale rozhodl jsem se, že byste měla odejít na Ludlow, ačkoli ničeho na světě nelituji víc.“ Smutně potřásl hlavou. „Budete nám tu chybět, ale musím se sklonit před přáním vašich královských rodičů, přestože vím, že dovolím-li vám jít, může to být na úkor mého syna.“

Proč? Málem tu otázku vyslovila nahlas. Ale samozřejmě, pomyslela si hned, králova slova jsou určena uším těch, kdo sedí poblíž. Je třeba zachovat zdání.

„Jak si Vaše Milost přeje,“ řekla a vzdor neblahé předtuše se usmála. Nejenže bylo třeba brát v potaz Arturovo zdraví, ale uvědomila si, že ji tak trochu děsí i vyhlídka, že s ním zůstane sama kdesi na vzdáleném a studeném pomezí.

Doña Elvíra samozřejmě ztropila povyk.

„K odjezdu Její Výsosti není nic připraveno a já mám podezření, že ani na Ludlowu pro vás nemají nic přichystáno. Zřejmě musíme vzít zavděk královým svolením, aby vás tam doprovázelo vaše španělské služebnictvo.“

„To je přece požehnání,“ usmála se Kateřina.

„To je jediné požehnání!“ vztekala se dueña. „Víte, co mi řekl don Pedro? Jeho Veličenstvo prý nedalo princovi Arturovi do jeho domácnosti vůbec žádné zařízení.“

To bylo dost divné. Pokud se měl princ Artur na Ludlow vrátit, proč z jeho tamních komnat odstěhovali veškeré zařízení? U dvora sice nábytek ani jiné předměty denní potřeby nepotřeboval, ale stejně to vypadalo, jako by se to vše vracelo ke králi.

Doña Elvíra byla zlostí bez sebe. „A věřila byste, že tam nemají ani stolní náčiní? Vaše Výsost *nebude mít na vybranou* a bude muset použít to své! Don Pedro soudí, že byste to všechno – spolu se šperky – měla dát králi teď hned, abyste se vyhnula pozdějším potížím.“

„Ale rodiče mi nařídili, že mám čekat, až mi k tomu dají pokyn,“ namítla Kateřina. „Copak takovou instrukci nedostal i don Pedro?“

Doña Elvíra se zatvářila vyhybavě. „Ne, Výsosti.“

„Pak je tedy třeba nádobí i šperky zabalit na cestu,“ nařídila Kateřina.

Kapitola 4

1501–1502

Kateřina si nevzpomínala, že by jí někdy byla taková zima. Soukromě si celou tu dobu myslela, že je naprosté šílenství, vydávat se na tak dlouhou cestu uprostřed tuhé zimy, a že se král zbláznil, když Artura posílá v tuto roční dobu na Ludlow, ale neodvážila se nic namítnout, a když nadešel čas se rozzehnat, vřele krále, královnu, prince Jindřicha, princeznu Markétu i lady Margaret objala. Královna Alžběta dlouze přivinula Artura k sobě a políbila ho na rozloučenou.

„Bůh tě provázej, můj krásný, milý synu,“ žehnala mu, když před ní poklekl. Potom nasedl na koně – trval na tom, že pojede jaksepatří v čele průvodu –, kdežto Kateřina nastoupila do nosítek, zabalená do kožešin, a už tehdy se trásla zimou. A doña Elvíra, která v nosítkách už seděla, rázně zatáhla kožené závěsy.

Prosincová krajina byla pustá a nevlídná, pole pokrytá jinovatkou, a holé stromy se klátily v syrovém větru. Zem byla zmrzlá na kámen a místy rozježděná, takže cesta kvůli nákladním vozům a koním obtíženým vaky, co uzavírali průvod, ubíhala pomalu a byla svízelná. Mohli mluvit o štěstí, když za den urazili více než deset mil. Vánoční svátky slavili po cestě v ponurém prostředí studených zájezdních hospod a klášterních útulků.

Dokonce ani Maria se neměla příliš z čeho radovat a sama Kateřina se cítila mizerně. Byla prokřehlá, ztuhlá zimou a promrzlá až na kost. Toužila, aby už tu nekonečnou cestu měli za sebou, a chvěla se strachy o Artura, který byl na svém koni vystaven vichru a drsnému povětří. Když mu ale navrhla, aby cestoval s ní v nosítkách, utrl se na ni, a tak od té doby raději mlčela.

Maidenhead, Oxford, Gloucester, Hereford... Když se doña Elvíra nedívala nebo usnula, vyhlédla Kateřina skulinou v závěsech a viděla, že se scenerie změnila a oni jedou divokou, kopcovitou krajinou. V létě byla možná zelená a krásná, ale teď v zimě vypadala pustě a bezútěšně a městečka i ves-

ničky zely na první pohled prázdnotou. Několikrát během cesty zaslechla, jak na kostelíku nebo kapli zvoní umíráček.

Teď mířili podél velšské hranice na sever. Řekli jí, že nedávno se v tom kraji rozmohla zlá nemoc, takže je lepší spěchat. Poslední noc strávili na jednom ponurém hradě, a to už byla Kateřina úplně zoufalá. Jediný pohled na Arturovu tvář jí však v nestřeženém okamžiku prozradil, že on je na tom neskonalě hůř. Ale už to není daleko, pomyslela si. Ještě pár mil, a tahle noční můra skončí.

Následujícího dne vjeli k její nevýslovné radosti do Shropshiru a nedlouho nato již zahlédli hrad Ludlow, jak se chmurně vynořuje z ranní mlhy. Mohutná šedivá pevnost stála jako přísný strážce vysoko nad pěkným městečkem a vypadala hrozivě a nedobytně, ač ji Artur, který teď jel vedle jejích nosítek, ubezpečil o tom, že Velšané už žádné nájezdy přes anglickou hranici nepodnikají. Doña Elvíra si pohrdavě odfrkla, aby dala Kateřině nepokrytě najevo, co si o místě, kam je poslali, myslí.

Přejeli po padacím mostě a bránou ve strážní věži se dostali do vnitřního okruhu hradeb, kde už je očekával purkrabí, aby je slavnostně uvítal. Za ním stáli seřazení úředníci v dlouhých hávech podšitých kožešinou a livrejované služebnictvo.

„Dovolte, abych vám představil svého komořího, sira Richarda Polea,“ obrátil se Artur ke Kateřině. Sir Richard se hluboce uklonil. Jeho mladý pán mezitím sesedl z koně a nabídl mu ruku k políbení. Richard Pole složil zdvořilou poklonu i Kateřině, která se celá rozlámaná vysoukala z nosítek, a při pohledu na ni mu uznale svítilo v očích.

„Vítejte, Vaše Výsosti. Toto je pro Ludlow velký den.“

Kateřina se na něho mile usmála. Byl to hezký, světlavý muž a typický Angličan, jehož hranatý obličej vyzařoval laskavost a dobrou náladu. Brzy se měla přesvědčit, že její první odhad byl správný a sir Richard Pole je opravdu nesmírně přátelský a ochotný člověk, který je vždy připraven podat pomocnou ruku a předjímat každou potřebu svého mladého pána, aniž by se jakkoli vtíral.

Kráčela za komořím, jenž je vedl přes prostranství mezi hradbami k vysoké a majestátní stavbě, kde se nacházely obytné komnaty. Za jejich zády už sloužící začali vykládat povozy.

„Tady si zřídíme svůj dvůr,“ řekl jí Artur a ukázal na široký oblouk pyšných budov. „Tam uprostřed je velká síň s přijímací komnatou. Naše

pokoje se nacházejí v levém křídle. Moje jsou v horním poschodí, vaše pod nimi.“

„A co ta stavba napravo?“ zajímala se Kateřina.

„Pendowerská věž?“ Arturovou tváří přelétl stín. „Tu obýval předešlý princ z Walesu. Byl to můj strýc. Později vám o něm budu vyprávět.“

Uvnitř vypadal hrad jako palác. Kateřina s potěšením zjišťovala, že její komnaty jsou zútulněné tapiseriemi a polštáři a zařízené elegantním dubovým nábytkem. Co však ocenila nejvíc, byl vysoko plápolající oheň ve velickém krbu. Konečně se doopravdy ohřeje!

V přijímací komnatě už na ni čekala vysoká, hezká žena, poměrně nenápadně oděná, s dlouhou úzkou tváří a něžnými očima, která se jí elegantně uklonila.

„Jsem lady Poleová, Výsosti, žena sira Richarda Polea,“ představila se. „Doufám, že vše je k vaší spokojenosti.“

Kateřina, která pochopila obsah toho, co ta dáma říká, ji s úsměvem pozvedla z úklony. „Děkuji, lady Poleová, jsem přesvědčena, že mi tu bude dobře.“ Žena – mohlo jí být ke třicítce – vypadala spokojeně. Kateřina si ji okamžitě oblíbila, neboť cítila, že lady Poleová by jí mohla být přítelkyní, kterou tak naléhavě potřebovala.

Do dveří vtrhla doña Elvíra, v rukou truhličku s Kateřininými šperky.

„Kdo je to, Výsosti?“ naježila se.

Žena komořího se usmála. „Jsem lady Poleová, paní, a mým úkolem je dohlížet na to, aby se tu Její Výsost cítila příjemně. Bude-li kterákoli z vás něco potřebovat, stačí, když pro mě pošlete.“

„Hm,“ utrousila dueña. „Na potřeby Její Výsosti budu dohlížet já, díky, paní.“

„Samozřejmě, paní,“ přikývla Margaret Poleová. „Chtěla jsem se jen ujistit, že je tu vše k vaší spokojenosti.“

Doña Elvíra se rozhlédla kolem s výrazem, který říkal, že na místě, jako je toto, nebude nikdy nic k její spokojenosti.

„Jsme vám nesmírně vděčné za vaši laskavost, paní Poleová,“ ozvala se Kateřina. „Sice o mě pečuje doña Elvíra, ale jako cizinky v Anglii vám budeme zavázané za vaše rady i pomoc.“ Zářivě se na ženu komořího usmála a jen doufala, že se chování doni Elvíry lady Poleové nedotklo. „Že, doño Elvíro?“ zeptala se anglicky dueni.

Tvář doni Elvíry se neochotně stáhla do útrpné grimasy, která se jen pomalu měnila v úsměv. „Ano, Výsosti,“ řekla po chvíli.

„Nechám teď Vaši Milost, aby se tu zabydlela,“ pronesla laskavě lady Poleová.

Toho večera sešla Kateřina do velké síně a zaujala své místo u královské tabule po Arturově boku. S potěšením zjišťovala, že nádobí je těžké anglické, z pozlaceného stříbra, a jejího nádobí se nikdo ani nedotkl.

Artur, který mluvil směsicí angličtiny a latiny a u vlastního stolu byl nezvykle hovorný, jí nad porcí pečeného masa prozradil něco málo o minulosti hradu.

„Býval sídlem mých předků, Mortimerů, a po nich tu sídlila rodina mé matky, rod Yorků. Před třiceti lety sem můj dědeček, král Eduard Čtvrtý, poslal jejího bratra, svého syna prince Eduarda, aby se tu vzdělával. To on bydlel v Pendowerské věži a právě tam se dozvěděl o otcově smrti. Bylo mu tehdy teprve dvanáct let a ze dne na den se stal králem. Musel z Ludlowu odjet na korunovaci do Londýna, ale cestou ho zajal jeho strýc Richard z Gloucesteru, který jej uvěznil v Toweru i s jeho bratrem Richardem a sám se prohlásil králem. Ubohého Eduarda už nikdy nikdo neviděl. Král Richard III. dal oba chlapce zavraždit.“

Kateřina se zachvěla. „To je hrozné – a jak strašné to teprve muselo být pro vaši matku, přijít takovým způsobem o oba bratry.“

Artur položil nůž na stůl. Většina jeho jídla zůstala netknutá na talíři. „To bylo. Před několika lety otci přidělal starosti jakýsi muž, který se prohlašoval za prince Richarda, a matka si prošla hotovým peklem pochybností, zda ten претенdent skutečně není její bratr. Samozřejmě že nebyl, ale nějakou chvíli trvalo, než se prokázalo, že jeho nárok je falešný.“

„Mluvíte o Perkinu Warbeckovi,“ řekla Kateřina.

„Ano. Otec byl k němu neobyčejně shovívavý, a když se Warbeck přiznal, nechal ho žít u dvora v domácím vězení. On se pak ale pokusil uprchnout, a tak ho poslali do Toweru. A i tam proti králi intrikoval. Svůj osud si zvolil sám.“

Kateřina se nechtěla domýšlet Warbeckova konce. Z toho, co o tom případu věděla, když si dala dohromady otcovu uhlazenou verzi událostí s útržky klepů, jež porůznu přeslechla, jí už dva roky běhal mráz po zádech. Neboť Warbeck nebyl jediný, kdo tento pokus o uchvácení trůnu odnesl. V Toweru seděl i jiný vězeň. Hrabě Warwick byl bratrancem královny Alžběty. Byl to prostomyslný mladíček, avšak nebezpečný kvůli svému nezpo-

chybnitelnému nároku na trůn. Podle krále Ferdinanda se stalo to, že jakmile král Jindřich získal v bitvě u Bosworthu korunu, nechal Warwicka vsadit do Toweru a držel ho tam bez knih a bez jakéhokoli živého tvora, již by mu mohli být útěchou. Pro nešťastného mládence, který neměl dost rozumu, aby pochopil, čím se vlastně provinil, to musela být smrt zaživa. Ale co se s ním stalo nakonec, bylo ještě mnohem horší...

„Kateřino?“ Arturův hlas ji vrátil zpět do skutečnosti. „Bloudila jste v myšlenkách. Ptal jsem se, jestli chcete slyšet o duchovi na našem hradě.“

„Odpusťte, myslela jsem na to, jak asi musela vaše nebohá matka trpět,“ zalhala Kateřina. Mluvit o Warwickově osudu by mohlo vypadat jako obviňování krále z nejhoršího zločinu. Ne že by jejímu vlastnímu otci nelpěla na rukou krev...

„Sám jsem toho ducha viděl,“ rozhovořil se Artur. „Bylo to loni na podzim, za soumraku. Procházel jsem se v prostoru mezi hradbami, když vtom jsem zahlédl jakousi neznámou ženu, jak stojí na cimbuří Mortimerovy věže. Zeptal jsem se strážných, kdože to je, a oni mi prozradili, že to je duch Marion de la Bruyère, panny, která tu žila před staletími. Vypráví se, že se zamilovala do nepřítele hradního pána a jedné noci mu spustila z věže provaz, aby za ní mohl vyšplhat. On ji však zradil a nechal ten provaz viset, aby po něm mohli vylézt i jeho muži, kteří se tak dostali do hradu a obsadili jej. Marionina láska jí přinesla hanbu a rychle se změnila v nenávist. Vzala svému milenci meč, probodla ho jím a pak se vrhla z věže. Říká se, že její zjevení vždy věští nějaké neštěstí, ale nejsem si jist, zda tomu mám věřit.“

Sir Richard Pole, který seděl po Kateřinině pravici, se tiše zasmál. „Odpusťte, Výsosti, ale myslím, že tahle historka je plodem přílišného množství piva, které vypili ti hoši dole ve strážnici!“

„Ale já jsem ji viděl,“ namítl Artur.

„Mnozí ji viděli,“ připustil sir Richard, „ale ne vždy se stalo neštěstí. Je to jen babská povídačka – či měl bych spíše říct povídačka opilých strážných, a já bych jí nevěřil ani za mák.“

Artur přeložil jeho slova do latiny a Kateřina se usmála.

Lady Poleová se předklonila. „Můj bratranec Eduard toho ducha viděl taky,“ řekla.

„Eduard?“ opakovala Kateřina.

„Minulý princ Waleský, pozdější král Eduard Pátý,“ vysvětloval Artur. „Lady Poleová je naše příbuzná, Kateřino. Je neterí krále Eduarda i krále

Richarda, dcerou mého prastrýce vévody z Clarence a sestrou hraběte z Warwicku blahé paměti.“

Kateřina zůstala zaraženě sedět, zděšená vlastní nevědomostí. Jak ale mohla vědět, že Warwick měl sestru? Hrozně se styděla. Byl to zázrak, že se k ní lady Poleová chová tak ohleduplně, protože Warwick přece zemřel kvůli ní.

Margaret Poleová však dělala, jako by se nic nestalo.

„Vidíte ten náramek, který nosím?“ zeptala se a ukázala Kateřině maličký soudek na řetízku. „To je připomínka osudu mého otce, který byl popraven tak, že ho utopili v sudu malvazu. Matka zemřela krátce po porodu a on obvinil tehdejší královnu, že proti ní použila čáry. Můj strýc, král Eduard, se strašlivě rozzuřil a osobně odsoudil svého bratra k smrti. Byly mi tehdy čtyři roky, a tak si z toho skandálu na nic nevzpomínám.“

Zažila jste ve svém životě tři velké tragédie, pomyslela si Kateřina. Matka, otec i bratr vám zemřeli – dva z nich násilnou smrtí. Víte vy vůbec, že váš bratr zemřel kvůli mně?

Maria vrazila do přijímací komnaty, tvář celou rozzářenou, ale okamžitě se zarazila, když uviděla, jak se doña Elvíra mračí. Kateřina na ni kývla, ať přistoupí blíž, zvědavá na nejnovější klípky, které její přítelkyně vždycky dokázala vytáhnout z dvořanů nebo kuchtíků v kuchyni. Život na Ludlowu rychle sklouzl do každodenní rutiny a jejich hovory oživila každá, i sebe-menší novinka.

Kateřina trávila své dny s doňou Elvírou, Mariou, několika dalšími dámami a lady Poleovou. Ubíhaly by příjemně, nebýt toho, že si stále nedokázala zvyknout na život v Anglii a soustavně se jí stýskalo po jejím španělském domově. Na pohodě jí nepřidávalo ani to, že doña Elvíra nepřestávala nevržit na lady Poleovou a očividně na ni žárlila kvůli jejímu přátelství s Kateřinou. Využila každou příležitost, aby Margaret ponižovala nebo ji ignorovala. Kateřinu už unavovalo hrát pořád vysilující roli prostředníka, či spíše usmířovatele, jak to cítila. Přesto si Margaret Poleovou nesmírně oblíbila a ráda by jí vynahradila strašlivé tragédie, jež se jako stín vznášely nad jejím životem a za něž se cítila přinejmenším zčásti odpovědná. A bylo jí také jasné, že lady Poleová dokonale chápe, jak velmi jí záleží na tom, aby udržela ve své domácnosti klid. Doña Elvíra na druhou stranu zřejmě neměla na práci nic jiného než bránit tomu, aby Margaret měla na Kateřinu jakýkoli vliv.

Maria se posadila vedle Kateřiny, vzala do rukou vyšívání a na okamžik napodobila duenin přísný pohled. Hned nato se jí na rtech objevil šibalský úsměv. Kateřina měla co dělat, aby nevyprskla smíchy. Mariina veselá společnost byla pro ni požehnáním. Maria sdílela s Kateřinou tentýž pocit z pobytu na Ludlowu a stejně jako ona si neustále stěžovala na zimu, ale jinak byl pro ni život dobrodružstvím a ona se radovala z každého nového dne. Když už Kateřinu unavila obtížná společnost doni Elvíry, byla tu vždy Maria, již se mohla svěřit a která ji pokaždé povzbudila nějakým žertem.

V posledních týdnech dámy donekonečna vyšívaly, zpívaly, muzicírovaly, tančily a rozprávěly, jak to jen kvůli jazykové bariéře šlo. Kateřina se navíc usilovně učila anglicky a své dámy nabádala, ať tak činí také. Sama už mluvila den ode dne obstojněji. S modlitbami v kapli svaté Máří Magdaleny ve vnitřním hradě a zábavnými hodinami, jež trávila v hrátkách s malými dětmi Margaret Poleové Henrym, Ursulou a Reginaldem – vážným batoletem, které se právě naučilo chodit –, jí zima pomalu ubíhala.

Artura vídala jen zřídkakdy. Vrátil se ke studiu se svým preceptorem, přátelským a učeným doktorem Linacrem, a v některých dnech předsedal Radě velšského pomezí, která se scházela v síni nad strážnicí u hradní brány. Kateřina tam s ním čas od času pobyla nebo jej doprovodila do Tickenhillu či nedalekého Bewdly, kde měl krásný nový dům, ale jinak Artura po většinu času zaměstnávaly jeho povinnosti. Kateřina jej podezírala, že se přepíná, jen aby dostál vysokým nárokům svého otce, přičemž mu stále ještě nebylo dobře – a pořád to zlehčoval. Občas si všimla, že ho doktor Alcaraz upřeně pozoruje, ale ten nikdy nic neřekl a ona se neodvažovala zeptat se ho na jeho názor pro případ, že by řekl něco, co by nechtěla slyšet. Pětkrát s Arturem ulehli v noci do jednoho lože, aby zachovali zdání, ale to spolu jen chvíli rozprávěli, než je přepadl spánek. V hloubi noci pak Kateřinu vždy probudil Arturův kašel.

Návštěv měli jen málo kvůli nebezpečné nákaze, která v tom kraji řádila a vzala už život mnoha lidem. Dědic trůnu nemohl riskovat, že onemocní. Příležitostně hostili u večere nějakého místního šlechtice nebo člena princovy rady, ale Kateřina by byla raději, kdyby zůstali sami. Děsila se toho, že Artur chytí nějaký mor, protože byl slabý a jistě by se nedokázal nemoci ubránit. Vypadal v těch dnech nejinek než jako kostlivec. Ruce i nohy měl jako hůlky.

Ve Shrovetide ji Artur opět požádal, aby s ním ulehla. Po bezesné noci, kdy sebou neustále házel, převaloval se a vzdor únorovému chladu se silně potil, leželi a čekali, až přijde úsvit. Jako obvykle se jeden druhého ani nedotkli, jenom hovořili o tom, že v létě by spolu mohli navštívit dvůr.

„Musí to být v létě,“ prohlásila Kateřina, „protože další takovou cestu uprostřed zimy bych nesnesla.“ Artur neodpověděl, a když se k němu obrátila a pohlédla na něho, viděla, že se drží za hrud' a lapá po dechu.

„Ta bolest, ach, ta bolest,“ záupěl. Pak jej stihl strašlivý záchvat kašle. Když nakonec bezvládně spočinul na zádech, vyčerpaný a s rukou stále přitisknutou na prsa, zůstaly na polštáři světlé krvavé skvrny.

Kateřina na ně pár okamžiků v němé hrůze hleděla a potom se vymrštila, kvapně si natáhla župan a vyběhla ze dveří, aby poslala pro doktora Alcarazu a sira Richarda Polea. Když oba muži přiběhli, seděla už v předpokoji, kam za ní mezitím přispěchala Margaret Poleová, držela ji za ruku a tvářila se ustaraně, zatímco Kateřina jí svou lámanou angličtinou líčila, co se přihodilo. Objevila se i doña Elvíra a při pohledu na to, jak její princeznu utěšuje někdo jiný, strnula, ale rychle zas roztála, když jí vysvětlili, co se stalo. Její přísné oči se dokonce zalily slzami. Vzala Kateřinu za druhou ruku a stiskla jí prsty.

Čekaly a žádná z nich toho moc nenamluvila. Zanedlouho se k nim připojil otec Alessandro a odříkal za Artura modlitbu.

Nakonec vyšel ze dveří doktor Alcaraz s vážnou tváří. „Výsosti, musíte být statečná. Je to tak, jak jsem se už nějakou dobu obával. Princ je vážně nemocný. Podle mého skromného mínění se nachází v posledním stadiu úbyti.“

„Ach, milosrdný Bože,“ zašeptala Kateřina a zděšeně se pokřížovala, ale příliš ji to nepřekvapilo. „Ubohý, *ubohý* Artur. Tak mladý...“ Do očí se jí draly slzy.

„Bůh k sobě povolává ty, jež miluje nejvíc,“ pronesl tiše otec Alessandro a položil Kateřině ruku na rameno.

Žal očividně smazal veškeré neshody, neboť doña Elvíra a Margaret Poleová si náhle ležely v náručí a plakaly. Na kaplanovu výzvu všichni poklekli a modlili se, aby bylo Arturovo utrpení lehčí nebo alespoň krátké. A jak všem přítomným začaly pomalu docházet důsledky diagnózy doktora Alcaraza, Kateřina zjistila, že je nešťastná spíš kvůli Arturově rodině než kvůli sobě.

„Bude to pro krále Jindřicha a královnu Alžbětu strašlivý šok. Vkládali do Artura všechny své naděje,“ řekla a oči se jí zalily slzami, protože pomyslela na to, co s nimi ta zpráva udělá. „Jak dlouho ještě?“ zeptala se doktora.

„Moc dlouho už ne,“ odvětil. „Mrzí mě to kvůli Vaší Výsosti.“

„On o tom ví?“

„Připravil jsem ho na to.“

„Musím za ním jít,“ řekla Kateřina.

Když se vrátila k Arturovu loži, byl bílý jako polštář pod jeho hlavou. Už nelapal po dechu, třebaže dýchal jen s velkou námahou. Obrátil se k ní a ona si znovu vzpomněla na Jana, neboť jeho kůže byla také tak průsvitná a ta průsvitnost, byť smrtelná, byla krásná. Jan ale onemocněl a zemřel náhle. Kateřinu v jejích šestnácti letech nic na světě nepřipravilo na to, že bude mít co do činění s někým, komu právě řekli, že stojí na prahu smrti.

Artur však dal okamžitě najevo, že věc nestojí za řeč.

„Nebojte se, Kateřino,“ řekl a pokusil se usmát. „Cítím se teď o něco líp. Požádala byste laskavě Willoughbyho a Gruffydda, aby za mnou přišli? Myslím, že vstanu a půjdu do rady.“

„Nebylo by lepší odpočívat?“ zeptala se.

„Na odpočinek bude ještě spousta času,“ odtušil a sverepý výraz v jeho tváři ji varoval, aby raději mlčela.

„Svolám vaše pány,“ řekla a snažila se nevidět, jak Artur polyká slzy.

Prošla rychle předpokojem a rozběhla se ze schodů. Když už byla skoro dole, zaslechla mužské hlasy. Zastavila se. Jeden patřil Maurici St. Johnovi, Arturovu podkonímu. „Je nemocný, protože líhal s lady Kateřinou,“ nechal se slyšet mladík.

„Jo, ale můžeš mu to mít za zlé? Kdyby byla mojí ženou, spal bych s ní každou noc.“ To byl Anthony Willoughby. Kateřina zrudla. Bylo to zahanbující, přistihnout muže, jak se o ní takto baví.

„Podle toho, co jsem slyšel, je jen dobře, že si ten hoch užil, dokud ještě mohl,“ pronesl Gruffydd ap Rhys smutně. „Nemůžu tomu uvěřit. Všechny ty naděje... Nikdy jsem neměl lepšího pána.“

Kateřina vystoupila po špičkách zpět a poslala za těmi muži páže, aby je zavolalo. Potom odešla do své komnaty, vrhla se na lůžko a plakala, až si málem srdce vyplakala.

Artur se trochu vzchopil. Konal své každodenní povinnosti a měl dokonce tolik sil, že na Zelený čtvrtek mohl umýt nohy patnácti chudákům – jednomu za každý rok svého života –, ale po Velikonocích už bylo každému jasné, že jeho čas se nachyluje. Koncem března už byl tak slabý, že musel konečně ulehnout. Nechal proto přinést brk, inkoust a pergamen, povolal svého notáře a oznámil, že hodlá sepsat poslední pořízení.

Tou dobou ochořela i Kateřina. Ležela ve své komnatě o poschodí níž, cloumala s ní zimnice a trápily ji bolesti kloubů i celková únava. Brzy se jí začala točit hlava, celá se klepala a sotva se udržela na nohou. Doña Elvíra a Maria ji společnými silami uložily do postele. Zůstala ležet, příliš nemocná, než aby mohla vstát, a tak slabá, že nedokázala ani zvednout ruku a položit ji na vyšívaný přehoz. Margaret Poleová jí posílala vybrané laskominy, aby v ní povzbudila chuť k jídlu, ale ona nedokázala nic pozřít a mohla si dát jen pár doušků vína z poháru, který jí někdo přidržel u úst. Většinu času přerývaně spala. Když se probudila, pak jen proto, aby se přeptala, co je s Arturem. Její lidé ji uklidňovali, že už se cítí docela dobře. Ona se naopak cítila hrozně, že není s ním, ale doktor Alcaraz, podporovaný dalšími španělskými lékaři – doktorem de la Saa a doktorem Guersyem –, ji varovali, že kdyby od ní princ chytil její nemoc, zabilo by ho to. Pověděli jí nicméně, že Artur je dobré mysli a už mluví o tom, že opět vstane. Doufala, že to je pravda.

Jednoho odpoledne přišla za Kateřinou lady Margaret Poleová, aby si doña Elvíra mohla na chvíli odpočinout, a celou místnost vyplnila svou jasnou, klidnou přítomností. Bylo nabíledni, že vůči Kateřině ani doně Elvíře necítí žádnou hořkost. S doňou Elvírou teď byla v téměř přátelských vztazích, neboť obě spojovala starost o jejich princeznu. Vyšívala, když Kateřina spala, natrásla jí polštáře, když se probudila, a přiložila na oheň, jestliže hrozilo, že by mohl vyhasnout.

„Jste ke mně tak laskavá,“ ozvala se Kateřina.

„Nesmysl, paní. Pečovat o vás je mi potěšením. Chtěla byste něco k jídlu?“

„Nic bych do sebe nedostala, ale děkuji vám. Jste opravdová přítelkyně.“

Kateřina tesknila po domově a cítila se mizerně, že není s Arturem, když ten může každou chvíli zemřít. A pokaždé se rozplakala, jakmile pomyslela na jeho život přetátý v rozpuku mládí i na to, jak kruté kvůli ní trpěla Margaret Poleová, a přece je připravena o ni pečovat a utěšovat ji.

Nemohla si pomoci. Musela to říct.

„Lady Poleová, odpusťte, ale musím vám povědět, jak hluboce je mi líto vašeho bratra Warwicka.“

Margaret sklopila oči, ale ne dost rychle, aby Kateřina nepostřehla stín bolesti, kterou v ní to jméno vyvolalo. „To je od vás moc milé, paní,“ řekla. „Můj nebohý bratr byl příliš důvěřivý a přespříliš lehkověrný. Byla to prostá duše, nerozeznal husu od kapouna. Bohužel ho svedl na scestí ten blázen Warbeck, který ho do toho šíleného spiknutí zatáhl.“

„Obávám se, že šlo o víc než jen o to,“ polkla Kateřina.

„O víc? Jak to?“

„Oba byli k té zradě navedeni – jsem o tom přesvědčena. Můj otec totiž prohlásil, že neodjedu do Anglie, dokud tu bude žít kdokoli, kdo by mohl vznést nárok na trůn. O pár týdnů později jsme se dozvěděli, že váš bratr a Warbeck byli popraveni. Poté si mě otec zavolał a řekl, že ho jeho vyslanec ujistil, že v Anglii nezůstala ani kapka sporné královské krve, a proto prý už můžu odjet. Vyvodila jsem si z toho své vlastní závěry. Bylo to – a pořád je – strašlivé pomýšlení, že jsem zapříčinila smrt dvou lidí.“

Margaret zavrtěla hlavou. „Vy ne, paní, vy nikdy. S vámi to nemělo nic společného a já o vašem otci ani o králi Jindřichovi nikdy neřeknu křivé slovo. Oba nepochybně udělali, co považovali za nutné. Sama jsem si svého času kladla otázku, zda všechno bylo tak, jak to vypadalo. Bylo to takové hloupé spiknutí: jako by ti dva mladí blázni mohli doufat, že dobudou Tower a uchvátí trůn!“

„Nikdy vám to nebudu moci vynahradit,“ zavrtěla hlavou Kateřina. „A Bůh mě za to trestá. Mé manželství započalo v krvi a skončí tragicky.“

„Takové věci neříkejte!“ napomenula ji Margaret. „Bůh je náš milující otec a vše, co se stane, je věcí Jeho prozřetelnosti. On ví, že za ty skutky nemůžete.“

„Kéž bych tomu mohla věřit,“ povzdechla si Kateřina.

„Modlete se k Němu. Proste ho, aby vás povzbudil. Když vám to nemám za zlé já, on jistě ne.“

„Děkuji, má drahá,“ rozplakala se Kateřina. „Děkuji! Ani nevíte, jak se mi ulevilo, když mi to sama říkáte.“

Téhož večer vešla Maria do Kateřininy komnaty se džbánkem vína a pohárem v rukou.

„Prosím vás, pokuste se něco vypít, Výsosti.“ Obojí položila vedle postele, nalila víno do poháru a přidržela ho Kateřině u úst.

„Na Mortimerově věži je nějaká neznámá žena,“ prohodila jakoby mimochodem. „Zavolala jsem na ni, když jsem šla kolem s vínem, ale asi mě neslyšela. Jenom tam tak stála.“

„Už jednou jsem služebnictvu říkala, že podkroví té věže je nepřístupné,“ skočila jí rychle do řeči Margaret. „Je to tam nebezpečné. Půjdu a zavolám ji dolů.“

Brzy se vrátila. „Nikdo tam není,“ řekla.

Kateřina se zachvěla úzkostí. Nedokázala se na Margaret podívat, protože se bála, že Margaret pozná, na co myslí.

Druhého dubnového dne se Kateřina probudila a uviděla Margaret Poleovou, jak sedí u jejího lože a modlí se růženec.

„Jak je vám, Výsosti?“ zeptala se Margaret.

„To budu vědět, až se zkusím posadit,“ odpověděla Kateřina.

„Tak ještě chvíli ležte,“ poradila jí Margaret. Kateřina si všimla, že Margaret vypadá vyčerpaně.

„Jste unavená, má drahá,“ řekla.

„Je mi dobře, Výsosti, ale byla jsem celou noc vzhůru a teď jsem přišla splnit smutnou povinnost.“ Vzala Kateřinu za ruku. „Je mi to nesmírně líto, ale musím vám říct, že princ Artur dnes mezi šestou a sedmou hodinou ranní zemřel.“

Kateřina to čekala, ale stejně ji ta zpráva zasáhla. Zemřel, a ona u něj nebyla. Přemýšlela, co by měla cítit pro ztrátu toho chlapce, který byl jejím manželem, a přece jako by jí byl vždy cizí.

„Pokoj jeho duši,“ řekla konečně, pokřičovala se a snažila se neplakat. „Zemřel... zemřel pokojně?“

„Naštěstí ano. Odešel ve spánku. Richard a já jsme u něho bděli. Byla to lehká smrt. Kéž by mu byl osud dovolil pobýt na tomto světě déle!“

Kéž by. Velké spojenectví zpečetěné sňatkem a uzavřené v zájmu míru nakonec netrvalo ani půl roku. Na Ludlowu prožila čtyři krátké měsíce, kdy nebyla ani manželkou, ani milenkou. Kéž by Artura milovala víc a kéž by jí jeho smrt spíš bolela, než aby ji mrzelo, že ji nemiloval. Myslela i na Arturovy nejbližší a na to, jak je jeho smrt zasáhne, a srdce jí pro ně krvácelo.

„Měli bychom o tom zpravit krále,“ řekla.

„Posel už je na cestě.“ Kéz by tu zprávu sdělil šetrně. I když něco takového znamená vždycky krutou ránu, ať je to jakkoli citlivě podáno.

Zatímco Kateřina ještě celá zesláblá ležela a čekala, až Margaret Poleová zavolá doňu Elvíru, v duchu už uvažovala, co s ní teď bude. V pouhých šestnácti letech byla vdova a panna. Pro její další pobyt v Anglii neexistoval důvod. Novým dědicem trůnu je teď princ Jindřich, pouhé dítě, ač na svůj věk značně vyspělé. Snad by se mohla vrátit do Španělska. V té chvíli netoužila po ničem jiném než být opět s matkou, kterou neviděla řadu měsíců, a užívat si teplého podnebí – být už konečně pryč z té studené, vlhké a šedivé země. A moc ráda by věděla, co dalšího jí osud chystá. Hrálo ji pomýšlení, že za pár týdnů už možná bude zpátky ve Španělsku a Anglie zůstane pouhou smutnou vzpomínkou, jež s ubíhajícími léty vybledne.

Pohřbu se nezúčastnila. Ač se její zdraví pomalu lepšilo, stále byla příliš slabá, než aby dokázala sejít dolů do velké síně, kde leželo vystaveno Arturovo tělo. Všechno zařídil sir Richard Pole. Kateřina nedokázala nic než bezmocně ležet, zatímco si pohřební průvod klesl cestu blátem a plískanicemi do Worcesterského opatství, kde měl být princ pochován. Později jí Margaret Poleová vyprávěla, jak smuteční hosté plakali a bědovali, když rakev spouštěli do nové krypty kousek od oltáře. Naděje vší Anglie pohasla a dynastické sny se obrátily v prach. Bylo jen namístě, že lidé tak naříkali. Vždyť princ byl mladý a jeho život plný příslibů!

Když se Kateřina dozvěděla, že Artur odkázal všechno oblečení i zařízení domácnosti své sestře Markétě, pocítila osten lítosti. O ní samé se v poslední vůli vůbec nezmínil. Nepřekvapilo ji to. Nemiloval ji a ona nemilovala jeho. Oba se snažili vycházet si navzájem vstřícně, jak to dělávali i mnozí jiní manželé, ale nebylo jim to celkem nic platné. Nikdy to mezi nimi ani trochu nezajiskřilo.

Příchod rozkvetlého máje s sebou přinesl list od královny, jímž ji povolávala zpět ke dvoru. Kateřinu dojalo, že Alžběta, ač zkrroušená žalem, si na ni vzpomněla.

„Její Milost se kvůli té hrozně nákaze bojí, že se nacházíte na nezdravém místě,“ řekla doña Elvíra, když vzhledla od královnina dopisu. „Chce vás přestěhovat co možná nejdřív a posílá doprovod, aby vás odvezl do Londýna.“

Kateřina vyslechla tu novinu s povděkem. Začala Ludlow nenávidět, pro-

tože pro ni byl jednou provždy spojen s nemocí a smrtí. Cítila se již mnohem lépe a pobyt v komnatách potažených černou látkou i nošení smutku a závoje podobného tomu, co nosí jeptišky, který jí nasazovali na starodávny čepec s nepříjemným vinutím pod bradou, jak se slušelo na vdovu, už jí začínaly lézt na nervy. Když dorazila nosítka, která poslala královna, Kateřina s hrůzou zjistila, že i ta jsou potažena černým sametem a mají černé závěsy i pentle. Chvilí stála a nejistě hleděla na tu smuteční výstroj, ale pak se otočila k Margaret Poleové, a zatímco sir Richard Pole se jí zdvořile ukláněl, vřele ji objala.

„Budete mi chybět, drahá paní Poleová, a vy také, sire Richarde. Byli jste mi opravdovými přáteli a já doufám, že vás jednoho dne zase uvidím,“ řekla. Margaret ji přivinula k sobě.

„I vy nám budete chybět, drahá princezno. Budu vám psát. Bůh vás opatruj. Šťastnou cestu.“

Když Kateřina nasedla do nosítek a udělala si pohodlí v jejich tmavých útrokách, vedraly se jí do očí slzy, k nimž poslední dobou nikdy neměla daleko. Brzy jí Ludlow zůstal daleko za zády a ona uháněla líbeznou anglickou krajinou probouzející se do jara. A kdykoli doña Elvíra odvrátila tvář, vykoukla zpod závěsů a zahlédla sytě zelená pole, lesy, křovinaté porosty i malé vesničky s hrázděnými domy, natěsnané okolo kamenných kostelíků. Lidé se sbíhali, aby ji viděli, a žehnali smutné princezně, jež ovdověla tak mladá. A tak přijela do Richmondu.

Kapitola 5

1502–1503

Kateřina hleděla z okna do zahrad Croydonského paláce. Když prve dorazila do Richmondu, královna Alžběta s tváří ztrhanou žalem jí nabídla, aby si vybrala z několika domů, kde by měla bydlet, než se rozhodne o její budoucnosti. Tady, v paláci canterburského arcibiskupa postaveném z červených cihel, měla veškeré pohodlí, a přece toužila vrátit se domů. Její rodiče psali, že nesnesou pomýšlení, aby dcera, kterou tolik milují, byla ve svém smutku tak daleko od nich, a královna Alžběta ji ujistila, že král pro ni udělá, co bude moci, ale žádné plány dosud neexistovaly.

„Proč nemůžeme odjet domů do Španělska?“ otázala se jednou zrána Francesca de Cáceres. Ze všech Kateřininych dam se právě jí stýskalo po rodné zemi nejvíc.

„Abych pravdu řekla, tak nevím,“ odpověděla Kateřina dívka.

Co se mnou teď bude? kladla si stále tutéž otázku.

Do místnosti vtrhla doña Elvíra a přerušila tok jejích myšlenek. Z výrazu jejího obličeje Kateřina uhodla, že má na srdci něco důležitého.

„Jejich Veličenstva poslala do Anglie nového vyslance, Výsosti. Jmenuje se don Hernán Duque de Estrada a je členem Řádu svatojakubských rytířů. Možná se na něho pamatujete, protože sloužil u dvora vašeho bratra. Přijíždí s instrukcemi udržet spojenectví mezi Španělskem a Anglií a současně požaduje okamžitý návrat Vaší Výsosti i vašeho věna.“

Kateřině se rozzářila tvář. Už už se nadechovala, aby promluvila, ale dueña pozvedla ruku.

„Dejte však na mě. Je to jen laciná návnada, aby chytili větší rybu. I doktor Puebla má své instrukce, jak mi řekl don Hernán: měl by, pokud možno, dojednat vaše zasnoubení s princem Jindřichem.“

„Vždyť je to ještě dítě!“

„Je mu skoro jedenáct a podle toho, jak vypadá, bude ve čtrnácti na manželství připraven.“

Kateřina musela bezděky myslet na to, jak je mladý Jindřich temperamentní a vyspělý. Ani ve snu ji nenapadlo, že by ve čtrnácti letech mohly být o jeho mužnosti nějaké pochybnosti. Doslova kypěl zdravím a měl v sobě cosi okouzlujícího a – ano – přitažlivého. Ale...

„Jsem o víc než pět let starší než on,“ namítla. „Až mu bude čtrnáct, mně bude skoro dvacet.“

„Na tom přece vůbec nezáleží,“ mávla rukou dueña. „Spojenectví je třeba zachovat. Vaši královští rodiče i král Jindřich o to velmi stojí. Je tu ovšem jedna delikátní otázka, kterou mám s vámi prohovořit. Král Jindřich stále doufá, že porodíte prince Arturovi dítě.“

„Dobře víte, že se to nestane.“

„Vím, ale potřebuji, abyste mi sdělila, co mám říkat. Víte, Výsosti, bylo-li vaše manželství s princem Arturem naplněno, byl by svazek s jeho bratrem incestní. Král Ferdinand je nicméně přesvědčen, že vám papež udělí dispens, prokáže-li se, že manželství nebylo konzumováno. Vaše matka požádala dona Hernána, aby se dobral pravdy.“ V přísné tváři doni Elvíry se objevil náznak úsměvu. „Dekorum mu samozřejmě nedovoluje, aby se Vaší Výsosti zeptal přímo, a tak se diskrétně vyptává vašich dvorních dam – a dokonce i vaší pradleny. A do toho mu ten hlupák otec Alessandro řekne, že to manželství naplněno bylo. Já tedy s dovolením Vaší Výsosti napíši královně Isabele list, v němž ji ujistím, že jste stále panna.“

„Tak dobře,“ řekla Kateřina a srdce se jí sevřelo. Nakonec tedy domů nepojede. Svou touhu po horkém slunci, pomerančích i objetí milované matky musí potlačit. Na tom, co chce ona, ani v nejmenším nezáleží. Když její rodiče něco nařídí, musí uposlechnout.

Brzy nato byl otec Alessandro diskrétně odvolán zpět do Španělska. Doña Elvíra Kateřině dramatickým tónem vysvětlila, že u španělského dvora se jeho tvrzení, že Kateřina už není panna, nesetkalo s příznivým ohlasem. Kateřina se s ním rozloučila chladně, neboť věděla, že u jejích rodičů upadl v nemilost, ale mrzelo ji, že odjíždí, protože byl léta jejím učitelem a poté i kaplanem a ona ho měla ráda.

„A teď mi bude chybět duchovní rádce,“ postěžovala si, když odešel.

„Vaše královská matka nařídila, aby vás zpovídal můj kaplan,“ řekla doña Elvíra. „Však otce Duarta znáte. Je to dobrý člověk a žije nanejvýš zbožným životem.“ Kateřina ho opravdu znala. Byl to obtloustlý, prošedivělý kněz s tonsurou, který působil dojmem hodného strýčka. Ideální volba.

Míjely měsíce a dvůr stále držel oficiální smutek. V té době pobývala Kateřina nejčastěji v Croydonu a netrpělivě čekala na rozhodnutí, zda dojde k jejímu zasnoubení s princem Jindřichem. Proslýchalo se, že francouzský král nabídl Anglii a princovi Jindřichovi za nevěstu francouzskou princeznu. Bylo nemyslitelné, aby dostala košem kvůli spojení s Francií, největším nepřítelem Španělska! Vzdor toužebným nadějím, že jednoho dne snad přece jen opět uvidí svou rodnou zem, začala považovat sňatek s princem Jindřichem za své životní poslání.

Vykonala pouze několik málo návštěv u dvora, a když, tak spíše jako soukromá osoba, neboť nad královskými paláci se dosud vznášel příkrov smutku a obvyklé zábavy se pořádaly jen v omezené míře. V létě se jí královna Alžběta svěčila, že čeká své sedmé dítě, jež muselo být počato krátce po Arturově smrti.

„Toho večera, kdy nám přinesli tu hroznou zprávu, jsem králi řekla: „On je teď s Bohem a my jsme ještě mladí.“ Oči jí přitom zvlhly. „Modlím se, aby nám seslal dalšího prince.“

Kateřina doufala, že tomu tak bude, ačkoli se o Alžbětu velmi strchovala, neboť viděla, že se její laskavá tchyně netěší nejlepšímu zdraví – nepochybně i v důsledku žalu, který jí způsobila Arturova smrt. Potom však Alžběta odjela na dlouhou okružní cestu po království a Kateřina se musela vrátit do Croydonu. Královnu uviděla teprve o Vánocích, kdy král nařídil konání obvyklých oslav, a šokovalo ji – a vyděsilo –, jak se Alžběta změnila. Vypadala vyčerpaně a nemocně a zdálo se, že nemá skoro vůbec žádnou sílu.

Kateřina přemýšlela, zda se má se svými obavami o ni svěřit králi, když ji jednoho dne zavolal k sobě do své pracovny. I on vypadal unaveně a smutek mu vyryl do čela hluboké vrásky. Přesto se dokonale ovládal.

„Posaďte se, Kateřino,“ řekl, pohodlně se opřel v křesle a zadíval se na ni přes pracovní stůl pokrytý listinami a účetními knihami. Po jeho opínce tentokrát jako by se slehla zem.

Kateřina se posadila a způsobně si uhladila černou sametovou sukni.

„Chtěl bych si s vámi promluvit o vašem sňatku s princem Jindřichem,“ začal. „Jsou tací, kteří se staví proti němu. Nejostřeji vystupuje londýnský biskup William Warham. Tvrdí, že pojme-li muž za ženu manželku svého bratra, je to cosi nečistého a nezákonného. Hodně plamenně se o tom debatuje.“ Ušklíbl se. „Ale nebojte se! Ať jste o svém zasnoubení zaslechla

cokoli, mnozí duchovní mě ujišťují, že papež tomuto svazku jistě udělí dispens, protože vaše manželství s Arturem nebylo, řekněme, pravé manželství. A i kdyby bylo, papež má stále pravomoc od takové překážky osvobodit. Existují precedenty. Argumenty kritiků vyvrátím!“

Kateřina mu naslouchala s rostoucími obavami, a tak se jí po jeho ujištění hluboce ulevilo.

„Jsem Vaší Milosti nesmírně vděčná,“ řekla a její slova šla od srdce. Král se na ni dlouze zadíval a přikývl.

„Můj syn bude šťastný muž,“ poznamenal.

„Pane,“ dodala si odvahy, „těší se Její Milost dobrému zdraví?“

Král Jindřich se zachmuřil. „Je unavená, ale doktoři tvrdí, že vše je v pořádku. Nedělejte si starosti.“ Vstal, čímž naznačil, že hovor je u konce, a podal jí ruku k políbení. Poklekla, přitiskla na ni rty a přemýšlela, proč vypadá tak ustaraně, když královnu netrápí nic jiného než únava.

Královna Alžběta byla mrtvá. Kateřina se hořce rozplakala, když jí tu novinu jednoho chmurného únorového rána doña Elvíra sdělila.

„Zemřela v noci. Dítě přišlo na svět příliš brzy,“ dodala dueña a chvíli mžourala na list s královskou pečeti. Pak ho podala Kateřině. Kateřina četla závojem slz, co jí král napsal. Jeho vroucně milovaná choť se chystala slehnout v Richmondu, ale dítě začalo přicházet na svět, zrovna když byli na návštěvě v Toweru. „Už se zotavovala po porodu, když vtom zčistajasna ztratila mnoho krve. Poslali jsme pro doktora, který už mezitím odešel domů. Přišel, jak nejrychleji mohl, ale zachránit ji už nedokázal. Zemřela v den svých sedmatřicátých narozenin.“

Takhle zemřít! Bylo to děsivé a Kateřině to připomnělo, co riskuje každá žena, když počne dítě – a že ona sama, až přijde čas, nebude výjimkou. Bylo to mrazivé pomyšlení. Jak královna musela trpět! Podstoupit takovou zkoušku, jen aby pár dnů nato zemřela – když se už zotavovala. Jak se něco takového vůbec může stát?

Kateřina by se na to moc ráda zeptala dueni, ale doña Elvíra nebyla typ důvěrnice, zvláště ne v intimních otázkách. Teď jen smutně zavrtěla hlavou. „Pojmenovala své dítě po vás, Výsosti.“

„Nebožátko malé,“ pronesla teskně Kateřina.

Doña Elvíra začala ihned uvažovat prakticky. „Dvůr bude zase držet smutek,“ prohlásila. „Musíme se podívat po vašem černém šatu – anebo po tom

tmavě modrém, jestli ho Vaše Výsost chce nosit raději.“ Kateřinu překvapilo zjištění, že modrá je v Anglii barvou královského smutku.

Avšak třebaže se oděla do smutku, neobjevila se u dvora hned, protože došla zpráva, že král Jindřich se uzavřel do svých komnat, aby truchlil pro svou ženu i pro dítě, jež porodila. Ubohý muž, musí být naprosto zdrcený. Nebylo pochyb, že královnu hluboce miloval – každému to muselo být na první pohled jasné. Kdo by Alžbětu nemiloval? A co její ubohé, osiřelé děti – zvláště Markéta, která brzy odejde na sever, aby se provdala za skotského krále, a malá Marie, jež není ještě ani sedmiletá? Kateřinino něžné srdce pro ně krvácelo.

Ona sama cítila hluboký zármutek. Královna Alžběta jí byla od chvíle, kdy přišla do Anglie, opravdovou a milující přítelkyní. A to nebyla jediná ztráta, neboť ze Španělska mezitím došla zpráva, že i Marii zemřela její milovaná matka. Když Kateřina viděla svou přítelkyni tak zdrcenou, o to víc soucítila s truchlící královskou rodinou. Ztratit matku je hrozná věc, zvláště když je člověk mladý. Modlila se – ach, jak vroucně se modlila –, aby její vlastní matce bylo dáno žít ještě mnoho dalších let.

Královnina smrt přišla v kritickou chvíli, neboť don Hernán právě sepsal předsvatební smlouvu pro Kateřinu a prince Jindřicha a král Jindřich i král Ferdinand o uzavření toho sňatku velmi stáli. Všechny podmínky byly nyní splněny, což byl téměř zázrak, neboť vyjednat sňatek s Arturem trvalo čtrnáct let. Král Jindřich si měl ponechat první splátku Kateřinina věna a druhá měla být vyplacena, jakmile bude její manželství s Jindřichem naplněno. Královna Isabela trvala na tom, že do té doby bude král Jindřich vydržovat Kateřinu z vlastní kapsy. To mu na druhou stranu dá právo řídit její domácnost, i když Isabela si prosadila, že jako dueña zůstane u její dcery doña Elvíra. Kateřina si jen povzddechla, když se o tom dozvěděla. Copak je jí souzeno mít věčně jenom špetku svobody? Dueña s ní stále jednala, jako by byla ještě dítě! Přitom dodržovat přísnou španělskou etiketu v zemi, kde byly způsoby o poznání volnější, bylo vskutku absurdní, ale doña Elvíra to zřejmě nepochopila.

Prince Jindřicha Kateřina za svých návštěv u dvora téměř nikdy nezahlédla. Ač byla připravena uposlechnout a svou povinnost splnit, občas o rozumnosti toho sňatku pochybovala. Očividně bude muset uběhnout ještě hodně vody, než se doopravdy stane manželkou. A nepřestávala doufat, že se stane i matkou. Přesto si musela přiznat, že vyhlídka na anglickou

královskou korunu je pro ni stejně přitažlivá jako dřív, neboť se mezitím už stačila přesvědčit, s jakou úctou se v tomto království jedná s královnami. Ze všeho nejvíc však zesnulé královně záviděla velkou míru svobody, jíž se tato žena těšila. Její vlastní život v danou chvíli sestával z modliteb, vyšívání a klábosení se členkami jejího dvora. Doña Elvíra totiž nařídila, že se pro ni jako vdovu nehodí, aby na veřejnosti tančila nebo se účastnila dvorských slavností. Kateřina věřila, že zasnoubení s princem Jindřichem tomu všemu učiní přítrž a zbaví ji konečně všech omezení, která ji momentálně svazují.

Po královnině pohřbu ji povolali do Greenwiche, dalšího královského sídla na břehu Temže, které měl král velmi rád. Greenwich byl stejně jako Richmond obklopen nádhernými zahradami – malými napodobeninami Ráje s květinovými záhony lemovanými nízkými živými ploty, pozlacenými plastikami královských heraldických zvířat na zeleno-bílých pruhovaných sloupcích, půvabnými fontánami a svěžími sady.

Vedli ji prostornými nádvořími do mohutné budovy z červených cihel, v níž se nacházely královské rezidence, a uvedli ji do královny pracovny – skvostně zařízené komnaty s hýřivě barevnými nástěnnými malbami zobrazujícími život svatého Jana. Na Jindřichův pokyn se posadila a on se na ni zahleděl přes stůl, na němž se vršily účetní knihy. Na sobě měl roucho z tmavě modrého sametu, vypadal zdrceně a jeho ztrhaná tvář byla maskou smrti. Přesto se vzmohl na úsměv.

„Zavolal jsem vás sem, Kateřino, abych se osobně přesvědčil, zda jste se svým zasnoubením s princem Jindřichem svolná.“

„Jste-li s ním svolný vy, pane, a moji rodiče, jsem spokojená.“ Mluvila teď už obstojně anglicky a nepotřebovala tlumočníka.

Král se předklonil a rozkašlal se. Takový kašel už slyšela a při tom zvuku ji přeběhl mráz po zádech.

„Princ je ale teprve chlapec. Neměla byste raději ve svém loži muže?“

Kateřina se do hloubi duše zděsila. Žádný muž s ní nikdy o tak intimních věcech nemluvil. Cítila, jak se prudce červená. „To mě nenapadlo,“ zajíkla se.

„Buďte ujistěna, že mě ano,“ řekl Jindřich. „Je třeba to zvážit. Kdyby se pro vás našel zralý manžel a váš otec i matka by s takovým sňatkem souhlasili, byla byste s ním svolná i vy?“

„To záleží na nich,“ odpověděla v obavách, kam to všechno povede. Dej Bůh, aby už nebyl dohodnut francouzský sňatek mladého prince. Takovou ostudu by nepřežila.

Král na ni upřeně hleděl. V jedné chvíli mu zrak sklouzl k jejím nadřům a vzápětí zpět ke tváři tak rychle, až si říkala, že se jí to možná jen zdálo. Stejně jí to ale bylo nepříjemné.

„Jste hodné děvče,“ řekl Jindřich, neurčitě se usmál a znovu se rozkašlal. „A teď zanechte starého vdovce jeho žalu a jděte si užít zahrad. V tuto roční dobu jsou obzvlášť krásné.“

Kateřina vyšla z královny komnaty pohroužená do úvah, co to všechno mělo znamenat. Zavolala si sestry Vargasovy, aby jí dělaly doprovod, a vykročila alejí lemovanou stromy ke vzdálené stavbě, která vypadala jako kostel. Vtom uviděla, jak proti ní přichází princ Jindřich se svým učitelem v patách.

Nemohla uvěřit, jak velmi se změnil. Vypadal pochopitelně starší a byl i hubenější a více připomínal muže, jímž jednou bude. Byl však smutný a všechn jeho radostný temperament jako by z něj vyprchal. Přesto se zdálo, že je ze setkání s ní nadšený, a ona se znovu přistihla při myšlence, jak okouzlující a přitažlivý je to chlapec.

„Lady Kateřino,“ zvolal a hluboce se jí uklonil. Kateřina udělala pukrle.

„Vaše Výsosti. Velmi mě zasáhlo, když jsem se dozvěděla o vaší ztrátě.“

Jeho modré oči se zalily slzami. „Děkuji vám. Nevím, jak unesu smutek po své nejdražší matce. Nikdy předtím jsem žádnou tak hroznou ránu nezažil. Čekám jen, kdy se z toho zblázním.“ Po tváři mu skanula další slza. Setřel ji a očividně se snažil ovládnout.

„Čas vše vyléčí, Výsosti,“ konejšila ho Kateřina a napadlo ji, jak chabou útěchou jsou ta slova tváři v tvář tak hlubokému zármutku. „Já jsem kdysi ztratila bratra a sestru. Vím, jakou bolest asi prožíváte. I já jsem vaši matku milovala.“ Vztáhla k němu ruku a on ji uchopil za prsty. Její reakce ji samotnou překvapila. Jako by se jí celým tělem rozlilo hřejivé teplo.

„Má nejmilejší princezno, vaše laskavost je pro mě jako hojivý balzám,“ řekl Jindřich. Zdálo se, že nic z jejích vzrušených pocitů nepostřehl. „S bolestí, kterou mi ta ztráta způsobila, se bohužel budu muset naučit žít. Věci, jež přicházejí shůry, musí smrtelník přijímat s pokorou. Byl jsem proto v klášteře bratří františkánů a snažil se odevzdat se do vůle Boží.“ V pozdějších letech měla Kateřina poznat, že Boží vůle a vůle Jindřicha Tudora v jeho mysli nejednou splývají, ale teď nebylo pochyb, že ztrátu matky nese velmi těžce.

„I já jsem přišel o dva bratry a dvě sestry,“ pokračoval. „Nesnesu pomýšlení na nemoc a smrt, zvlášť ne ve spojení s ní...“ Odmlčel se, sklopil hlavu

a snažil se – málem marně – ovládnout. „Byla to krásná, laskavá a milující matka. Nemohlo být dokonalejší královny – věrná, důstojná, zbožná, ctnostná a plodná. Byla mi vším. Drahá Kateřino, vím, že i vy jste ji obdivovala, třebaže jste neměla to štěstí a neznala jste ji tak dlouho jako já.“

„Ze srdce s vámi soucítím, Výsosti. Je to obrovská ztráta – pro vás, pro krále i pro celou Anglii.“

„Děkuji vám, má paní,“ řekl Jindřich. „A teď vás musím opustit. Tady mistr Giles mě přišel vyzvednout kvůli lekci francouzštiny.“ Uklonil se a odešel, zatímco Kateřina a její dvě dámy pokračovaly v procházce ke konventu. Tam je bratři v šedých hábitech uvedli do kaple a ukázali jim nová barevná skleněná okna, která jim věnoval král. Kateřina chvíli klečela, na pohled pohroužená v modlitbách, a snažila se srovnat si v hlavě všechny ty matoucí zážitky, jež se toho dne udály. Královo zvláštní chování, podivný rozhovor, který spolu vedli, i svou reakci na dotek prince Jindřicha. Teprve teď si uvědomila, že se vlastně setkali poprvé od chvíle, co se začalo mluvit o jejich manželství, a on se o tom ani slovem nezmínil.

Na dveře zabušil doktor de Puebla. Dovnitř jej vpustila Maria.

„Musím ihned mluvit s doňou Elvírou!“ zaslechla Kateřina jeho hlas a vzápětí uslyšela doňu Elvíru, jak ho zve dál, aby si promluvili v soukromí. Srdce jí divoce bušilo. Musí se to týkat jejího manželství. Proč by jinak doktor byl tak neodbytný? Stalo se zřejmě něco závažného. Kateřina kývla na Mariu, aby nechala otevřené dveře a ona tak věděla, kdy se doña Elvíra znovu objeví. Obě dívky se chytily za ruce, plné nevyřčených obav.

Nemusely čekat dlouho. Kateřina brzy zahlédla, jak vyslanec odchází, a když si všiml, že ho pozoruje, spěšně se jí uklonil a vyhnul se jejímu pohledu. Potom do její komnaty vrazila doña Elvíra, ztělesněné pobouření.

„Nemám slov, Výsosti,“ vybafla. „Král je hotový ďábel. Královna v hrobě ještě ani nevychladla, a on už se ohlíží po jiné. Chce se znovu oženit a zplodit další dědice, alespoň tak to řekl doktoru Pueblu. A cože ten ničemný doktor navrhuje? Divím se, že ho Všemohoucí ještě neproklál...“

„Co navrhuje?“ přerušila ji Kateřina.

„Doktor Puebla, ten zrádce, králi navrhl, aby si vzal *vás*. Ale vždyť už je slabý a nemocný!“

Kateřina se zděsila. Král Jindřich byl v jejích očích stařec – když ne věkem, pak nepochybně ve všech ostatních ohledech. A nebyl to zdravý člověk.

Jeho kašel nápadně připomínal ten Arturův. Už jen představa, že by se za něj provdala, že by s ním musela uléhat na loži, jí byla z duše odporná. Zvlášť poté, co uviděla prince Jindřicha a poprvé alespoň vzdáleně pocítila, co je to přitažlivost mezi mužem a ženou.

„Ne,“ zvolala a zapomněla na poslušnost, kterou do ní celý život vtloukali. „Ať se propadnu. Moji rodiče si mohou říkat, co chtějí.“

„Můžete si být jista, že budu Vaši Výsost podporovat,“ prohlásila doña Elvíra tónem generála šikujícího před bitvou své vojsko. „Napišu královně Isabele.“

Kateřina netušila, jak se jí podařilo přežít tři týdny čekání na matčinu odpověď – tři týdny, během nichž se dokázala vyhýbat králi a nepřijít do styku ani s doktorem Pueblou. V době, kdy list došel, byla už celá rozechvělá úzkostí. Když si jej však přečetla, vydechla úlevou.

„Doño Elvíro!“ zvolala. Dueña přiběhla, co jí nohy stačily. Věděla, že ten list přišel.

„Neprovdám se za krále!“ oznámila jí Kateřina. „Moje královská matka zuří. Píše, že by to bylo něco odporného, nevidaného, a pouhá zmínka o tom ji hluboce uráží.“

„Věděla jsem, že to Její Veličenstvo nikdy nedovolí!“

„V tom listě je toho víc. Určitě ráda uslyšíte, že doktoru Pueblovi za jeho vměšování ostře vyčinila.“

„Ha! To mu patří!“ zajásala doña Elvíra.

„Matka říká, že se všeobecně ví, že král Jindřich churaví, a to nejlepší, v co bych mohla doufat, by bylo krátké manželství, po němž by následoval dlouhý čas vdovství bez jakéhokoli vlivu na běh událostí. Je si jista, že manželství s princem Jindřichem mi naopak zajistí mnohem stabilnější a zářivější budoucnost. Takže bude-li král na té věci trvat, mám o tom mluvit jako o něčem, co nepřichází v úvahu. A matka mu mezitím nabídne jinou nevěstu.“

Zajímalo by ji, co o tomto odmítnutí řekne král Jindřich, až se o něm dozví, ale její obavy, že se rozzlobí, byly zbytečné. Téměř okamžitě se objevil don Hernán a ujistil ji, že Jeho Milost si rozhodně nepřeje Španělsko urazit a je připravena uzavřít smlouvu o zasnoubení princezny a svého syna.

„Ale Výsosti,“ dodal vyslanec, „anglický král se ještě stále handrkuje o vaše věno, takže jsme ujednali, že zbývajících sto tisíc korun bude splaceno šede-

sáti pěti tisíci korunami ve zlatě a třiceti pěti tisíci korunami ve zlatém a stříbrném stolním náčiní, které se nachází ve vašem vlastnictví.“ Toto stolní náčiní bylo bezpečně uloženo v uzamčených truhlicích v Croydonu.

„Za prince Jindřicha se provdáte ode dneška za dva roky, až princ dovrší čtrnáctý rok,“ pokračoval don Hernán. „Mezitím Jejich nekatoličtější Veličenstva i král Jindřich požádají papeže o dispens, který vyřeší všechny kano-nické nesrovnalosti. A Jeho Milost podepíše svatební smlouvu ještě tento týden.“

Kateřinina budoucnost byla téměř jistá. Udělí-li papež kýžený dispens, stane se znovu princeznou z Walesu, a dá-li Bůh, i anglickou královnou.

Kateřina kráčela důstojným krokem do kaple a stěží krotila svou radost. Tento červnový den byl nádherný nejen proto, že zářivě svítilo slunce, ale protože to byl její zasnubní den. Po týdnech vytáček papež Julius konečně udělil dispens, který Jindřichovi a Kateřině dovoloval uzavřít manželství, i když ona byla možná v každém ohledu Arturovou manželkou.

Bylo úžasné nemuset stále chodit ve smutku a odložit i svazující španěl-ský šat s jeho nepohodlnou spodničkou. Kateřina měla na sobě oblečení v anglickém stylu z panensky bílého hedvábí a vlasy rozpuštěné na znamení čistoty. Šat měl splývavé rukávy, těžkou sukni rozšiřující se od pasu dolů a vpředu prostríženou, aby odkrývala bohatě zdobenou spodní damaškovou kytlici, a vše korunovala dlouhá vlečka. Výstřih byl hluboký a čtvercový, obšitý perlami, a ona měla na krku těžký náhrdelník s písmeny K a zlatými granátovými jablky vykládanými drahokamy, který si přivezla ze Španělska.

Princ Jindřich, který se sebejistým úsměvem pozoroval, jak přichází, byl neméně nádherně oděn. Na sobě měl oblečení ze stříbrem vyšívané látky a karmínově rudého sametu. Od té doby, co ho viděla naposledy, viditelně vyrostl a zrzavé vlasy mu sahaly skoro po ramena. Opět ji na něm hluboce zaujalo cosi královského v jeho vystupování, jakási vrozená důstojnost a dvornost, když ji zdravil. Stáli spolu v kapli paláce biskupa ze Salisbury na Fleet Street a zaslibovali se jeden druhému. Její drobná ručka spočívala v jeho pevné dlani a král na ně hleděl se spokojeným výrazem ve tváři. A Kateřině se ulevilo, že v jeho chování k ní není nic, co by se neslučovalo s jeho pravou rolí tchána.

Po obřadu se všichni přemístili do předpokojů s nízkým trámovým stro-pem, kde už na leštěném dubovém stole stálo připraveno víno a oplatky.

Přítomní pozvedli poháry na zdraví prince a princezny z Walesu a mladý Jindřich galantně pozvedl Kateřininu ruku k ústům a okázale ji políbil.

„Je to jako z nějaké legendy,“ řekl jí později, když stáli u mřížkovaného okna a hleděli na rušnou ulici dole.

„Výsosti?“ otázala se Kateřina, která nerozuměla tomu, jak to myslí.

„Náležitá odměna pro pravého rytíře, který získal dámu svého srdce,“ řekl Jindřich. „Obvykle musí vykonat řadu hrdinských skutků, než dáma svolí, že bude jeho, avšak jediné, co jsem musel udělat já, bylo zůstat trpělivý. O tomto dni jsem snil, Kateřino. Nikdy by mě nenapadlo, že se jednou stanete mou.“

Kateřina si musela připomenout, že je mu teprve dvanáct. Usoudila, že zřejmě vyrostl na příbězích o rytířské lásce – a vybavil se jí i ten chladný, závistivý pohled, který vrhl na Artura a jehož si u něj všimla ve svůj svatební den. Co měl Artur, musel mít i Jindřich. Tak jí to tehdy připadalo. Titul, nástupnictví a teď i princeznu.

Usmála se na něj. Myslel si, že je dospělý, ale se svou hladkou, dychtivou tváří a vznešenými ideály působil mladičce. Připomněla si, že to není tak dávno, co ztratil matku, a samotnou ji překvapilo, jaký mateřský cit se v ní vůči němu probouzí. Jako jeho snoubenka a později manželka bude mít povinnost dodávat mu sílu i útěchu a snad jej i vést. Cítila, že to bude nejen povinnost, ale i potěšení.

„Mám nesmírnou radost, že jsem s Vaší Výsostí zasnoubená,“ řekla a myslela to upřímně.

„Víte, co mi řekl můj první učitel, ten mizera Skelton?“ zeptal se Jindřich. „Manželku si vyberte sám. Ukořistěte ji a udělejte to svérázně.‘ Ujišťuji vás, že se hodlám řídit jeho radou.“ Usmáli se na sebe. Kateřina cítila, jak se jí v žilách rozlévá chvějivý pocit tepla.

Později hovořili o knihách, které se jim líbí. Jindřich četl většinu velkých klasických autorů – Homéra, Vergilia, Plauta, Ovidia, Thúkýdida, Livia, Julia Caesara i Plinia, nebo se tím alespoň vychloubal. Zvláštní na něm byla především jeho láska k vědění – vlastnost, kterou s ním mohla sdílet, třebaže její vzdělání bylo mnohem tradičnější a zdaleka ne tak úplné. Řekl, že mluví francouzsky a latinsky, a slíbil, že se naučí i španělsky – jen kvůli ní.

„Slyšela jsem, že Vaše Výsost je dobrý hudebník,“ řekla.

„To dělá ta moje velšská krev,“ prohodil. „A hudbu milovala i moje matka.“ Tváří mu prolétl stín, ale rychle zmizel. „Hraji i píši písně. Jednu pro vás složím, Kateřino!“ Jeho nadšení bylo nakažlivé.

„Máte ráda tělesná cvičení?“ zajímal se.

„S oblibou jezdím na koni a lovím,“ řekla Kateřina. „I když od té doby, co jsem v Anglii, jsem neměla ani k jednomu moc příležitostí.“

„Já je přímo zbožňuji,“ rozplýval se Jindřich. „Denně se cvičím v jízdě na koni, lukostřelbě, šermu, klání, pěstním zápase, boji mečem i v tenise.“ Nebylo divu, že vypadal tak zdravě a silně.

„To je obdivuhodný seznam,“ usmála se. „A to vám pořád zbývá čas na všechno to studium?“

„Chci ve všem vynikat!“ zvolal Jindřich. „Ani celý lidský život nestačí, abych zvládl všechno, co bych zvládnout chtěl.“

„Budete král. Všechno vám bude k dispozici. Budete si moci dělat, co se vám zlíbí.“

„Sním o tom,“ povzdechl Jindřich. „Bohužel už nemám takovou volnost, jakou jsem míval.“ Pohledem zabrousil ke svému otci, který stál na druhém konci komnaty zabrán do rozhovoru s nějakými pány, a přece svého syna pozoroval.

„Mám pro vás pochopení,“ řekla Kateřina. „Ale jste přece princ z Walesu!“

„To je pravda,“ připustil Jindřich, když viděl, jak ji překvapil jeho povzdech nad nedostatkem svobody. „Jenže od té doby, co zemřel bratr, se všechno změnilo. Ano, jsem teď otcovým dědicem. Ano, jsem druhá osoba v království. Ale svobody mám mnohem méně. Dusím se, Kateřino. Otec mi věčně věků připomíná, že už ztratil dva syny, a zdůrazňuje, že můj život je to jediné, co stojí mezi mírem a občanskou válkou, a tak prý musím být v bezpečí. To znamená, že mě drží stranou světa. Stejně dobře bych mohl být zavřený v klášteře. Kromě svých preceptorů skoro nikoho nevidám a drží mě mimo zraky veřejnosti. Víte, že do mé ložnice je přístup pouze z jeho komnaty? Bez králova svolení nikam nesmím, dokonce ani zajezdit si v parku.“

„Hluboce s vámi soucítím,“ ujistila ho Kateřina. „Myslela jsem, že pouze můj život je přísně svázán pravidly a etiketou. Někdy bych se nejraději na svou dueňu rozkřikla – je schopná ztropit povyk kvůli úplným hloupostem.“ Ráda by pověděla víc, ale nechtěla vypadat, že kritizuje krále. Nepochybně má dobrý důvod, proč svého syna a dědice tak přehnaně ochraňuje.

„Věděl jsem, že mi budete rozumět, Kateřino,“ řekl Jindřich, vzal ji za ruce a stiskl je. Zjišťovala, že je jí v jeho společnosti dobře. V úmorné jed-

notvárnosti jejího života byl jako závan čerstvého vzduchu. A měli víc společných zájmů, než by si kdy pomyslela. Litovala Jindřicha, ale zároveň byla šťastná, že se jí svěřil. Celkem vzato, pomyslela si, je to pro ně pro oba dobrý začátek. Těšila se tedy na mnohá další taková setkání, k nimž v příštích dvou letech určitě dojde. A potom budou oddáni...

S chudákem Arturem to nikdy takové nebylo.